

SAHITYA PRAVARTHAKA C.S.LTD.
KOTTAYAM

പെയ്മുഖങ്ങൾ

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള

342

പൊയ്മുഖങ്ങൾ

(Malayalam)

Poimukhangal

Play

By G. SANKARA PILLAI
D. B. College, Sasthamcottah

First Published April 1965

Printed at
INDIA PRESS, KOTTAYAM
Price Rs. 1·50

Copyright
G. Sankara Pillai

Publishers:
Sahitya Pravarthaka Co-operative Society Ltd., Kottayam, Kerala State
Sales Department:
NATIONAL BOOK STALL
Kottayam Kerala State India

342

പൊയ്മുഖങ്ങൾ

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള

പ്രസാധകന്മാർ
സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണസംഘം

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ
കോട്ടയം
വില ക. 1.50

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയുടെ കൃതികൾ

ശരശയനം
സ്നേഹദൂതൻ
വിവാഹം സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നടക്കുന്നു
വിലങ്ങും വീണയും
മൃഗതൃഷ്ണ
പൊയ്മുഖങ്ങൾ
ഇടാൻ മറന്ന ഇഴ
സബർമതി ദൂരെയാണ്
കളിത്തട്ട് (തർജ്ജമ)
അമ്മാവൻ ആളു വിരുതനാ
എരിഞ്ഞടങ്ങുന്ന പകൽ
റെയിൽപാളങ്ങൾ
പേപിടിച്ച ലോകം
തോറ്റംപാട്ട്

S1697 B1045 69/64-65 1-1500

നന്ദി; നാന്ദി

തിരുവനന്തപുരം ശ്രീചിത്തിരതിരുനാൾ വായന ശാലാപ്രവർത്തകർക്ക് കളിക്കുവാൻ വേണ്ടി എഴുതിയതാണ് ഈ നാടകം. പ്രഗത്ഭരായ നടീനടന്മാർ ചേർന്ന് തിരുവനന്തപുരം വി. ജെ. ടി. ഹാളിലും, കവിടിയാർ കൊട്ടാരത്തിലും കോട്ടയത്തുവച്ചു ചേർന്ന അഖില കേരള ജനാധിപത്യവേദിസമ്മേളനത്തിലും മൂന്നുവട്ടം ഇതു് അരങ്ങേറുകയുണ്ടായി. നമ്മുടെ അമേച്യർ നാടക വേദിയുടെ ഭാഗ്യനക്ഷത്രങ്ങളായി ഞാൻ കരുതുന്ന ആ എല്ലാപേരോടും എനിക്കുള്ള കൃതജ്ഞത നിസ്സീമമാണു്. അഖിലേൻഡ്യാ റേഡിയോയുടെ തിരുവനന്തപുരം—കോഴിക്കോട്ട നിലയങ്ങൾ 'പൊയ്മുഖങ്ങൾ' റേഡിയോനാടകരൂപത്തിൽ ഒന്നിലധികംതവണ പ്രക്ഷേപണംചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ആ സ്ഥാപനത്തോടും, അതേരൂപത്തിൽ നാടകം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'സമീക്ഷ' പത്രാധിപരോടും നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ ഈ അവസരംതന്നെ വിനിയോഗിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

അഭിനയിച്ചും പ്രക്ഷേപണംചെയ്തും കാണുകയും കേൾക്കുകയുമുണ്ടായപ്പോൾ എനിക്കു തോന്നിയ ചില മാറ്റങ്ങൾ കൂടി നിർവ്വഹിച്ചാണു് ഞാൻ ഈ കൃതി അച്ചടിശാലയിലേക്കയച്ചതു്. നാടകകലയിൽ തിറമയുറ്റവരെന്നു് എനിക്കു ബോദ്ധ്യമുള്ള പലരേ സുഹൃത്തുക്കളും വിലയേറിയ ഉപദേശങ്ങൾ തന്നു് എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവരോടും എനിക്കു് അകളങ്കമായ നന്ദിയുണ്ടു്.

അങ്ങനെ ഇതാ സഹൃദയരുടെ സൗമനസ്യപൂർണ്ണ മായ ശ്രദ്ധയ്ക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ഈ കോമഡി സമർപ്പി ക്കുന്നു. നാടകത്തെപ്പറ്റി?

അതു് നാടകംതന്നെ വെളിപ്പെടുത്തട്ടെ.

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള

കഥാപാത്രങ്ങൾ

1 മാധവൻതമ്പി—പട്ടണത്തിലെ 'വിലയും നിലയു'മുള്ള ഒരു പ്രമാണി. ഷഷ്ഠിപൂർത്തിയുടെ പ്രായമായി.

2 സുമം —മകൾ.

3 ദിവാകരൻ —സുമത്തിന്റെ പ്രതിശ്രുതവരൻ. എന്തു ചെയ്യും നേടേണ്ടതൊക്കെ നേടണം എന്നതാണു് അയാളുടെ വേദാന്തം; ഒരു പത്രാധിപർ.

4 ഉണ്ണിത്താൻ —പൊതുജനപ്രമാണി. കടന്നുപോന്ന വഴിയിലേക്കു് പലപ്പോഴും തിരിഞ്ഞു നോക്കാൻ അയാൾ ആഗ്രഹിക്കാറില്ല. അതനാവശ്യമാണെന്നാണു് പക്ഷം.

5 മാലതീദേവി —ഒരു 'സാമൂഹ്യസേവിക'. നല്ല ആശയങ്ങളെത്തന്നെ കൂരിശിലെ ഒരു ആണി.

6 ഗോവിന്ദപ്പിള്ള—റിട്ട: ഉദ്യോഗസ്ഥൻ. മാധവൻതമ്പിയുടെ ഒരു കൂട്ടംബസുഹൃത്തു്. തമ്പിയുടെ ഒരു നിശ്ചയം അയാളുടെ തനിയും പുറത്താക്കി.

7 മൂട്ടലൻ —തമ്പിയുടെ ഒരു അകന്ന ശേഷകാരൻ. സാഹിത്യം അവനു് ഒരു രോഗമാണു്.

8 രാമോദരൻ —വേലക്കാരൻ, വിശ്വസ്തൻ.

9 ചന്ദ്രൻപിള്ള —തമ്പിയുടേയും ഉണ്ണിത്താന്റേയും മാലതിയുടേയും ആ പഴയകാലത്തിന്റെ പ്രതിനിധി.

10 പത്രപ്രതിനിധി

ഈ നാടകം ആദ്യമായി അരങ്ങേറിയപ്പോൾ പങ്കെടുത്തവർ ഇവരാണ്:

മാധവൻതമ്പി —ശ്രീ കൈനിക്കര കുമാരപിള്ള

ദിവാകരൻ —{ ശ്രീ ഏ. ജി. ജി. മേനോൻ / ശ്രീ പി. കെ. കൃഷ്ണൻനായർ

ഉണ്ണിത്താൻ —{ ശ്രീ പി. കെ. കൃഷ്ണൻനായർ / ശ്രീ ജയന്തൻനായർ

മുദ്ദലൻ —ശ്രീ എൻ. രാജൻ

ദാമോദരൻ —ശ്രീ എൻ. മുരളീധരൻനായർ

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള —ശ്രീ എബ്രഹാം ജോസഫ്

ചന്ദ്രൻപിള്ള —ശ്രീ ടി. ആർ. സുകുമാരൻനായർ

മാലതീദേവി —ശ്രീമതി ആറന്മുള പൊന്നമ്മ

സുമം —ശ്രീമതി രാജകുമാരി

സംവിധാനം: ശ്രീ കെ. വി. നീലകണ്ഠൻനായർ

രംഗം ഒന്ന്

[മാധവൻതമ്പിയുടെ ഗൃഹം. സന്ദർശകരെ സ്വീകരിക്കുന്നതിനു് ഒരുക്കിയിട്ടുള്ള പ്രധാന ഹാൾ. ലളിതവും ആകർഷകവും ആയ വിധത്തിൽ അതു് മോടിപിടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇടത്തുവശത്തേക്കുള്ള വാതിൽ തമ്പിയുടെ സ്വകാര്യമുറിയിലേക്കും, വലത്തുവശത്തുള്ളതു് വീട്ടിന്റെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിലേക്കും നയിക്കും. ഫോൺ ഇരിക്കുന്നതു് സ്വകാര്യമുറിയിലാണു്. ചുവരിൽ മരിച്ചുപോയ ഭാര്യയുടെ ഒരു എണ്ണച്ചായ ചിത്രം.

കർട്ടൻ ഉയരുന്നു. രംഗത്തു് ആരുമില്ല. അകത്തു് സുമം ഉറക്കെ ആജ്ഞാപിക്കുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കാം: "പാറുവമ്മേ! കുളിമുറിയിൽ വെള്ളമൊക്കെ ചൂടാക്കി പാകത്തിനു് വച്ചേക്കണേ! അച്ഛനിപ്പോൾ എത്തും."

ഈ അവസരത്തിൽ പുറത്തു് രംഗത്തിൽ പത്രാധിപർ ദിവാകരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. ആരേയും അവിടെ കാണാത്തതുകൊണ്ടു് അലസനായി നിന്നു് ഒരു സിഗറ്റു കത്തിച്ചു വലിക്കുന്നു. സുമം പാറുഅമ്മയ്ക്കു നിർദ്ദേശം നല്കിയിട്ടു് കടന്നുവരുന്നതു് അപ്പോഴാണു്. രണ്ടുപേരും പരസ്പരം കാണുന്നു.]

ദിവാകരൻ: (മന്ദഹസിച്ചു്) ചെമ്പകശ്ശേരിയിലെ കാത്ത്യായനിയമ്മയോ? പരേഡിനു പുറപ്പെട്ട പെൺകമാണ്ടറോ? ആരാണു്!

സുമം: (മന്ദഹസിച്ചു്) കുറച്ചുനേരമായോ വന്നിട്ടു്?

ദിവാകരൻ: ചോദ്യത്തിനുത്തരം ആദ്യം. എന്നിട്ടു് മറു ചോദ്യം.

സുമം: ചോദിച്ച ആൾതന്നെ ഉത്തരവും പറഞ്ഞേച്ചാൽ മതി.

ദിവാകരൻ: വന്നു കയറിയപ്പോൾ ഞാൻതന്നെയങ്ങു പേടിച്ചുപോയി. ഉത്തരവുകളും ആജ്ഞകളും. എന്താ? എന്താ സംഗതി?

സുമം: അച്ഛൻ ഇപ്പോൾ വരും.

ദിവാകരൻ: അത്രേയുള്ളോ! ആശ്വാസം!

സുമം: ക്ഷീണിച്ചും തളർന്നുമാവും വരുന്നതു്. ഒരാഴ്ച വിശ്രമമില്ലാതെ എഴുതിത്തള്ളൻ!

ദിവാകരൻ: തീർന്നിരിക്കുമോ?

സുമം: പിന്നെ തീർക്കാതെ!

ദിവാകരൻ: അപ്പോൾ വായനക്കാർക്കു് ഒരു പുതിയ സദ്യ റെഡി! അല്ലെ?

സുമം: അച്ഛനു് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതൊന്നും ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല.

ദിവാകരൻ: അതെന്താ? ഏതായാലും എഴുതുന്നു.

സുമം: (തമാശയുടെ സ്വരത്തിലല്ലാതെ) നമ്മളാരും പറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും എഴുതുമായിരുന്നു. അച്ഛൻ പറയുന്നതു്, 'എല്ലാം പൂർത്തിയാകുവാൻ ഞാൻ എന്റെ ജീവിതം ഒരു തുറന്ന പുസ്തകമാക്കണം' എന്നാണു്.

ദിവാകരൻ: എഴുതുകയാണെങ്കിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചാലെന്താണു്? മരുമകനാകാൻ ഒരു പത്രാധിപർ കാപ്പു കെട്ടി നടക്കുകയും.

സുമം: പറഞ്ഞു സമ്മതിപ്പിച്ചു. അതിന്റെ സമ്മാനം ആക്കു്? ഇവിടിരുന്നാൽ എഴുത്തു നടക്കുകയില്ല. അതല്ലേ അച്ഛനെ ഞാൻ ആ ആതുരാലയത്തിലേക്കയച്ചതു്. അതല്ലേ അച്ഛന്റെ സാമ്രാജ്യം.

ദിവാകരൻ: വക്കീലക്കടപ്പുറത്തെ ഏകാന്തതയും ചേരുമ്പോൾ—

സുമം: സമ്മാനം മേടിക്കാൻ ഞാൻ കൈ നീട്ടി നില്ക്കണം.

ദിവാകരൻ: അതിപ്പഴേ തരാം. എന്തുവേണം? എപ്പോൾ വേണം? എങ്ങനെ വേണം? എന്നൊന്നു പറഞ്ഞേച്ചാൽ മതി.

സുമം: (പ്രേമകലഹം) എന്തു വേണമെന്നും പറയണമോ? ഞാൻ വിചാരിച്ചു അതെങ്കിലും—

ദിവാകരൻ: ആ സമ്മാനം മതിയോ? അതിനത്ര വിലയുണ്ടോ?

സുമം: അതു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു് മേടിക്കുന്നവരല്ലെ?

ദിവാകരൻ: എന്നാ ഇതാ—ഇപ്പോഴും— എപ്പോഴും—

സുമം: വരട്ടെ.

ദിവാകരൻ: എന്തിനു്?

സുമം: കുറച്ചുകൂടിക്കഴിയണമെന്നാ അച്ഛനു്. എന്റെ പഠിത്തം പൂർത്തിയാകണം.

ദിവാകരൻ: ഓ! അപ്പോൾ ഡോക്ടർ മിസ്സ് സുമത്തിനെയാണെനിക്കു നല്ലാൻ പോകുന്നതു്. അല്ലെ?

സുമം: അധികം കാലമില്ലല്ലൊ!

ദിവാകരൻ: സാരമില്ല. വിവാഹനിശ്ചയംവരെ മനുപിടിച്ചപോലെ നടക്കുന്ന കാലം. പിന്നെ ഒരു മാരത്താൺ ഓട്ടം ഓട്ടം. പക്ഷേ—അതു കഴിയുമ്പോൾ—

സുമം: കഴിയുമ്പോൾ?

ദിവാകരൻ: ഞാൻ വിവാഹം കഴിക്കുന്നതു്—

സുമം: ഉം? എന്താ?

ദിവാകരൻ: മാധവൻതമ്പിസാറിന്റെ മകൾ സുമത്തെയായിരിക്കുകയില്ല!

സുമം: ങ്ഹേ! എന്തു്?

ദിവാകരൻ: (കള്ളക്കണ്ണിട്ട് അവളെ നോക്കി) ഉം? എന്താ?

സുമം: എന്താണിപ്പറഞ്ഞതു്?

ദിവാകരൻ: അതെ. അതുതന്നെ. ഞാൻ വിവാഹം കഴിക്കുന്നതു്—

സുമം: പറയൂ.

ദിവാകരൻ: സുപ്രസിദ്ധ സാഹിത്യകാരനും, മലയാളത്തിൽ ആത്മകഥ എഴുതിയവരിൽവച്ചു് പ്രഥമഗണനീയനും, സർവ്വോപരി സൗഭാഗ്യവതി മിസ്സു്... അല്ല ഡോക്ടർ മിസ്സു്...

(ആ സന്നിദ്ധ്യാവസ്ഥ മാറുകയാൽ ആനന്ദം, പരിഭവം, സ്നേഹം എന്നിവകളോടെയാണു് സുമം നില്ക്കുന്നതു്.)

സുമം: മതി; മതി... സ്വന്തം കല്യാണത്തിന്റെ മംഗളപത്രം തന്നത്താനെഴുതേണ്ട.

(ഈ രംഗത്തിലേക്കു് സാഹിത്യകാരനായ മുദ്ദലൻ കടന്നുവരുന്നു. വർത്തമാനത്തിന്റെ അന്ത്യഭാഗം കേട്ടുകൊണ്ടാണു് വരുന്നതു്.)

മുദ്ദലൻ: എന്താണിവിടെ? മംഗളപത്രത്തേയും സാഹിത്യരചനയേയുംപറ്റി? (രണ്ടുപേരേയും നോക്കി) എന്താണു്? എന്താണു്?

ദിവാകരൻ: (സുമത്തെ കണ്ണുരുക്കിക്കാട്ടിയിട്ടു്) ഒരു മംഗളപത്രം എഴുതുന്നതിനെപ്പറ്റി പറയുകയായിരുന്നു.

മുദ്ദലൻ: (ഇരുന്നു്) ആരെഴുതുവാൻ! അതൊക്കെ ഇങ്ങു വിട്ടേക്കണം സാർ! വികാരജനകങ്ങളായ മംഗളപത്രങ്ങൾ—ഞങ്ങൾ സാഹിത്യകാരന്മാക്കു മാത്രമേ എഴുതുവാനൊക്കൂ. എന്നത്തേക്കു വേണം?

സുമം: ധിറുതിയില്ല!

മൂദ്ദലൻ: (സുമത്തോട്) പറയുമ്പോൾ എഴുതാവുന്നതല്ല ഉത്തമസാഹിത്യം. സുമം! അതു് ദിവ്യമാണു്, അതു് ശ്രേഷ്ഠമാണു്. അതു് പാവനമാണു്. അതു്...അതു്... (സുമം ചിരിക്കുന്നു.)
എന്തിനാണു ചിരിക്കുന്നതു്? പ്രചോദനം വരുമ്പോൾ എഴുതണം. എവിടെയായാലും എഴുതണം!
(സുമം കൂടുതൽ ഉച്ചത്തിൽ ചിരിച്ചുപോകുന്നു.)
എന്തിനാണു ചിരിക്കുന്നതു്?

ദിവാകരൻ: മൂദ്ദലനെപ്പോലെ നിലയും വിലയുമുള്ള ഒരെഴുത്തുകാരൻ മംഗളപത്രമെഴുതുന്നല്ലോ! അതോർത്തിട്ടായിരിക്കും.

മൂദ്ദലൻ: ആ ചിന്താഗതി തെറ്റു്! ഞാൻ പറയും—അതു തെറ്റു്! മംഗളപത്രത്തെ മഹത്തായ ഒരു കാവ്യസൃഷ്ടിയാക്കി മാറ്റിക്കൂടേ? ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു—മാറ്റിക്കൂടേ? (പാസ്) മാറ്റാം. പക്ഷേ, അതിനു ഭാവന വേണം. നവനവോന്മേഷശാലിനിയായ ബുദ്ധി വേണം. (സ്വയം ഒരു 'ഗമ'യിൽ ഇരുന്നു) അതെല്ലാം എന്നിൽ സമ്മേളിച്ചിരിക്കുന്നു. മി. ദിവാകരൻ! പറയൂ, പറയൂ. സന്ദർഭം പറയൂ.

ദിവാകരൻ: (പുഞ്ചിരി) സംഗതി വിശേഷിച്ചൊന്നുമില്ല.

മൂദ്ദലൻ: എങ്കിലും... പറയൂ...പറയൂ... (അസഹ്യത) എന്റെ ഇൻസ്പിറേഷന്റെ നാമ്പു നുള്ളിക്കളയരുതു്.

ദിവാകരൻ: ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും ഒരു കടമ എന്ന നിലയിലെങ്കിലും മൂദ്ദലൻ—

മൂദ്ദലൻ: ഓ! ഐ സീ! തമ്പിയമ്മാവന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിക്കായിരിക്കാം...അതു പിന്നെ...ങ്ഹ്!...(അടുത്തു ചെന്നു) താങ്കളായിരിക്കും മംഗളപത്രക്കമ്മറ്റി കൺ

വീനർ? എനിക്കറിയാം ഈ ദുർഭരമായ ഭാരം എന്റെ ചുമലിൽത്തന്നെ ഒടുവിൽ വന്നുചേരുമെന്ന്! അതു് നേരത്തേ പ്രതീക്ഷിച്ചു്, കുലങ്കഷമായി ചിന്തിച്ചു്, ഞാൻ ഒരു മംഗളപത്രം എന്റെ മനസ്സാകുന്ന കടലാസ്സിൽ കുറിച്ചുവച്ചിരിക്കുകയാണു്. ആട്ടെ, താങ്കളും സുമവും മാത്രമല്ലെ ഉള്ളു ഇവിടെ?

ദിവാകരൻ: അകത്തു ദാമോദരൻ കാണും.

മുദ്ദലൻ: അഫ്ടാൾ—അയാൾക്കു് സാഹിത്യത്തെപ്പറ്റി എന്തറിയാം?

സുമം: അയാളുമില്ല അകത്തു്.

മുദ്ദലൻ: ഗ്രഡ്! മി. ദിവാകരൻ കേൾക്കണം. ബ്രാക്കറ്റിനകത്തു് ഞാനൊരു വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്, തമ്പിയമ്മാവന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിദിവസം മഴയാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുക. മംഗളപത്രത്തിൽ അതിനു പ്രസക്തിയുണ്ടു്. ഇതാ ഇങ്ങനെ: "ശ്രീജിത് മാധവൻതമ്പിക്കു് അറുപതു വയസ്സായല്ലോ എന്നു് പ്രകൃതി വിലപിക്കുകയാണു്." അതല്ല, ഇനി വെയിലാണു് അന്നെന്നു വച്ചോളൂ. അവിടെയാണു് ബ്രാക്കറ്റു്! അതിലെഴുതിയിട്ടുണ്ടു്: "തമ്പിയുദ്യോഗത്തിനും അറുപതോ?" എന്നു് അത്ഭുതംകൂറി പ്രകൃതിയുടെ മുഖംപോലും തുടുത്തുപോയിരിക്കുന്നു. (ഇതുയും സാഹിത്യത്തിന്റെ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടു്, സാധാരണസ്വരത്തിൽ) എന്തെന്നാൽ ഇപ്പഴത്തെ കാലാവസ്ഥയെ നമ്പാൻവയ്യ സാർ!

ദിവാകരൻ: ഇപ്പോൾ സംഗതി അതൊന്നുമല്ല. ഒരു വിവാഹം—

മുദ്ദലൻ: ആരുടെ?

ദിവാകരൻ: സുമത്തിന്റെ—

(പെട്ടെന്നു് മുദ്ദലന്റെ എല്ലാ ഉന്മേഷവും 'ഷാക്കു്' ഏറ്റു

ലെന്നപോലെ ചോന്ന പതറി. ആ പതറൽ അടക്കാൻ പാട്ടപെട്ടന്ന.)

എന്താ? എന്താ മുദ്ദലൻ?

മുദ്ദലൻ: ഓ! ഒന്നുമില്ല. (പെട്ടെന്ന് കാര്യമായി) തമ്പിയമ്മാവൻ ഇവിടില്ലെ?

സുമം: അച്ഛൻ ഒരാഴ്ചയായി വക്കീലയാണ്. ഇന്നിപ്പോൾ വന്നേക്കും.

മുദ്ദലൻ: ശരി, ഞാൻ അപ്പഴത്തേക്കിങ്ങു വരാം. (പോകാൻ തിരിയുന്നു. മുഖം ഏതാണ്ട് ഒരു ശവസംസ്കാരം കഴിഞ്ഞു പോകുന്നതുപോലെ.)

ദിവാകരൻ: (അയാൾ പൊയ്മുഖമണിഞ്ഞിരിക്കെ) ഇൻസ്പിരേഷൻ വരുകയാണോ?

മുദ്ദലൻ: (തിരിഞ്ഞുനിന്ന്) ഹും! വരുകയാണ്.

(മുദ്ദലൻ പോകുന്നു; ദിവാകരൻ ചിരിക്കുന്നു.)

സുമം: എന്താണിത്ര ചിരിക്കാൻ?

ദിവാകരൻ: ഓ! സുമത്തിന്റെ ഒരു ആരാധകനാണല്ലെ, അയാളും?

സുമം: അച്ഛന്റെ ഒരു കുടുംബബന്ധുവാണ്. എനിക്കു കൊച്ചുന്നാളിലേ അറിയാം.

ദിവാകരൻ: പഴയ കളിത്തോഴൻ. അല്ലേ?

സുമം: ഉം? എന്താ? അസൂയയുണ്ടോ?

ദിവാകരൻ: ങ്ഹ്! എനിക്കോ? ഇയാളുടെ നേക്കോ? അനുകമ്പയുണ്ട്.

(അകത്തു് ഫോൺബെൽ അടിക്കുന്നു.)

എനിക്കായിരിക്കും. ആഫീസിൽ ആരെങ്കിലും വിളിച്ചാൽ ഇങ്ങോട്ട കണക്ട് ചെയ്യാൻ ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്നു. അപ്പോൾ ഞാൻ പരസ്യംകൊട്ടക്കട്ടെ: 'സുപ്രസിദ്ധ ജനസ്നേഹിയായ മാധവൻതമ്പി തന്റെ ആത്മ

കഥ എഴുതുന്നു. വിചിത്രങ്ങളായ അനുഭവങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ! വിസ്മയകരമായ മനപ്പരിവർത്തനചരിത്രം! ഉദാത്തമായ കുറേസമ്മതങ്ങൾ. ഒരു കാലഘട്ടത്തിന്റെ ചരിത്രം'—വെണ്ടയ്ക്കായിൽ.

സുമം: പരസ്യം പത്രത്തിൽ മതി. വേഗം ആ ശബ്ദം ഒന്നു നിറുത്തണം.

ദിവാകരൻ: ങാഹാ! വിവാഹത്തിനു മുൻപേ തുടങ്ങിയോ എന്നോടാജ്ഞാപിക്കാനും, എന്നെ അനുസരിപ്പിക്കാനും? (പോകുന്നു.)

(സുമം സന്തുഷ്ട. അകത്തു് ബെൽ നിന്നു. മൂദ്ദലൻ മുഖത്തു് സ്ഥായിയായ സന്താപത്തോടെ കടന്നുവരുന്നു.)

സുമം: പോയില്ലേ?

മൂദ്ദലൻ: (ഒരു മിസ്റ്റിക്കവിത വായിക്കുംപോലെ) പോകാനൊക്കുമോ എനിക്കു്?

സുമം: അതെന്തു്?

മൂദ്ദലൻ: എങ്ങനെ പോകും?

സുമം: എന്നത്തേയുംപോലെ.

മൂദ്ദലൻ: ങ്ഹ്! എന്തു കേട്ടുകൊണ്ടാണു് പോകേണ്ടതു്?

സുമം: അതിനിപ്പോൾ എന്തുണ്ടായി?

മൂദ്ദലൻ: ഞാൻ കേട്ടതു്—

സുമം: അതുകൊണ്ടു്?

മൂദ്ദലൻ: അതു നേരാണോ എന്നാണു് എനിക്കറിയേണ്ടതു്!

സുമം: അതെ, അതു നേരാണു്.

മൂദ്ദലൻ: ഹൊ! എന്നിട്ടും ചോദിക്കുകയാണു്—

സുമം: ചേട്ടൻ—

മൂദ്ദലൻ: (പൊട്ടിത്തെറിച്ചു്) വേണ്ടാ. ആ സംബോധനകൊണ്ടു് എന്നെ ഒഴിവാക്കാമെന്നു് വ്യാമോഹിക്കണ്ട.

സുമം: എന്താണിപ്പറയുന്നത്?

മുദ്ദലൻ: ഇനി ഇപ്പോൾ 'സഹോദരനിവ്വിശേഷ'മായ സ്നേഹത്തിന്റെ കഥ തുടങ്ങും.

സുമം: അതെ; ഇന്നെന്നല്ല, എന്നും.

മുദ്ദലൻ: സുമം! ഞാൻ ഒരു സാഹിത്യകാരനാണ്.

സുമം: അതുകൊണ്ട്?

മുദ്ദലൻ: വികാരജീവികളുടെ ഹൃദയഭിത്തികൾ തുലോം ലോലമാണ്—മുദ്ദലമാണ്.

സുമം: ഇതൊക്കെ എന്നോട് പറഞ്ഞിട്ട്?

മുദ്ദലൻ: സൂക്ഷിച്ചിരിക്കാൻ പറഞ്ഞതാണ്.

സുമം: എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

മുദ്ദലൻ: മനസ്സിലാവുകയില്ല. അതുകൊണ്ടല്ലേ ഒരു ദയവില്ലാതെ ആ ഭിത്തികൾ തകക്കാൻ—പക്ഷേ, (ഉറപ്പിച്ച ശബ്ദം) ഒരർത്ഥത്തിൽ ഇതും എനിക്കൊരു നേട്ടമാണ്.

സുമം: ഏത്? ഏത്?

മുദ്ദലൻ: ഈ പ്രേമഭംഗം.

സുമം: (അപ്പോൾ ഞെട്ടുന്നത് അവളാണ്.) പ്രേമഭംഗമോ! (അന്തംവിടുന്നു.) അതിനു ഞാൻ ചേട്ടനെ—

മുദ്ദലൻ: പ്രേമിച്ചിരുന്നില്ല എന്നല്ലേ പറയാൻ തുടങ്ങുന്നത്?

സുമം: അതെ. അതാണല്ലൊ സത്യം.

മുദ്ദലൻ: സാരമില്ല. രണ്ടുപേക്കും വേണ്ട അളവിൽ ഞാൻ പ്രേമിച്ചിരുന്നു.

സുമം: ഈശ്വരാ!

മുദ്ദലൻ: ഒരു പുതിയ അനുഭവം അങ്ങനെ എനിക്കു കിട്ടി. അതെ. (പ്രസംഗശൈലി) ഒരു എഴുത്തുകാരൻ അനുഭവങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിത്യവും തീർത്ഥാടനം നടത്തുക

യാണ്. അതെ. അതുകൊണ്ട്, പ്രേമഭംഗത്തിന്റെ വേദന എന്നെ ഗ്രഹിപ്പിച്ച സുമത്തിനോട് (സാധാരണ രീതി) എനിക്കു വളരെ കടപ്പാടുണ്ട്.

(ദിവാകരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. പ്രസംഗം കേട്ട കൈയടിക്കുന്നു.)

ദിവാകരൻ: വെൽഡൺ മൂദുലൻ!

മൂദുലൻ: ഞാൻ നിങ്ങളോടൊന്നും പറഞ്ഞില്ല.

ദിവാകരൻ: മൂദുലൻ പോയില്ലായിരുന്നോ?

മൂദുലൻ: ഇതെന്റെ അമ്മാവന്റെ വീടാണ്.

ദിവാകരൻ: ഓ! ശരിയാണല്ലൊ... ഞാനല്ലെ ഇവിടെ അതിഥി!

മൂദുലൻ: ഞാൻ എന്റെ അമ്മാവനെ കാണുന്നതിനു്, (രണ്ടുപേരേയും സ്പ്പഹയോടെ നോക്കി) അതിനുവേണ്ടി മാത്രമാണ് ഇവിടെ നില്ക്കുന്നതു്.

(സുമം ആംഗ്യംവഴി ദിവാകരനോട് ഒന്നും മിണ്ടാതിരിക്കാൻ പറയുന്നു. അയാൾ പുഞ്ചിരിക്കുന്നു.)

ദിവാകരൻ: ഉണ്ണിത്താൻസാറാ വിളിച്ചിരുന്നതു്. അവരെല്ലാം ഇപ്പോഴിവിടെ വരും. ഷഷ്ടിപൂർത്തി ആഘോഷപരിപാടികൾ ഫൈനലൈസ് ചെയ്യ. ഔദ്യോഗികമായി വിവരമറിയിക്കാൻ വരുമെന്നു്.

സുമം: അപ്പോഴത്തേക്കു് അച്ഛനെത്തുമായിരിക്കും.

ദിവാകരൻ: തമ്പിസാറിന്റെ അഭിപ്രായംതന്നെ അംഗീകരിച്ചു. സുമത്തിന്റെ അമ്മയുടെ പേരിൽ ഒരാശുപത്രിയുണ്ടാക്കുന്നു... പക്ഷേ, അതിനുവേണ്ടി ആഘോഷപരിപാടികൾ വെട്ടിച്ചുരുക്കി—

മൂദുലൻ: അതു തെറ്റു്.

ദിവാകരൻ
സുമം } : കാരണം?

മുദ്ദലൻ: ആഭ്ടം വേണം. സമ്മേളനങ്ങളും പ്രസംഗങ്ങളും വേണം. അതില്ലാതാക്കുന്നവൻ സാംസ്കാരികജീവിതത്തെ—

ദിവാകരൻ: മി. മുദ്ദലൻ! ഈ സാധുവിനോടതൊക്കെപ്പറഞ്ഞിട്ട്—

മുദ്ദലൻ: ആരോട പറയുവാനും ഒരു ഭയവുമില്ലെനിക്ക്. ഒരെഴുത്തുകാരൻ നിഭയനാണ്. സ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനാണ്.

(പുറത്ത് കാറിന്റെ ഹോൺ)

സുമം: അച്ഛൻ!

(മാധവൻതമ്പി പ്രവേശിക്കുന്നു. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽത്തന്നെ ആ ആകാരം ആജ്ഞാബലമിയന്നതാണെന്ന് പ്രത്യക്ഷം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വജ്രത്തിനുതുല്യം ജ്വലിക്കുന്ന കണ്ണുകൾ കഠിനങ്ങളല്ല, സ്നേഹമയങ്ങളാണ്.

അറുപതോടടുത്തിട്ടും അരോഗദൃഢം എന്നതന്നെ പറയാവുന്നതരത്തിൽ കായബലംകൊണ്ടനുഗ്രഹീതൻ. പ്രവേശിച്ച ഉടൻ പിന്നിലേക്കു തിരിഞ്ഞു)

മാധവൻതമ്പി: അതൊക്കെ വരാന്തയിൽ വച്ചേച്ചാൽ മതി. പിന്നീടെടുത്തു് അകത്തു കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊള്ളും. (മുറിയിൽ നോക്കി വിനോദരൂപത്തിൽ) ആരാണിവിടെ മേഘഗർജ്ജനം നടത്തിയതു്?

മുദ്ദലൻ: അമ്മാവനു് സ്വരം കേട്ടപ്പഴേ ആളെ മനസ്സിലായി! എന്റെ സ്വരത്തിനു വ്യക്തിത്വമുണ്ടു്.

മാധവൻതമ്പി: അതെതെ. അതിനു് എഴുത്തലത്തും മുഴങ്ങിക്കേൾക്കത്തക്ക 'ഖരത്വ'മുണ്ടു്.

(ദിവാകരനും സുമവും ചിരിക്കുന്നു.)

ദിവാകരൻ എപ്പോൾ വന്നു?

ദിവാകരൻ: അല്പസമയമേ ആയുള്ളു.

മുദ്ദലൻ: (ആരോടുമല്ലാതെ) ഞാൻ വന്നിട്ട് മണിക്കൂർ ഒന്നോളമായി.

മാധവൻതമ്പി: നിന്നോട് ആ കണക്കിപ്പോൾ ആരു ചോദിച്ചു?

മുദ്ദലൻ: (അതു ഗൗനിക്കാതെ) അപ്പോൾ പത്രാധിപർ ഇവിടുണ്ടായിരുന്നു. അതിനുശേഷം ഞാൻ പുറത്തു പോയി. തിരിച്ചു വരുമ്പോഴും പത്രാധിപർ ഇവിടുണ്ടായിരുന്നു.

(സുമവും ദിവാകരനും പരസ്പരം നോക്കുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: തിരുവായ്ക്കു മാത്രമല്ല, വിടുവായ്ക്കും എതിർവായില്ല. മുദ്ദലാ! നിന്റെ തമാശ കേൾക്കാൻ ഇപ്പോൾ എനിക്കു സമയമില്ല.

മുദ്ദലൻ: ഞാൻ അമ്മാവനെ പിന്നെ വന്നു കണ്ടോളാം. (പത്രാധിപരെ നേരിട്ടു നോക്കാതെ ആ ദിക്കിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി തൊഴുതിട്ടു പോകുന്നു.)

സുമം: അച്ഛൻ വരണം. കുളിച്ചു്, എന്തെങ്കിലും കഴിച്ചിട്ട്...(ഉറക്കെ) പാറുവമ്മേ!

മാധവൻതമ്പി: നില്ലു്. ആദ്യം എനിക്കു് കുടിക്കാൻ കുറച്ചു തണുത്തവെള്ളം വേണം.

(സുമം തിടുക്കത്തിൽ അകത്തേക്കു പോകുന്നു.)

(ആ പോക്കു നോക്കിനിന്നിട്ടു്) മി. ദിവാകരൻ!

ദിവാകരൻ: (സവിനയം) എന്തോ!

മാധവൻതമ്പി: ഇവളുടെ അമ്മയുടെ മരണം ഞാൻ താങ്ങിയതു് ഇവളുണ്ടായതുകൊണ്ടായിരുന്നു. (ചുവരിലിരിക്കുന്ന ഭാര്യയുടെ ചിത്രം നോക്കി) സുമം ഓരോ അണുവും അവളുടെ അമ്മയാണു്. ഞാൻ...ഞാൻ ഇന്നവളുടെ ബന്ധനത്തിലാണു ദിവാകരൻ!

ദിവാകരൻ: സ്നേഹത്തിന്റെ ബന്ധനം.

മാധവൻതമ്പി: ങ്ഹ്! ഞാൻ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ആലോചിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്: ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപു് എന്റെ കൈപ്പടങ്ങൾക്കകത്തു് ഒതുങ്ങിക്കിടന്നു്, ഉട്ടുപ്പിന്റെ കോളറും മറ്റും തെരുപ്പിടിപ്പിച്ചു കളിച്ചിരുന്ന ഈ പിഞ്ചുപെണ്ണു് അതാ കണ്ടില്ലേ—പോകുന്നപോക്കു്. വലിയ 'കായ്യസ്ഥി'യായി എന്റെ സൗഭ്യങ്ങൾ പാലിക്കുന്നതു കാണുമ്പോൾ—(ഗദ്ഗദം) എന്തു ചെയ്യാം! ഇവളുടെ അമ്മകൂടിയില്ലല്ലൊ ഈ കാഴ്ചകാണാൻ! (പെട്ടെന്നു്) നിങ്ങൾക്കു് ഇതെല്ലാം ബോറായിത്തോന്നും.

ദിവാകരൻ: ഇല്ല സാർ. ഒരിക്കല്യും—

മാധവൻതമ്പി: ഇപ്പോൾ ഇതൊക്കെപ്പറയുവാൻ എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്—

ദിവാകരൻ: എന്താണു സാർ!

മാധവൻതമ്പി: മൂദ്ദലൻ!

ദിവാകരൻ: ങ്ഹേ!

മാധവൻതമ്പി: അവന്റെ ഭാവവും പോക്കും പെരുമാറ്റവും. ദിവാകരനോടു് ഒരു കാര്യം: അവൻ വഴിയിൽ എന്റെ ഒരു ശേഷകാരനാണു്. വീട്ടിൽ എന്നോടൊപ്പം കുറച്ചുകാലം കഴിഞ്ഞുകൂടീട്ടുണ്ടു്.

ദിവാകരൻ: സാറിതൊക്കെ ഇപ്പോൾ എന്നോടു പറയുന്നതു്—

മാധവൻതമ്പി: അവനു ചില മോഹങ്ങളുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. അതു നടക്കാതെപോകുന്ന നിരാശയിൽ മര്യാദകെട്ടു്—

ദിവാകരൻ: ശെയ്! ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ അങ്ങനൊന്നും—

മാധവൻതമ്പി: ഒരു വിടുവായനാണവൻ. പക്ഷേ, ഉപദ്രവകാരിയല്ല. അതുകൊണ്ടു് ഞാൻ പറഞ്ഞതാണു്.

(സുമം വെള്ളവുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സുമം: അച്ഛൻ പോയ കാര്യം എന്തായി?

ദിവാകരൻ: ഞാൻ പത്രത്തിലേക്ക് പരസ്യം കൊടുത്തു കഴിഞ്ഞു.

സുമം: അതിനെന്തു്? അച്ഛൻ അതു് എഴുതിത്തീർന്നിരിക്കും.

മാധവൻതമ്പി: അതിനാരെഴുതി? എന്തെഴുതി?

സുമം: അച്ഛാ!

ദിവാകരൻ: അപ്പോൾ—

മാധവൻതമ്പി: മി. ദിവാകരൻ! ക്ഷമിക്കണം. ശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ, എന്തോ! അവിടെവച്ചു് വളരെയൊന്നും എഴുതുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല! തലവേദനയുണ്ടാകുന്ന ഒട്ടനേകം പ്രശ്നങ്ങളായിരുന്നു സദനത്തിൽ.

ദിവാകരൻ: സുമം പറഞ്ഞു എഴുതുവാനാണു് പോയതെന്നു്.

സുമം: അതിനല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ വിട്ടുമായിരുന്നോ, തനിച്ചു?

മാധവൻതമ്പി: കണ്ടോ ദിവാകരൻ! ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലെ? ബന്ധനത്തിന്റെ കാര്യം?

ദിവാകരൻ: അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ—

മാധവൻതമ്പി: ദിവാകരൻ നിരാശനാകണ്ട. കുറച്ചെഴുതി. നോക്കട്ടെ പൂർത്തിയാക്കാമോ എന്നു്.

ദിവാകരൻ: ഷഷ്ഠിപൂർത്തിദിവസം ഫസ്റ്റ് ഇൻസ്റ്റാൾമെന്റ് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനായിരുന്നു ഉദ്ദേശം.

സുമം: അതൊക്കെ അച്ഛൻ ഇനി വിചാരിച്ചാലും നടക്കും. ഇല്ലെ, അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: നിനക്കെന്നെ അത്ര വിശ്വാസമോ?

സുമം: തീർച്ചയായും; ഞാൻ അച്ഛന്റെ മകളല്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: ഞാനിപ്പം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നതു് നീ അമ്മയുടെ മകളാണെന്നാ.

(ദിവാകരൻ പുഞ്ചിരിക്കുന്നു.)

(പുറത്തുനിന്നും ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും മാലതീദേവിയും ഉണ്ണിത്താനും വരുന്നു.)

സുമം: (ദിവാകരനോട്ട്) കമ്മറ്റി വന്നല്ലൊ.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: തമ്പി വന്നെത്തിയോ?

മാധവൻതമ്പി: യാത്രക്കാൽ ആറിയിട്ടില്ല. (ദിവാകരനോട് സംസാരിച്ചിരുന്നതിന്റെ തുടർച്ചയായി) ഒരു സ്വസ്ഥതയൊക്കെ കിട്ടിയാൽ എഴുതാമെന്നു തോന്നുന്നു. (മറ്റുള്ളവരോട്ട്) ഇരിക്കൂ; ഇരിക്കൂ മി. ഉണ്ണിത്താൻ. (മാലതീദേവിയോട്ട്) ഇരിക്കൂ.

(അവർ ഇരിക്കുന്നു.)

പിന്നെ, എന്തൊക്കെയാണു് ഉണ്ണിത്താൻ!

ഉണ്ണിത്താൻ: (അശേഷം രസമില്ലാതെ) ഓ! ഒന്നുമില്ല!

മാധവൻതമ്പി: മോളെ! എല്ലാപേക്കും കാപ്പി വേണം. എനിക്കും ചേട്ടനും വിശേഷിച്ചും.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: പരഹൃദയജ്ഞാനം തമ്പിക്കു് വേണ്ടുവോളമുണ്ടു്. ഞാൻ അതു് അങ്ങോട്ടു പറയാൻ ഭാവിക്കുകയായിരുന്നു. കാപ്പി വേണമെന്നു്. അല്ല; അതെല്ലാക്കും വേണ്ടതാണു!

മാധവൻതമ്പി: കാപ്പിയോ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: അല്ല; പരഹൃദയജ്ഞാനം.

സുമം: ഞാൻ ഇപ്പോൾ കൊണ്ടുവരാം. (പോകുന്നു.)

ഉണ്ണിത്താൻ: (ബ്രിസിനസ്സു് സംസാരിക്കുന്നമട്ടിൽ) ഞങ്ങൾ ഷഷ്ഠിപൂർത്തിക്കാര്യം ഏതാണ്ടു് ഫൈനലൈസ് ചെയ്തു.

മാലതീദേവി: അങ്ങു പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ ആകാമെന്നുവച്ചു.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: അതെ; ഭാര്യയുടെ പേരുതന്നെ ഇടാം

വക്കലത്തെ ആശുപത്രിക്കു്. പക്ഷേ, തമ്പി! എന്തി നാണു് അതു് അവിടെ? അതും ഭാര്യയുടെ പേരിൽ?

മാധവൻതമ്പി: അതൊരു നീണ്ടകഥയാണു ചേട്ടാ. ഞാ നതു് എന്റെ ആത്മകഥയിൽ എഴുതുന്നുണ്ടു്. അതു് ഉടൻ പ്രസിദ്ധീകരിക്കും. ഇല്ലെ ദിവാകരൻ?

ദിവാകരൻ: അതെ; ഉടൻ. എനിക്കു മൂന്നു വരിക്കാർകൂടി ഉണ്ടാകട്ടെ.

ഉണ്ണിത്താൻ: (ആ പഴയ സ്വരം) അതെഴുതിക്കഴിഞ്ഞോ?

മാധവൻതമ്പി: മുഴുവനായില്ല. പക്ഷേ, ഉടൻ തീരും.

ഉണ്ണിത്താൻ: ഉം!

മാധവൻതമ്പി: (സ്വരഭേദം ഗ്രഹിച്ചു്) എന്താണു്?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഓ! ഒന്നുമില്ല. ഞാനിറങ്ങുകയായി!

മാധവൻതമ്പി: ഇരുപെട്ടെന്നോ?

ഉണ്ണിത്താൻ: വന്നതു് കമ്മറിയുടെ തീരുമാനം ഔദ്യോ ഗികമായിട്ടറിയിക്കാനാണു്.

മാധവൻതമ്പി: ഇത്ര ഔദ്യോഗികമോ, ഉണ്ണിത്താൻ? എങ്കിൽ കടലാസ്സിൽ എഴുതിക്കൊട്ടത്തയച്ചാലും മതി യായിരുന്നല്ലൊ.

ഉണ്ണിത്താൻ: (തമ്പിയെ ഒന്നിരുത്തിനോക്കി) ങ്ഹ്! മതി യായിരുന്നു! മതിയായിരുന്നു.

മാധവൻതമ്പി: പെട്ടെന്നു വരുകയും, പെട്ടെന്നു യാത്രപ റയുകയും—

ഉണ്ണിത്താൻ: പെട്ടെന്നു് ചെയ്യുതീക്കേണ്ട ചില പണി കൾ വന്നിരിക്കുന്നു; വരുത്തിയിരിക്കുന്നു. മാലതീദേ വി വരുന്നോ? ഐ ഷാൽ ഗിവ് യു എ ലിഫ്റ്റ്.

മാലതീദേവി: വരുന്നു. എനിക്കും അല്പം തിരക്കുണ്ടു്.

ഉണ്ണിത്താൻ: മിസ്റ്റർ ദിവാകരൻ!

ദിവാകരൻ: എന്താണു്!

ഉണ്ണിത്താൻ: ഇഫ് യു ഡോണ്ട് മൈൻഡ്, എന്നോടൊത്ത് അല്പദൂരം വന്നുകൂടെ? ആഘോഷത്തിന്റെ പബ്ലിസിറ്റി സൈഡിനെപ്പറ്റി അല്പം ആലോചിക്കാനുണ്ട്.

മാധവൻതമ്പി: എല്ലാപേരേയും വിളിച്ചുകൊണ്ട പോവുകയാണോ?

ഉണ്ണിത്താൻ: കൂടെ വരുന്നവരെ കൊണ്ടുപോകാമെന്നു കരുതി.

ദിവാകരൻ: ഞാൻ...(തമ്പിയെ നോക്കുന്നു.)

ഉണ്ണിത്താൻ: (പോകാൻ ഒരുങ്ങി) വലിയ അസൗകര്യമാണെങ്കിൽ...

ദിവാകരൻ: നോ! നോ! വരാം...

(മാലതീദേവി, ഉണ്ണിത്താൻ, ദിവാകരൻ എന്നിവർ പോകുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ഉണ്ണിത്താന്റെ മുഖത്തിലെന്താണ് വല്ലാതെ!

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (ദീർഘശ്വാസം) ആക്റ്റിയാം! പൊതുക്കാര്യവ്യഗ്രനല്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: അല്പമൊന്നു പിണങ്ങിയിറങ്ങിയപോലെ—

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: അയാൾ ഇറങ്ങി. ഞാൻ ഇറങ്ങിയില്ലെന്നു മാത്രം വ്യത്യാസം!

മാധവൻതമ്പി: എന്നുവച്ചാൽ, ചേട്ടനും എന്നോട്ട്...

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ശകലം പിണക്കമാ.

മാധവൻതമ്പി: എന്തിന്?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: തമ്പി വൈകിട്ടത്തെ പത്രം കണ്ടില്ലേ?

മാധവൻതമ്പി: അതിലെന്താണ്?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: പരസ്യം.

മാധവൻതമ്പി: ഏതിന്റെ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: മറ്റെന്തിന്റെ? തമ്പിയുടെ ആത്മകഥയുടെ.

മാധവൻതമ്പി: അതും ഇതും തമ്മിൽ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എന്നോട്ട ചോദിച്ചാൽ? തമ്പീ!

മാധവൻതമ്പി: എന്താണു ചേട്ടാ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: സത്യമായിട്ടും തമ്പി അതെഴുതാൻ പോവുകയാണോ?

മാധവൻതമ്പി: എഴുതിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നാണു പറയേണ്ടതു്.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (സ്വരം ഒന്നു മാറി) നിങ്ങൾ ഒരു ബുദ്ധിമാൻ എന്നൊക്കെയായിരുന്നു എന്റെ വിശ്വാസം.

മാധവൻതമ്പി: അതിപ്പോൾ എന്തിനു മാറുന്നു?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി.

മാധവൻതമ്പി: സത്യം പറയുന്നവൻ മഠയനാണോ? കുറ്റം ഏൽക്കുന്നവൻ വിഡ്ഢിയോ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഹൊ! ഹൊ! ഇയാൾ ഒരു ഗാന്ധിയാകാൻ നോക്കുന്നു!

മാധവൻതമ്പി: ചേട്ടനു ക്ഷോഭം വരുന്നു ഇല്ലേ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: അതാണു കുറ്റം! എന്റെ മകൻ മോഹനനെ തമ്പിക്കറിയാമോ?

മാധവൻതമ്പി: ഇതെന്തു ചോദ്യം ചേട്ടാ? മോഹനനിപ്പോൾ—?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: അവനിപ്പോൾ ഒരു പ്രമോഷൻ പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുകയാണു്. ഹി ഈസ് ഷുവർ ടു ഗെറ്റ് ഇറ്റ്. പക്ഷേ, നിങ്ങൾ അതു നശിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു.

മാധവൻതമ്പി: ഞാനോ? ഇതു നല്ല ഫലിതം!

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: നിങ്ങൾക്കു്. പക്ഷേ, തമ്പീ! എന്റെ മകൻ—

മാധവൻതമ്പി: അയാൾക്കെന്തുപറ്റി?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: മോഹനനു് കുറച്ചു മുമ്പു്—കല്യാണത്തിനു മുമ്പു്—ഒരു ചെറിയ അബദ്ധം പറ്റിയതു് തമ്പിക്കറിയാമല്ലോ.

മാധവൻതമ്പി: ഓ! അയാളുടെ ആദ്യത്തെ വിവാഹം.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (ഭീതിയോടെ ചുറ്റും നോക്കി) ശ്! ശ്! പതുക്കെപ്പറയൂ. വിവാഹമോ? അരുങ്ങനെ പറ്റിപ്പോയി! അവന്റെ വിഡ്ഢിത്തംകൊണ്ടു വിവാഹത്തിൽ കലാശിച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: അതിനെന്തു്? അതിനെ അയാൾ അനേഷിക്കുന്നുണ്ടാവുമല്ലോ. ഇല്ലെ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എന്നേക്കും ഒക്കുന്നതാണോ അതു്? തമ്പി! അവനിന്നൊരു ഭാര്യയില്ലേ? മക്കളില്ലേ? കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവൻ അതങ്ങു നിറുത്തി.

മാധവൻതമ്പി: അതായതു് പേഷ്കാരുടെ അധികാരമുപയോഗിച്ചു് ചേട്ടൻ ആ രേഖകൾ നശിപ്പിച്ചപ്പോൾ—

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: താനല്ലേ അതിനു കൂട്ടുനിന്നതു്?

മാധവൻതമ്പി: കഴിഞ്ഞജന്മം ഞാൻ ചെയ്ത പലേ അപരാധങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഏതായാലും അവനിന്നു് ഒരു ഉയർച്ച വന്നു. ഇപ്പഴിതാ, അവളുടെ ആരോ സംശയം തോന്നി പഴയ രേഖകൾ തേടുന്നു. അപ്പോഴാണു് ആത്മകഥയുമായി തമ്പിയുടെ എഴുന്നള്ളത്തു്. അതിൽ ഇതങ്ങു പരസ്യമായേച്ചാൽ തീർന്നു! തീർന്നു തമ്പി! തീർന്നു. സ്വത്തും അസ്സു!

മാധവൻതമ്പി: പക്ഷേ, ആ മകന്റെ രക്തത്തിൽപ്പിറന്നു്, ആ പാപത്തിന്റെ ഫലമുണ്ടു വളരുന്ന ആ പെൺകുട്ടിയോ ചേട്ടാ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (അസഹ്യതയോടെ) പറയാതിരിക്കു അതു്.

മാധവൻതമ്പി: എന്തിനു്? നാളെ അതു് എല്ലാപേരും വായിക്കുമ്പോഴോ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: നശിച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: നശിച്ചതവരാണു്. ആ അമ്മയും മകളും. അമ്മ മരിച്ചപ്പോൾ അനാഥയായ ആ പെൺകുട്ടി അവിടെ വന്നു—എന്റെ ആതുരാലയത്തിൽ—ആ നാശത്തിനു മുഴുവൻ കാരണക്കാരനായവന്റെ അരുകിലേക്കു്.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (സപരിഭ്രമം) അവൾക്കു് ... അവൾക്കു്... ഈ കഥയെല്ലാം അറിയാമോ?

മാധവൻതമ്പി: എന്തോ! അറിയില്ലായിരിക്കും.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എന്റെ തമ്പി! ദയവുചെയ്തു് ആ പുസ്തകം എഴുതാതിരിക്കു.

മാധവൻതമ്പി: അതെങ്ങനെ സാധ്യമാകും?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എന്താ സാധ്യമായാൽ?

മാധവൻതമ്പി: അതെഴുതുക എന്റെ രക്ഷയ്ക്കാവശ്യമാണു്; പഴയ നിഴലുകളിൽനിന്നുമുള്ള മോചനത്തിനാവശ്യമാണു്. ചേട്ടാ! എനിക്കു സത്യം പറഞ്ഞേ പറ്റൂ.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: (ക്ഷോഭത്തോടെ) സത്യം! ഓ! സത്യം! സത്യം പറയാൻ ഒരാളു വന്നിരിക്കുന്നു! ഇയാളെന്താ ഹരിശ്ചന്ദ്രമഹാരാജാവിന്റെ രണ്ടാമവതാരമോ മറ്റോ ആണോ?

മാധവൻതമ്പി: ഈ ക്ഷോഭത്തിന്റെ കാരണം? അതാണ് എനിക്കു മനസ്സിലാകാത്തതു്.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എന്നാൽ മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിൽത്തന്നെയാകട്ടെ... ഇതാ, ഇതൊരു ബ്ലാങ്ക് ചെക്കാണു്. തമ്പിക്കിഷ്ടമുള്ള തുക ഇതിൽ എഴുതിക്കൊള്ളു.

(ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പോക്കറ്റിൽനിന്നു് ഒരു ചെക്ക്ലീഫ് എടുത്തു നീട്ടുന്നു. തമ്പി കൈ നീട്ടി അതു മേടിച്ചു്, ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയെ തറച്ചൊന്നു നോക്കി, അതിനെ തന്നം തുന്നം പിച്ചിക്കീറി എറിയുന്നു.)

ങ്ഹേ! തമ്പി! തമ്പി! എന്താണിച്ചെയ്തതു്?

മാധവൻതമ്പി: (അതുവരെയില്ലാത്ത രീതിയിൽ മുഖവും സ്വരവും കടുത്തു്) ഞാൻ വളരെ ചീത്തയായി നടന്ന കാലങ്ങളുണ്ടു്. അന്നും, അന്നും ഞാൻ എന്റെ ആത്മാവു് ആക്കും വിറ്റിട്ടില്ല.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഞാൻ...

മാധവൻതമ്പി: ഇനി ഇതേപ്പറ്റി ഒരക്ഷരം പറയരുതു്. ആതിഥ്യമര്യാദ ഞാൻ മറക്കും.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: വേണ്ടപ്പനേ! വേണ്ട. എരുത്തിലിലെ നായെപ്പോലെ തനിക്കും വേണ്ട, വേണോന്നുള്ളവരെ സമ്മതിക്കത്തില്ലെന്നും നിന്നാ... (വടി പിടിച്ചു് കോപത്തോടെ നടന്നുപോകുന്നു ... പുറത്തു കടക്കുമ്പോൾ തെല്ലിടനിന്നു തിരിഞ്ഞു്) പക്ഷേ, തമ്പീ! ഈ വാശിക്കു് ഫലം തമ്പി അറിയും. (ക്രുദ്ധിച്ചു പോകുന്നു.)

(മാധവൻതമ്പി പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു, പക്ഷേ, പെട്ടെന്നു് അതു നിന്നു് ആ മുഖം ചിന്താഭരിതമായിരിക്കുന്നു. സുമം ട്രേയിൽ കാഫിക്കപ്പുകളുമായി കടന്നുവരുന്നു.)

സുമം: അച്ഛാ... കാഫി... ങേ! ഇതു കുടിക്കേണ്ടവരെവിടെ?

മാധവൻതമ്പി: അവരെല്ലാം പോയി!

സുമം: കാപ്പികുടിക്കാതെ—

മാധവൻതമ്പി: ജോലിത്തിരക്ക്.

സുമം: ഒരാളെങ്കിലും നില്ക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: ഞാനും കരുതി...ങാ അവനു് നിന്റെ കാപ്പിയെക്കാൾ പ്രധാനമായി മറ്റുവല്ലതും ഉണ്ടായിരിക്കാം.

സുമം: (സ്വരത്തിൽ ദുഃഖച്ഛായയോടെ) എങ്കിലും...എങ്കിലും...അങ്ങനെ പൊയ്ക്കളഞ്ഞല്ലൊ.

മാധവൻതമ്പി: (മെല്ലെ അവളുടെ ചുമലിൽ തട്ടി ആശ്വസിപ്പിക്കുംവിധം) സാരമില്ല...വരേണ്ടതാണെങ്കിൽ വരും. നീ ഒരുകപ്പു് എനിക്കു തരൂ.

(മാധവൻതമ്പി കാഫി മെല്ലെ കുടിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തയും അന്യയിടത്താണു്. സുമം ചിന്താമഗ്നയായി നില്ക്കുന്നു.)

(കർട്ടൻ)

രംഗം രണ്ടു്

[ഒന്നാംരംഗത്തിലെ മുറിതന്നെ. കർട്ടനുയരുമ്പോൾ മൂദുലൻ തന്റെ കാലുരണ്ടും ഒരു വലിയ ടബ്ബു് നിറയെ വെള്ളത്തിൽവച്ചു്, ഒരു ഹാൻഡ്പാഡിൽ വച്ചിട്ടുള്ള കടലാസ്സിൽ എന്തോ എഴുതാൻ ശ്രമിക്കുകയാണു്. ശ്രമം ഫലപ്രദമല്ലെന്നു് അയാളുടെ മുഖം കണ്ടാൽ അറിയാം. ദാമോദരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ദാമോദരൻ: (മൂദുലന്റെ ഇരിപ്പു കണ്ടു്) അയ്യോ! മൂദുലൻ കുഞ്ഞേ! ഇതെന്തോന്നാ?

(മൂദുലൻ കൈയുയർത്തി 'മിണ്ടരുതു്' എന്നു് ആംഗ്യം.)

എങ്കിലും തളംവയ്ക്കേണ്ട ഇടംവരെയായല്ലൊ! ഇതു്

പിന്നെ സ്വന്തം വീട്ടിൽ പോരായിരുന്നോ? ഇവിടെ ന്തിനാ നാലുപേരു കേറിവരുന്നിടത്തു്—

മൂദ്ദലൻ: (പല്ലുകടിച്ചു്) ശപ്പാ! ഇൻസ്പിറേഷൻ.

ദാമോദരൻ: എന്തോന്നാ?

മൂദ്ദലൻ: പ്രചോദനം! പ്രചോദനം!

ദാമോദരൻ: വെള്ളത്തിക്കൂടയോ? എന്റെ മണ്ടയ്ക്കാട്ടമ്മേ!

മൂദ്ദലൻ: അതൊന്നും നിനക്കു മനസ്സിലാവൂല്ല.

ദാമോദരൻ: ഇതു് വൈദ്യന്മാക്കേ മനസ്സിലാവൂ.

മൂദ്ദലൻ: നീ എന്താ പറഞ്ഞതു്?

ദാമോദരൻ: സ്വന്തമായിട്ടൊരു മുറിയുണ്ടല്ലൊ. അവിടെ വച്ചായിക്കൂടേന്നു്.

മൂദ്ദലൻ: എടാ! വാടകമുറിയിൽ ഒരു ടബ്ബു് കിട്ടുമോ? ഈ സൈ്രരം കിട്ടുമോ?

ദാമോദരൻ: എങ്കിലും എന്തോന്നാ ഇതിനൊക്കെ വന്നു പിടിച്ച ഒരാവശ്യം?

മൂദ്ദലൻ: (അവനു സംഗതിയൊന്നു പറഞ്ഞുകൊടുത്തുകളയാമെന്നുവച്ചു്) എടാ! ദാമോദരാ!

ദാമോദരൻ: എന്തോ! (ശബ്ദം താഴ്ത്തി) കുഞ്ഞിനെക്കാൾ പ്രായമുണ്ടെനിക്കു്.

മൂദ്ദലൻ: ഞാൻ ഏറ്റവും ബഹുമാനിക്കുന്ന പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യകാരൻ ഇങ്ങനാ. ടബ്ബിൽ വെള്ളംവച്ചു് അതിൽ ചവിട്ടിയിരുന്നാലേ അദ്ദേഹത്തിനു് എഴുത്തു വരൂ.

ദാമോദരൻ: എവിടെയോ ആരോ വെള്ളമുള്ളയിടത്തു മുങ്ങി എന്നുവച്ചു്, മൂദ്ദലൻകുഞ്ഞെന്തിനാ ഈ കട്ടൻ തറയിൽ—

മൂദ്ദലൻ: ഷട്ടപ്പു്! താൻ, പറഞ്ഞ സാധനം കൊണ്ടുവന്നോ?

ദാമോദരൻ: കാര്യംകൂടി അറിയാണ്ട് 'വയ്യ' എന്നു് അപ്പഴേ പറഞ്ഞിലേ്യാ?

മുദ്ദലൻ: എടാ! ഈ തന്ത്രം പരാജയപ്പെട്ടാൽ—

ദാമോദരൻ: ഓ! അതിനാണോ? ഇനി മറെറാരു ഭ്രാന്തച്ചാരു്...

മുദ്ദലൻ: (സംഹാരത്തിനു ചാട്ടംപോലെ) ശപ്പാ! വിക്ടർ യൂഗോ നിൻെറ ആരാ? സൂക്ഷിച്ചു സംസാരിക്കു്. വേഗം പോയി കായ്യം സാധിച്ചുവാ.

ദാമോദരൻ: അതൊക്കെ ഈ പാത്രം ഇവിടന്നു് മാറ്റീട്ടു്. അങ്ങനിവിടില്ല. ഇപ്പം വന്നു കേറൂട്ടം. എന്നിട്ടു്, ഈ വേഷം ഒന്നു കണ്ടേച്ചാ! ബാക്കിയൊള്ളവനാ ചീത്ത കേക്കേണ്ടിവരണതു്. ഉം, എണീക്കണം.

മുദ്ദലൻ: (എണീല്ലുന്നതാണു് ദാമോദരൻെറ നില്പുകണ്ടിട്ടു് നല്ലതെന്നു കരുതി) ഉം! (എണീറു്) മഹാദ്രോഹികൾ! ദിവ്യമായ സാഹിത്യത്തിൻെറ വിലയറിയാത്ത അജ്ഞരായ കാന്ദശീകത്തുണങ്ങൾ!

ദാമോദരൻ: (തന്നെപ്പററി എന്തോ മോശമായി പറയുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചു്) ഉം. ഉം, ഇപ്പഴത്തെ അവസ്ഥയായിപ്പോയി. കുറച്ചു മുമ്പായിരുന്നെങ്കി...

മുദ്ദലൻ: മുമ്പായിരുന്നെങ്കിൽ? ഉം. എന്താ? നീ എന്നെ പച്ചയോടെ ഭക്ഷിച്ചുകളയുമായിരുന്നോ? ജല്പകം!

ദാമോദരൻ: (മുദ്ദലനെ ഒന്നു് ഇരുത്തിനോക്കി) അന്നായിരുന്നെങ്കി മുദ്ദലൻകുഞ്ഞു് ഇപ്പം ഈ കസേരേടേം മേശേടേം അടിയൊക്കെപ്പരതി നോക്കുമായിരുന്നു.

മുദ്ദലൻ: എന്തിനു്? നിന്നെ ഓടിക്കാൻ എനിക്കു കമ്പോന്നും വേണ്ട.

ദാമോദരൻ: (സ്വയം പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു്) എന്നെ ഓടിക്കാനല്ല. സ്വന്തം പല്ലു് നുള്ളിപ്പെറുക്കാൻ. (ടബ്ബെടുത്തു

പൊക്കുന്നു. ദൂരെനോക്കി) അതാ—ആരോ വരുന്നു—അങ്ങത്തേക്കുകൂടി മാനക്കേടൊന്നും ഉണ്ടാക്കിവയ്ക്കല്ലേ?

മുദ്ദലൻ: അതൊന്നും നീ പറഞ്ഞിട്ടുവേണ്ട ഞാൻ അറിയാൻ. (അവൻ പോകുമ്പോൾ) ഞാൻ പറഞ്ഞതു മറക്കല്ലെ ദാമോദരാ! നല്ല സമ്മാനം—

ദാമോദരൻ: തമ്പിയങ്ങുന്നിനേറെന്നു് സമ്മാനമൊന്നും മേടിച്ചു തരാതിരുന്നേച്ചാമതി! (പോകുന്നു.)

(ദിവാകരന്റെ പത്രമാഫീസിൽനിന്നും അയച്ച ഒരു പത്രപ്രതിനിധി കൃമറായുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു. മുദ്ദലനു് ആളെ മനസ്സിലായപ്പോൾ അത്യധികമായ സന്തോഷം.)

മുദ്ദലൻ: (ഞെളിഞ്ഞിരുന്നു്) വരണം, വരണം. ഇരിക്കാം.

പത്രപ്രതിനിധി: തമ്പിയദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കാണണം. ഒരു ഇന്റർവ്യൂ—നാലഞ്ചു പടം—ഇത്രയും.

മുദ്ദലൻ: അമ്മാവൻ പുറത്തെവിടെയോ പോയിരിക്കുകയാണു്.

പത്രപ്രതിനിധി: ഞാൻ അല്പസമയം ഇരിക്കാം.

മുദ്ദലൻ: ചുമ്മാതിരിക്കണ്ട. ഇന്റർവ്യൂ ആകാമല്ലൊ.

പത്രപ്രതിനിധി: അദ്ദേഹം ഇവിടെ ഇല്ലെന്നല്ലേ പറഞ്ഞതു്?

മുദ്ദലൻ: അതിനെന്തു്? ഒരു സാഹിത്യകാരനെ ഇന്റർവ്യൂ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗഭാഗ്യം നിങ്ങൾക്കുള്ളപ്പോൾ—

പത്രപ്രതിനിധി: എനിക്കുള്ള നിർദ്ദേശമല്ലേ ഞാൻ പാലിക്കേണ്ടതു്?

മുദ്ദലൻ: അതു സാരമില്ല. ഇതാ—സ്നേഹിതൻ കേൾക്കണം. ഞാനിതു് എന്നും, എപ്പോഴും പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതാണു്. ഒരുദിവസം ഒരു പത്രപ്രതിനിധി എന്നെ സമീപിക്കും. എന്നോടു ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കും. ഞാൻ പറയുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളെല്ലാം കുറിച്ചെടുക്കും. ഞാൻ

ഉറങ്ങുന്നതും, ഊണുകഴിക്കുന്നതും, മുളകുനടുന്നതും, വായിക്കുന്നതും, എഴുതുന്നതും ആയ എല്ലാ ചിത്രങ്ങളും എടുക്കും... അതൊക്കെ അച്ചടിയിൽ വരുമ്പോൾ... എല്ലാപേരും അതു കാണും. അക്കൂട്ടത്തിൽ എന്റെ സുമം... ഓ! ഐ ആം സോറി.

പത്രപ്രതിനിധി: സാറ് എന്തൊക്കെയാണിപ്പറയുന്നത്?

മൂദ്ദലൻ: (അജ്ഞനായ ഒരുവനു ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുംവിധം) അതറിഞ്ഞുകൂടേ? (പോക്കറ്റിൽനിന്നും ഒരു കടലാസ്സെടുത്തു) ഇതാ. പത്രപ്രതിനിധികൾ എന്നോടു ചോദിച്ചേക്കാവുന്ന ചോദ്യങ്ങളും അവയ്ക്കു ഞാൻ കൊടുക്കുന്ന മറുപടികളും.

പത്രപ്രതിനിധി: അതിനു്? ഇതൊക്കെ ആരു് ആവശ്യപ്പെട്ടു?

മൂദ്ദലൻ: ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ നിങ്ങൾ അതു് ആവശ്യപ്പെടും മിസ്റ്റർ!

പത്രപ്രതിനിധി: എന്നാൽപ്പിന്നെ അതു് അന്നു പോരെ!

മൂദ്ദലൻ: ഹൊ! നിങ്ങൾ എത്ര അരസികശിരോമണിയാണു്! കേൾക്കണം (വായിക്കുന്നു.)

"ചോദ്യം: എത്രാമത്തെ വയസ്സിലാണു് അങ്ങു് സാഹിത്യസൃഷ്ടി ആരംഭിച്ചതു്?"

ഉത്തരം: (പത്രപ്രതിനിധിയെ നോക്കി) ഞാൻ പറയുന്നതാണു്.

പത്രപ്രതിനിധി: അതു മനസ്സിലായി!

മൂദ്ദലൻ: (വായന) "ഉത്തരം: അതെനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. എനിക്കു് ഓർമ്മവന്നപ്പോഴേക്കു് ഞാൻ എന്റെ ആദ്യത്തെ കവിതകൾ എഴുതിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

ചോദ്യം: ആദ്യമായി പ്രചോദനം ലഭിച്ച സന്ദർഭത്തെ

പ്പററി അങ്ങേക്ക് എന്തെങ്കിലും പറയുവാനുണ്ടോ? ഉത്തരം: ഉണ്ടല്ലൊ.''

(പത്രപ്രതിനിധി എണീല്ക്കുന്നു.)

ഇരിക്കണം മിസ്റ്റർ. (പിടിച്ചിരുത്തുന്നു.) ഇതാ—വളരെ അത്ഥവത്താണ് ഈ ഉത്തരം. (വായന)

''എന്റെ അമ്മ ഒരിക്കൽ എന്നെ തല്ലുകയുണ്ടായി. പൊതിരെ തല്ലി. കാരണം അമ്മ ഫീസിനു തന്ന പണം എട്ടണ ഞാൻ ചൂതു കളിച്ചു. ഫീസുകൊടുത്തു എന്നു കള്ളവും പറഞ്ഞു. അതറിഞ്ഞിട്ടാണ് ആ തല്ല്. അതു് എന്നിൽ ഒരു പ്രചോദനമുണ്ടാക്കി. അങ്ങനെയാണ് സാഹിത്യത്തിലെ ആദ്യത്തെ ആത്മവിലാപകാവ്യം രൂപംപൂണ്ടതു്.''

പത്രപ്രതിനിധി: ആത്മവിലാപമോ?

മുതുലൻ: അതെ. കവി കവികരുവേണ്ടിക്കരയുക. മറ്റുള്ളവക്കുവേണ്ടിയല്ല. ജീവചരിത്രവും ആത്മകഥയുംപോലെ, വിലാപവും ആത്മവിലാപവും.

പത്രപ്രതിനിധി: (എണീറ്റു) ഏതിനും, ഞാൻ തമ്പിസ്സാറു വന്നിട്ടു വന്നുകൊള്ളാം.

മുതുലൻ: (ഒറ്റശ്വാസത്തിൽ കടലാസ്സു നോക്കി നിറുത്താതെ വായിക്കുന്നു.) ''എനിക്കിഷ്ടമുള്ള പാനീയം റോസ് മിൽക്ക്, ഹോബികൾ, പെരിമാഡൺ വായന, പരിപ്പുവട തീററി! ഇഷ്ടപ്പെട്ടനന ഗ്രന്ഥകാരൻ—''

(പത്രപ്രതിനിധി എണീറ്റുകഴിഞ്ഞു.)

സാർ! സാർ!

പത്രപ്രതിനിധി: എന്തുവേണം?...

മുതുലൻ: അററ്ലീസ്റ്റ് ഒരു പടമെങ്കിലും കവർചിത്രമായിക്കൊട്ടക്കാം.

പത്രപ്രതിനിധി: കവറിൽ സ്ത്രീകളുടേയും മൃഗങ്ങളുടേയും ചിത്രങ്ങൾ മാത്രമേ ഞങ്ങൾ കൊടുക്കാറുള്ളൂ.

മുദ്രലൻ: അതിൽ ഏതിലോ പെടുത്തിക്കൊള്ളണം.

പത്രപ്രതിനിധി: അതിനു് നിങ്ങൾ സ്ത്രീയാണോ?

മുദ്രലൻ: അല്ലെങ്കിൽ മറ്റെന്തെങ്കിലുമാകട്ടെ... ഏതിനും പടം...

പത്രപ്രതിനിധി: (ശല്യം ഒഴിക്കാൻ) ശരി. (ക്യാമറ തുറക്കുന്നു.)

മുദ്രലൻ: നിൽക്കണേ! നിൽക്കണേ! ഞാൻ ഒന്നു പോസു ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. (കസേരയിൽ ഇരുന്നു് ലറർപാഡിൽ എഴുതുന്നതായി ഭാവിച്ചു്) റെഡി!

(പത്രപ്രതിനിധി ക്യാമറ ക്ലിക്കുചെയ്യുന്നു. അണിയറയിൽ പൂച്ചയുടെ നീണ്ട ഒരു കരച്ചിലും ചില സാധനങ്ങൾ തട്ടിവീഴുന്ന ശബ്ദവും. ദാമോദരന്റെ പരിഭ്രാന്തമായ ശബ്ദം: "പോയി! തൊലഞ്ഞു" മുദ്രലൻ ചാടിയെണീല്ക്കുന്നു. ദാമോദരൻ കൈയിലുണ്ടായ ഒരു പോറൽ ഉൗതിയാറാറി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

പത്രപ്രതിനിധി: ഞാൻ പോകുന്നു. തമ്പിസ്സാർ വന്നാൽ ആഫീസിലേക്കൊന്നു വിളിച്ചു പറയണം. (പോകുന്നു.)

മുദ്രലൻ: (അയാൾ തൊഴുതു തിരിഞ്ഞുടൻ) അതിലിനി ഫിലിമോ മറ്റോ ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്തോ! (ദാമോദരനോടു്) എന്തു പറ്റിയെടോ?

ദാമോദരൻ: (കോപവ്യസനങ്ങൾ) പറ്റാനെന്തോന്നു്! കുഞ്ഞു ചെയ്തുവച്ച മൈന!

മുദ്രലൻ: ഞാൻ എന്തു ചെയ്തു?

ദാമോദരൻ: ങാ! ആ പൂച്ചയെ പിന്നെ ആക്കുവേണ്ടീട്ടാ പിടിച്ചതു്?

മുദ്രലൻ: അതെവിടെ?

ദാമോദരൻ: (കൈനീട്ടിക്കാട്ടി) ഇതാ കണ്ടില്ലേ?

മുദ്ദലൻ: ഇതിനകത്താണോ ഇരിക്കുന്നത്? കാര്യം പറയെടോ?

ദാമോദരൻ: പറയാനെന്തോന്ന്! അള്ളും മാന്തും കൊണ്ടതുമാത്രം എനിക്കു മെച്ചം.

മുദ്ദലൻ: അപ്പോൾ, അതു പോയി. ഇല്ലെ?

ദാമോദരൻ: അല്ല ഇരിക്കുന്നു! (സക്രോധം) പൂച്ച കടിച്ചാ അവിടം പുഴുക്കുമെന്നാ.

മുദ്ദലൻ: പുഴുക്കട്ടെ.

ദാമോദരൻ: പുഴുക്കട്ടെ! കുഞ്ഞിനെന്താ? അല്ലേ? അല്ലേ, പുസ്തകമെഴുത്തു വരണോങ്കി എലിയും പൂച്ചയുമൊക്കെ അട്ടത്തുവേണോന്നുവച്ചാ...

മുദ്ദലൻ: ശാന്തം! പാവം! സാഹിത്യരചനയെപ്പറ്റി നിനക്കെന്തറിയാം! നീ കിഞ്ചിജ്ഞനല്ലേ?

ദാമോദരൻ: എന്തോന്നാ?

മുദ്ദലൻ: കിഞ്ചിജ്ഞൻ! കിഞ്ചിജ്ഞൻ!

ദാമോദരൻ: എന്തൊരു കിഞ്ചിഞ്ചിയായാലും... എന്റീശ്വരാ! ഇനി കുത്തിവയ്ക്കണോ എന്തോ!

മുദ്ദലൻ: എടോ! വിക്ടർയൂഗോ അങ്ങനെ ഒരു പൂച്ചയെ മേശപ്പുറത്തുവച്ചുകൊണ്ടാണ്, അതിനെ തലോടിക്കൊണ്ടാണ് എഴുതുന്നത്. അറിയാമോ?

ദാമോദരൻ: പുലിയും കടുവയും ഒന്നുമാവാതിരുന്നതു ഈയുള്ളവന്റെ ഭാഗ്യം.

മുദ്ദലൻ: പ്രചോദനത്തിന് അതൊന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാമെന്നു വച്ചപ്പോൾ ശപ്പൻ! നീ അതു നശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു! പോ! (നാടകീയമായി) എന്റെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽനിന്നു പോയ്മറയൂ കാന്ദശീകകീടമേ! മറയൂ! (ദാമോദരൻ മടിച്ചുനിൽക്കുന്നതു കണ്ട്) എന്താ?

ദാമോദരൻ: എന്തു ചെയ്യണമെന്നാ പറയുന്നതു്? പിടി കിട്ടിയില്ല.

മുദ്ദലൻ: (അസഹ്യത) പോകാൻ... പോയി...

ദാമോദരൻ: (കൈ ഊതിയാറി പോകുന്നതിനിടയിൽ) അങ്ങുന്നിങ്ങോട്ടു വന്നോട്ടെ, ഒന്നുകിൽ ഇന്നുവരെയുള്ള സ്നേഹോം സേവനം മതി. എന്നെയങ്ങു പിരിച്ചു വിടണം. അല്ലെങ്കി ഈ അമ്പണംവച്ചു് മൊഴിപറയണ സാഹിത്യം അങ്ങോട്ടു നിറുത്തിക്കണം. രണ്ടിലൊന്നു് ഇന്നു തീച്ച്. അതില്ലാണ്ടു് ദാമോദരനു് ഇന്നു ജലപാനമില്ല. (പോകുന്നു.)

മുദ്ദലൻ: (ഏതാണ്ടൊരു പ്രവാചകശബ്ദത്തിൽ) കഷ്ടം! കഷ്ടം! അല്ലയോ കാവ്യമയിയായ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപിണി! പാരതന്ത്ര്യം നിനക്കു വിധികല്പിതമാണു് തായേ!

(അയാൾ ആ 'പോസിൽ' തന്നെ നിൽക്കുമ്പോൾ പുറത്തു നിന്നു് ചന്ദ്രൻപിള്ള പ്രവേശിക്കുന്നു. ഒരുകാലത്തു് ആ ശരീരം അരോഗദൃഢമായിരുന്നു. ഇന്നു് വാർദ്ധക്യവും രോഗവും അതിനെയെല്ലാം ഉലച്ചിട്ടുണ്ടു്. മുഖത്തു് സ്ഥായിയായി നിൽക്കുന്നതു് ലോകവിദ്വേഷത്തിന്റേയും അതിനും അടിയിൽ വത്തിക്കുന്ന ആത്മനിന്ദയുടേയും ഭാവങ്ങളാണു്. ഒരു ജീവിതം മുഴുവൻ 'ജീവിച്ചു' കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ പാട്ടകൾ മുഖത്തും മറ്റും കാണാം. നാമാരും കാണാത്ത ശരീരഭാഗങ്ങളിലെങ്ങോ ഒരു ദുരന്തരോഗം ആ മനുഷ്യനെ കാന്നതിനുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. അയാളിലെ 'മൃഗം' തളർന്നിരുന്നു. പക്ഷേ, അതിനെ ഉണർത്തുവാൻ ഒരിളക്കാറു മതി. അയാൾ മുദ്ദലന്റെ നിൽപ്പു കണ്ടു് അർത്ഥം അറിയാതെ നോക്കുന്നു. അന്യനൊരാൾ വരുകയാൽ മുദ്ദലൻ പഴയ നിലയിലേക്കു വരുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (തന്റെ ചിലമ്പൻ ഒച്ചയിൽ) തമ്പി സാറില്ലെ ഇവിടെ?

മൂദുലൻ: (ശബ്ദം കേട്ടണ്ടായ നടുക്കത്തോടെ) ഇല്ല; അമ്മാവൻ പുറത്തു്... ഇപ്പം വരും... ഇരിക്കാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഒന്നും പറയുന്നില്ല. മൂദുലനെത്തന്നെ നോക്കിനിൽക്കുകയാണു്.) നിങ്ങളു്...?

മൂദുലൻ: അമ്മാവന്റെ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: തമ്പിസാറിന്റെ നേരെ അനന്തരവനോ?

മൂദുലൻ: അല്ല... ഇളയമ്മയുടെ... മകളുടെ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കല്യാണിയക്കന്റെ...?

മൂദുലൻ: (അത്ഭുതംകൂറി) അമ്മയെ അറിയുമോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അല്പമൊക്കെ.

മൂദുലൻ: എങ്ങനെ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: തമ്പിസാറും ഞാനും ചെറുപ്പകാലത്തെ കൂട്ടുകാരായിരുന്നു.

മൂദുലൻ: ഓ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അന്നൊക്കെ പല ദിവസവും തമ്പിസാറൊത്തു് അവിടൊക്കെ വന്നിട്ടുണ്ടു്.

മൂദുലൻ: അക്കാലമൊന്നും എനിക്കു വലിയ ഓർമ്മയില്ല. അന്നു ഞാൻ കേവലം കിശോരനായിരുന്നു.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്താ കുഞ്ഞിന്റെ പേരു്?

മൂദുലൻ: (ഒരു വിശദീകരണത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ) അച്ഛനമ്മമാർ ഇട്ട പേരു്...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: വേറെയായിരിക്കണം. അതല്ല്യോ ചോദിച്ചതു്.

മൂദുലൻ: അവരെന്നെ മാധവൻ എന്നു വിളിച്ചു. അതു് ലോപിച്ചു് 'മാതു' എന്നായി. ഒരു സാഹിത്യകാരനു് പറ്റിയ പേരാണോ അതു്? പറയണം. അതുകൊണ്ടു

ഞാൻ അതിനെ മൂദുലൻ എന്നാക്കി. 'മധുമംഗലം മൂദുലൻ.' മൂദുലമായ ഒരു ഹൃദയമുള്ളവനാണല്ലൊ സാഹിത്യകാരൻ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഇതൊന്നും അയാൾക്കിഷ്ടമുള്ള കാര്യങ്ങളല്ല. അയാൾ മുറി മുഴുവനും, ചുവരിലിരിക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ സഹിതം ഒന്ന് ഓടിച്ചുനോക്കുകയാണ്. എന്നിട്ട മൂദുലനോടെന്നതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ ആത്മഗതത്തിൽ) തമ്പിസാറു് വളരെ മാറിപ്പോയി!

മൂദുലൻ: എല്ലാപേരും അതു പറയുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, എനിക്ക് ആ കാലമൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതു നന്നായി. (ദീർഘനിശ്വാസം.)

മൂദുലൻ: എനിക്കറിയാവുന്ന അമ്മാവൻ ആദർശധീരനും സ്നേഹസമ്പന്നനും അനീതികളെ ഏതവസരത്തിലും തീക്ഷ്ണമായി എതിരിടുന്നവനും...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: സ്നേഹവും ചങ്കൊറപ്പും പണ്ടും ഒണ്ടായിരുന്നു. ഉം! അതൊരു കാലം! രണ്ടുപേരുംകൂടെ കാട്ടിക്കൂട്ടീട്ടൊള്ള കുന്നായ്മത്തരത്തിനു് കണക്കോ കൈയോ ഉണ്ടോ? (ദീർഘനിശ്വാസം) അതൊരു കാലം!

മൂദുലൻ: (കണ്ണുകളിൽ ഒരു തിളക്കത്തോടെ മുന്നോട്ടു നീങ്ങി) അപ്പോൾ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഉം? എന്തുവേണം?

മൂദുലൻ: അപ്പോൾ ധാരാളം അനുഭവങ്ങൾ സാറിനുണ്ടായിക്കാണുമല്ലോ? ഇല്ലെ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഉദ്ദേശം മനസ്സിലാകാതെ അടിമുടി നോക്കി) ഉം? സംഗതി?

മൂദുലൻ: അല്ല പറയണം. അനുഭവങ്ങൾ പലതും ഉണ്ടായിട്ടില്ലേ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പലതും മറക്കാൻ നൊയമ്പും നോറ്റിരുന്നാൽക്കൂടിയും മറക്കാൻ കഴിയാത്തതു്.

മുദ്ദലൻ: ഭാഗ്യവാൻ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്തോന്നു ഭാഗ്യം! അതൊന്നും ഇനിയൊരുത്തനും വരുത്തരുതേ എന്നാണിപ്പോൾ.

മുദ്ദലൻ: അപ്പോൾ സാറെന്താ ഒന്നും എഴുതാത്തതു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു്) എഴുത്തോ? ഞാനോ? ഹ...ഹ...ഹ...

മുദ്ദലൻ: അതാണു തെറ്റു്. അതെ. എന്നതന്നെ ഞാൻ പറയും. അനുഭവങ്ങൾ ഉള്ളവർ എഴുതുന്നില്ല. മറ്റുള്ളവൻ അതിനുവേണ്ടി എന്തു പാടാണു പെടുന്നതെന്നറിയാമോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അമ്മാവനോടു പറയാത്തതെന്തു് എഴുതാൻ? ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരു വള്ളത്തിൽ കഴിഞ്ഞവരാ.

മുദ്ദലൻ: അദ്ദേഹം എഴുതുകയല്ലേ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങ്ഹേ! എന്തോന്നു്?

മുദ്ദലൻ: ആത്മകഥ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: നേരോ?

മുദ്ദലൻ: അതെ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എല്ലാം—എല്ലാം എഴുതുകയാണോ?

മുദ്ദലൻ: അതൊക്കെ ഞാൻ എങ്ങനെയറിയും? അടുപ്പിലെ തീപോലല്യോ അമ്മാവന്റെ നില. അടുത്തിരുന്നു തീകാച്ചാം. പക്ഷേ, കൈയെങ്ങാനും അബദ്ധത്തിലൊന്നു നീട്ടിയാൽ ദാക്ഷിണ്യംകൂടാതെ പൊള്ളിച്ചുകളയും.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പഴയതൊന്നും എഴുതാനൊള്ള ധൈര്യം കാണത്തില്ല.

മൂദ്ദലൻ: അതുകൊണ്ട് സാരുതന്നെ എന്നെ രക്ഷിക്കണം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്തിനു്! ആരിൽനിന്നു്?

മൂദ്ദലൻ: ആ അനുഭവങ്ങളൊക്കെപ്പറഞ്ഞുതന്നു്—അതിൽനിന്നും ഞാൻ പ്രചോദനം കൊള്ളും! ഇതാ! കടലാസ്സും പെൻസിലും ഞാനെടുത്തുകൊള്ളാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇതു നല്ല കൂത്തുതന്നെ. അതൊന്നും അങ്ങനെ എഴുതി രസിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന സംഗതിയല്ലപ്പനേ.

മൂദ്ദലൻ: അതു തെറ്റു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നെക്കാൾ തനിക്കാണോ അറിയാവുന്നതു്?

മൂദ്ദലൻ: (പാടുന്നു) 'നരകത്തിനുള്ളിൽ സ്വർഗ്ഗേഹം പട്ടക്കും പട്ടതപം'—അതാണു സാർ സാഹിത്യം. അഴുക്കും ചവറും അപവാദവും സാഹിത്യത്തിൽ നല്ല പത്തരമാറ്റു തങ്കമാണു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എനിക്കതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഇനി അറിയേണ്ട കാര്യോം ഇല്ല. പിള്ള സ്വന്തം പാട്ടനോക്കു്.

മൂദ്ദലൻ: ഞാൻ ചിലതു ചോദിക്കാം. അതിന്റെ സമാധാനം മാത്രം പറഞ്ഞാൽ മതി!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പിള്ളേ! (മൂദ്ദലനെ ഒന്നു നോക്കി) ഞാൻ ആളു കുറെ ചള്ളാണു്!

മൂദ്ദലൻ: എന്നുവച്ചാൽ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (കട്ടപ്പുത്തിൽ) എന്റെ തനിസ്വരൂപം എളുക്കത്തെന്നു്. പാട്ടപെട്ടു്, കെല്പുപോയെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടപ്പം—അതിനെ ഒന്നടക്കിവച്ചിരിക്കുകയാ—കേട്ടോ?

മൂദ്ദലൻ: അതിനു്...ഞാൻ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാൻ പറയാനൊള്ളതു പറഞ്ഞു.

മുദ്ദലൻ: അതിരിക്കട്ടെ... ആദ്യമായി മദ്യപിച്ചപ്പോൾ സാറിനെന്തു തോന്നി?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: താനൊന്നു കുടിച്ചുനോക്കു്. അപ്പോഴറിയാം.

മുദ്ദലൻ: ശെടാ! എനിക്കതിന്റെ അനുഭൂതിയറിഞ്ഞാൽ മതി സാറെ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതല്യോ പറഞ്ഞതു്. അതേ... അതു പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാൻ പറ്റത്തില്ല.

മുദ്ദലൻ: ഒരു 'സാഹിത്യകാരനു്' അതു മനസ്സിലാകും.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നാൽ എനിക്കു മനസ്സിലില്ലെന്നു വച്ചോ!

മുദ്ദലൻ: അതു പോകട്ടെ. (മുഖത്തു് ശൃംഗാരം വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ഭാവം) സാറിനു്... വാരനാരികളുമായി... ചില... ചില...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്തോന്നു്? വാനരങ്ങളോ?

മുദ്ദലൻ: ശെയ്!... (അതൊന്നു വിശദീകരിക്കാൻ പാടുപെട്ടു്) ഈ ഒരുമാതിരി... ഒരു മാതിരി പെർഫക്ടു് അല്ലാത്ത സ്ത്രീകളുമായി... ങ ഹ്; (ശൃംഗാരബഹുലമായ പുഞ്ചിരി) ആ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (തീക്ഷ്ണസ്വരം) നിങ്ങടെ അമ്മാച്ചനോടു ചോദിക്കു്. അങ്ങേക്കു് അറിയാം.

മുദ്ദലൻ: (തീയിൽ ചവിട്ടിയ ഭാവം) അയ്യോ! അതെങ്ങനെ സാധിക്കും?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നാപ്പിന്നെ അതും അനുഭവിച്ചറിയണം.

മുദ്ദലൻ: ശെയ്! ഞാനോ? ഞാൻ സംസ്കാരസമ്പന്നനായ ഒരു ഉത്തമ പൗരനാണു് സാർ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പിന്നെ കൊളത്തിൽ എറങ്ങാതെ മീൻ പിടിക്കണമെങ്കിലേ—

മുദ്ദലൻ: ഞാൻ ഒരു സാഹിത്യകാരനാകുന്നു സാർ. ജനങ്ങളുടെ അനുഭൂതികൾക്കു് രൂപം കൊടുക്കുകയാകുന്നു എന്റെ തൊഴിൽ. അവരുടെ അനുഭൂതികൾ ഞാൻ എന്റെ അനുഭൂതികൾ ആക്കുന്നു സാർ. പറയൂ സാർ, പറയൂ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ശെടാ! ഇതൊരു—

മുദ്ദലൻ: അതും പോട്ടെ. സാർ! ഒരേ ഒരു ചോദ്യം. ഇതിനെങ്കിലും സാർ ഉത്തരം പറയണം. അനുഭൂതികൾ തേടിനടക്കുന്ന ഒരു സാഹിത്യകാരനെ അങ്ങു് നിരാശപ്പെടുത്തരുതു്. പെടുത്തിയാൽ ഭാവികേരളം അങ്ങയെ ഓർത്തു് ലജ്ജിക്കും. സാർ! കഠിനമായി ലജ്ജിക്കും.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇതാ, ഞാൻ നേരത്തേ പറഞ്ഞേ! ഞാൻ ആള ചള്ളാ.

മുദ്ദലൻ: സാറിനു് ഒരു രോഗമുണ്ടു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഞെട്ടി) ങ്ഹേ!

മുദ്ദലൻ: ഒരു മാറാരോഗം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (തികച്ചും മുരടന്റെ മട്ടിൽ) തനിക്കെങ്ങനെ അറിയാം?

മുദ്ദലൻ: സാഹിത്യകാരൻ ക്രാന്തദർശിയാണു്! അങ്ങയുടെ ആ രോഗം—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ച്ചെ! അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയാതിരിക്കു്.

മുദ്ദലൻ: ഞാൻ പറയുന്നില്ല. അങ്ങുതന്നെ പറഞ്ഞെച്ചാൽ മതി. ആ മുഖം കണ്ടാലറിയാം അങ്ങേക്കു്—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഉം. എനിക്കു്?

മുദ്ദലൻ: ആ രോഗം! സാർ! സാർ! സത്യത്തിൽ ആ രോഗ

ത്തിന്റെ അനുഭൂതികൾ എന്തൊക്കെ എന്നു് ഒന്നു പറയൂ സാർ! കൃഷ്ണൻ വരുമ്പോൾ ആദ്യം—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (അയാളുടെ ഉള്ളിലെ മൂഗം ഉണർന്നു്) എന്തു്? എന്തുവരുമ്പോൾ? ഒന്നുകൂടെ പറയാമോ അതു്?

(മുദ്ദുലൻ അറച്ചും വിറച്ചും നില്ക്കുന്നു.)

പറയാൻ—

മുദ്ദുലൻ: (വിറച്ചുവിറച്ചു്) കൃ...കൃഷ്ണൻ.

(ചന്ദ്രൻപിള്ള ചാടി കഴുത്തിൽ ഒരൊറപ്പിടി. കുനിച്ചു നിത്തി ശ്വാസംമുട്ടെ ഉപദ്രവിക്കുന്നു.)

അയ്യോ! ഞാനിപ്പം ചത്തുപോകും!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഒന്നുകൂടെ പറയാമോ നീ അതു് ഒ്ഹേ! എനിക്കു സുഖക്കേടുവന്നെങ്കിൽ കണക്കായിപ്പോയെടാ.

(ചന്ദ്രൻപിള്ള പിടിവിടുന്നു —മുദ്ദുലൻ പാരവശ്യത്തിൽ) അതിനു് ഇനി ഞാൻ നിന്റെയൊക്കെ മുമ്പിൽ കണ്ണാടിക്കൂട്ടിൽ കേറിനിന്നുതരാം—കണ്ടു രസിക്കാൻ.

(മുദ്ദുലന്റെ നിലവിളിയുംമറ്റും കേട്ടു് ദാമോദരൻ അകത്തുനിന്നും ഓടിവരുന്നു.)

ദാമോദരൻ: (ചന്ദ്രൻപിള്ളയെ തിരിച്ചറിഞ്ഞു്) ആരിതു്? അണ്ണനോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങാ! ഞാൻതന്നെ.

ദാമോദരൻ: അയ്യോ! അണ്ണാ! എന്തിനു് ഈ അരുംപണി ചെയ്യൂട്ടതു്? ഈ കൊച്ചു്—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ആരായാൽ എനിക്കെന്തു്? അനാവശ്യം എവിടെക്കണ്ടാലും ചന്ദ്രൻപിള്ള സഹിക്കുല്ല.

ദാമോദരൻ: അതു വെറും പാവമാ. ഇത്തിരി സാഹിത്യം പറയുമെന്നേയുള്ളു. അകം പൊള്ളയാ. കൃഞ്ഞേ! മുദ്ദുലൻകൃഞ്ഞേ! നൊന്തോ?

മൂത്തുലൻ: സാഹിത്യകാരൻ ഇതൊക്കെ സഹിക്കണം. അതിൽനിന്നും അവൻ പ്രചോദനംകൊള്ളും. അപ്പോൾ, അപ്പോഴാണു ദാമോദരാ! വിശിഷ്ട കലാശില്പങ്ങൾ പുറത്തുവരുന്നതു്. ഇതും എനിക്കൊരു നേട്ടംതന്നെ. പിടലിക്കു പിടിച്ചതിന്റെ അനുഭൂതി. അതു ഞാനിന്നറിഞ്ഞു. അതുയും നേട്ടം. (പോകുന്നു.)

ദാമോദരൻ: അണ്ണൻ എന്തിനിങ്ങോട്ടു വന്നതിപ്പം?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: നിൻറങ്ങുന്നിനെ ഒന്നു കാണാൻ.

ദാമോദരൻ: ഉം?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പഴയ പുള്ളിയല്ലേ; ഒന്നു കാണാമെന്നു കരുതി. നമ്മളെയൊക്കെ അറിയുമോന്നും ചോദിച്ചു നോക്കാമല്ലൊ.

ദാമോദരൻ: എന്നാകണ്ടിട്ടൊടനെയങ്ങു് പോയേക്കണേ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇല്ലെങ്കി?

ദാമോദരൻ: അങ്ങുന്നിപ്പം പഴയ ആളൊന്നുമല്ല. അതു പറഞ്ഞേക്കാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതു മനസ്സിലായി! ഇവിടെ പലരേം കണ്ടപ്പം അതറിഞ്ഞു!

ദാമോദരൻ: അത്തരത്തിലല്ല അങ്ങുന്നു്... എന്റെ അങ്ങുന്നു്... അങ്ങുന്നിപ്പം ഒരു ദൈവമാണണ്ണാ! ദൈവം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (സംപൂച്ചും ചിരിച്ചു്) പോടാ പൂച്ചു്റാണ്ടം പറയാണ്ടു്. എല്ലാ ചൊവരും മണ്ണുതന്നെ. ഞാനൊന്നു കാണട്ടു്.

(പുറത്തു് തമ്പിയുടെ 'ദാമോദരാ' എന്ന വിളി)

ദാമോദരൻ: ദാ! എത്തി... നോക്കിനിന്നോളണേ അണ്ണാ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: നീ പോടാ! തമ്പിസാറിനെ ഞാനറിഞ്ഞതുപോലെ നീയെന്തറിഞ്ഞു? കണ്ടു!

(ദാമോദരൻ ഓടിപ്പോകുന്നു. ചന്ദ്രൻപിള്ള ധാർഷ്ട്യത്തോ

ടെതന്നെ നിൽക്കുന്നു. തമ്പി പുറത്തുനിന്നും പ്രവേശിക്കുന്നു. പെട്ടെന്നാണ് ചന്ദ്രൻപിള്ളയെക്കാണുന്നതു്. ഒരു നിമിഷം വ്യവച്ഛേദനാതീതമായ ഒരു വികാരത്തോടെ നോക്കിനിൽക്കുന്നു. എന്നിട്ടു്)

മാധവൻതമ്പി: ചന്ദ്രൻപിള്ള!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതെ. ചന്ദ്രൻപിള്ള.

മാധവൻതമ്പി: ഉം? എന്തിനുവന്നു? (സ്വരം കാര്യമാത്രപ്രസക്തം.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (കുലുക്കമില്ലാതെ) ഈ തിരുവിളയാട്ടം ഒന്നു കണ്ടേച്ചുപോകാൻ.

മാധവൻതമ്പി: കണ്ടല്ലൊ. ശരി. അതാ—അതാണു ഗേറ്റു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പഴയ ആളുകളൊക്കെ അത്രയ്ക്കു ചതുത്ഥിയാണോ സാറിനു്?

മാധവൻതമ്പി: പഴയകാര്യങ്ങൾ ഓർമ്മിപ്പിക്കാൻ വന്നതാണോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങാ. എന്നു പറഞ്ഞാലും കൊറെയൊക്കെ ശരിയാണു്. അതൊക്കെ അങ്ങനെ മറയ്ക്കാൻ പറ്റുമോ? മറക്കാൻ പറ്റുമോ?

മാധവൻതമ്പി: ആരു മറയ്ക്കുന്നു? മറക്കുന്നു?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ചന്ദ്രൻപിള്ള ടൗണിൽ വന്നിട്ടു് നാളു് നാലഞ്ചായി.

മാധവൻതമ്പി: ഉം? അതിനു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പണ്ടത്തെ പുള്ളികൾ പലരേയും കണ്ടു. ഉണ്ണിത്താൻസാറിനെ; ഷാരടിസാറിനെ. എല്ലാരേയും. എല്ലാപേരും വലിയ നിലകളിൽ, മണികെട്ടിയ വീടുകളിൽ, കഴിയുന്നു. കള്ളവും ചതിയും കൊണ്ടു നേടിയ മുതൽ!... ചന്ദ്രൻപിള്ള ഇന്നവക്കു് ആരുമല്ല. പക്ഷേ,

പണ്ട്—എല്ലാ വേണ്ടാതനത്തിനും ചട്ടകം ഇവനായിരുന്നു. അടിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ അടി, വെട്ടെന്നു പഠഞ്ഞാൽ വീശൊന്ന് കണ്ടം രണ്ട്. എത്രയെത്ര തങ്കക്കുടങ്ങളെ ഉയിരു പണയംവച്ച്...

മാധവൻതമ്പി: ഇതൊക്കെ അവരോടുതന്നെ പറയേണ്ടതല്ലെ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പറയാനൊട്ട പേടിയുമില്ല, ഞാനൊന്നറക്കെ തുമ്മിയാൽ തെറിക്കാനുള്ളതേയൊള്ളു എവന്റെയൊക്കെ മാന്യത!

മാധവൻതമ്പി: ഇതെല്ലാം—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇവിടെപ്പറയുന്നതു് തമ്പിസാറിനും അറിയാവുന്നതുകൊണ്ട്! കൊറച്ചൊക്കെ അനുഭവിച്ചിട്ടൊള്ളതുകൊണ്ടും...

മാധവൻതമ്പി: (അകത്തേക്കുനോക്കി ഉറക്കെ) ദാമോദരാ!

(ദാമോദരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കാപ്പി!

(ദാമോദരൻ പോകുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള ഇരിക്കൂ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: വേണ്ട; ഇവിടൊക്കെ നിൽക്കാൻ വേണ്ടയോഗ്യതയും പഠിപ്പുമേ എനിക്കുള്ളൂ.

മാധവൻതമ്പി: ഇരിക്കാൻ പറഞ്ഞാൽ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: വേണ്ട തമ്പിസാറെ! നിങ്ങടെയൊക്കെ ഔദാര്യമാ ചന്ദ്രൻപിള്ളേടെ തടി! പക്ഷേല്ലു് അന്നു തിന്ന ചോറിനും, അതിനപ്പോം മെയ് വെശത്തിട്ടൊള്ളോനാ. പക്ഷേ, ഇന്നലെ ആ ഉണ്ണിത്താൻ സാറു്—! ഇന്നങ്ങേരു് കൊമ്പിച്ച വൈശ്രവണൻ! എനിക്കറിയാം, തമ്പിസാറെ! ഇന്നും എന്നും കള്ളക്കടത്തും പറ്റിപ്പുകച്ചോടോംകൊണ്ടാണ്ടാക്കണതാ അയാളു് മൊ

തല്ല്! മാന്യത! എല്ലാം. നാലുപുവായുടെ പളപളപ്പു കണ്ടപ്പം അയാക്കു് മഞ്ഞക്കാമല പിടിച്ചുപോയി! എന്നെക്കണ്ടിട്ടറിയത്തില്ലയാളു്! ഒരു കാര്യം അയാളെക്കൊണ്ടു സാധിക്കാമെന്നവച്ചു പോയതാ. ആ ഗൊണം കണ്ടിട്ടു് 'ഫൂ' എന്നു താറ്റീട്ടു് എറങ്ങിപ്പോന്നു. ഇന്നു കെല്പുകെട്ടപോയി ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്കു് ... എങ്കിലും ആക്കും ചവട്ടിത്തേക്കാനൊള്ള ചവരിമെത്ത...

മാധവൻതമ്പി: (അടുത്തുചെന്നു്) ശാന്തനാകു. എന്താണിങ്ങനെ? ഇവിടെ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ചങ്കിക്കൊള്ളണതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞുപോയതാ. ങ്ഹ്! അവനൊക്കെ മാന്യന്മാരാണത്രെ! നെലയും വെലയുമുള്ളവരും! ആ പൂലോകരംഭയെയാണ്ടല്ലൊ! പാവത്തുങ്ങക്കുവേണ്ടി 'ൺടോ'ന്നു് കണ്ണീരൊഴുക്കണ അരും പാവി!...അവളേം കണ്ടു. എനിക്കറിയാം തമ്പിസാറെ! ഇന്നും അവളുടെ തൊഴിൽ—

മാധവൻതമ്പി: ശ്! ശ്! ചന്ദ്രൻപിള്ളെ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: മാത്രമല്ല, തമ്പിസാറിനേംകൂടൊന്നു കണ്ടേച്ചു പോകാമെന്നവച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: എന്തിനു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കൊല്ലം പത്തിരുപത്തഞ്ചായില്ലേ്യാ?

മാധവൻതമ്പി: അതുകൊണ്ടു മാത്രം?

ചന്ദ്രൻപിള്ള:സാറിനോടുകൂടുതൽ അടുത്തിരുന്നതുമല്ലേ്യാ?

മാധവൻതമ്പി: അതു്—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതുകൊണ്ടു് ഇവിടത്തെ സൽക്കാരംകൂടി ഒന്നറിഞ്ഞു പോകാമെന്നവച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: എന്നിട്ടറിഞ്ഞോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: സാറിനു് വേണ്ടേൽ 'ഛീ! പോ' എന്നു് എന്നെ ആട്ടിയിറക്കാം.

മാധവൻതമ്പി: എന്നിട്ടല്ലെ ഇനി മറെറാരിടത്തു ചെന്നിരുന്നു് ഇതേഭാഷയിൽ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: സാറങ്ങനെ വിചാരിച്ചാ—ങാ! പല കാലക്കേടിൽ ഒന്നു് അതും എന്നു കരുതും. സാറൊരിക്കൽ എന്നെ ഉപദേശിച്ചതാണു്. എന്നെക്കൂടെ വിളിച്ചതുമാണു്!

മാധവൻതമ്പി: അതോമ്മയുണ്ടു്!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഉണ്ടു്. പക്ഷേ, ചില ഉരുവങ്ങളു് ഒടച്ചുവാക്കാം. ചിലതു് ഒടച്ചാപ്പിന്നെ പുത്തനായിട്ടൊണ്ടാക്കാൻ ഒക്കത്തില്ല. ഞാൻ ആ രണ്ടാം സെററിലാ.

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ അന്നു വിളിച്ചു. ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്കു വരാൻ തോന്നിയില്ല. ഇരുപതു വഷ്ത്തിനുമേലായില്ലെ? രണ്ടുപേരും അവരവക്കിഷ്ടപ്പെട്ട വഴിയേ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാൻ വിചാരിച്ചു—

മാധവൻതമ്പി: എന്റെ മാറത്തെപ്പററി കേട്ടതൊക്കെ ശുദ്ധഭോഷ്കാണെന്നു്!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നല്ല; അതു് ഒരു അടവാണെന്നു്.

മാധവൻതമ്പി: കഷ്ടം!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതിനു് എന്നെ കുററപ്പെടുത്തണ്ട. അത്തരം അടവു് എടുത്ത എട്ടടിവീരന്മാരു് ഒന്നുംരണ്ടുമാണോ സാറെ, ഈ പട്ടണത്തിലു്? മര്യാദരാമന്മാരെന്നു ഭാവിച്ചേച്ചാ പിന്നെ സുഖമല്യോ? പരമസുഖം!

മാധവൻതമ്പി: എന്നുവച്ചാൽ ഞാൻ ലോകബോദ്ധ്യത്തിനു് ഒരു മൂട്ടപടമോ മുഖമ്മൂടിയോ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങാ, കുറച്ചൊക്കെ ശരിയാ.

(ദാമോദരൻ കാപ്പിയുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ദാമോദരൻ: കാപ്പി! (കാപ്പി കപ്പുകളിൽ പകർന്നുവയ്ക്കുന്നു. പോകുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ങും. ചന്ദ്രൻപിള്ള കാപ്പികുടിക്കു.

(ചന്ദ്രൻപിള്ള നിശ്ശബ്ദം.)

ചന്ദ്രൻപിള്ളേ! അതു തണുക്കും. കുടിക്കു.

(ചന്ദ്രൻപിള്ള അവ്യാഖ്യേയമായ ഒരു നിലയിൽ തമ്പിയുടെ മുഖത്തുതന്നെ നോക്കിനിൽക്കുകയാണു്.)

പണ്ടും ഞാനിങ്ങനെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും ചന്ദ്രൻപിള്ള കുടിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണു്. പക്ഷേ, അന്നു് ഈ നിലയിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ചന്ദ്രൻപിള്ള അന്നിത്ര പരവശനായിട്ടുമില്ല. കോപ്പയിൽ കാപ്പിയുമായിരിക്കയില്ല... എടുക്കു ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!

(ചന്ദ്രൻപിള്ള ആ വികാരത്തിൽനിന്നു കുപ്പെട്ടുകുന്നു. കുടിക്കുന്നില്ല. കൈകൾ അല്പാല്പം വിറയ്ക്കുന്നു. അയാൾ വികാരവൈവശ്യത്തിലേക്കു വഴുതി വീണുപോകുന്നു. കാപ്പിപ്പാത്രത്തിൽ നോക്കി കുറേനേരം നിന്നുപോവുകയാണു്. ആ കണ്ണുകൾ ജലാർദ്രമാവുകയാണോ? രണ്ടു തുള്ളി കണ്ണുനീർ ആ കപ്പിലേക്കു് അടർന്നു വീണുപോകുന്നു.)

(തിടുക്കത്തിൽ) വേണ്ടാ. ഇനിയതു കുടിക്കണ്ട. കണ്ണുനീരുവീണതൊന്നും ആരും കുടിക്കരുതെന്നു് എനിക്കു നിർബന്ധമാ. ഇതാ—ഇതു കുടിക്കു. (സ്വന്തം കപ്പു് നീട്ടുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (സ്വരത്തിൽ ആദ്യമായുണ്ടായ മാറ്റത്തോടെ) ഞാൻ—ഞാനിത്രയും നിരീച്ചിരുന്നില്ല!

(തമ്പി ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല)

എന്നെക്കണ്ടാ ആട്ടി ഓടിക്കുമെന്നു്... അതായിരുന്നനുഭവം!

മാധവൻതമ്പി: ആട്ടിയോടിക്കുകയോ? എന്തിനു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നെക്കണ്ടപ്പം അവക്കെല്ലാം പേടി,

ഇന്നാത്തയത്ര പത്രാസില്ലാതിരുന്ന അക്കാലത്തു്...

മാധവൻതമ്പി: അതുകൊണ്ടു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങൂ! ആവതുണ്ടായിരുന്നെങ്കി... എങ്കി... ഒരിക്കലും ചന്ദ്രൻപിള്ളേ അവമ്മാരു കാണത്തില്ലായിരുന്നു. പക്ഷേല് അന്നു കണ്ണിക്കണ്ടതിനോടെല്ലാം പടവെട്ടാൻ പോയി... ഇന്നു്... കെല്പുകെട്ടപോയി!

മാധവൻതമ്പി: എന്താണു് നിങ്ങൾക്കു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: തമ്പിസ്സാറു് എന്നെക്കണ്ടില്ലേ? എന്റെ മുഖം കണ്ടില്ലെ! ചൂമ കേട്ടില്ലേ? മനസ്സിലായില്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: നിങ്ങൾക്കു്...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (വിമ്മി) കഷ്ടം!

മാധവൻതമ്പി: (ഞെട്ടി) ഹെന്തു്!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അയ്യോ! എന്നെത്തൊടരുതേ...സാർ!

മാധവൻതമ്പി: (ഗദ്ഗദപൂർവ്വം) ചന്ദ്രൻപിള്ളെ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതെ തമ്പിസാറെ! വീട്ടിലിരിക്കാൻ വയ്യ. നാട്ടിലിറങ്ങാൻ വയ്യ. ഞാനിവിടെ വന്നു. ഇവമ്മാർ ഓരോരുത്തരുടെ അട്ടത്തും പോയിക്കെഞ്ചി. ങൂഹും! അവക്കെന്നെക്കാണുമ്പം ഒരു മനംമറിപ്പു്. ഈ സൂക്കേടിന്റെ പേരു കേക്കാത്ത താമസം അവരെന്നെ...ങ്ങ്! ഇവിടേംകൂടൊന്നു വന്നേമ്മച്ചു് പോകാമെന്നവച്ചു്... പക്ഷേ,... തമ്പിസാറെ! സാറു് എന്നെ...എന്നെ തോല്പിച്ചുകളഞ്ഞു...

മാധവൻതമ്പി: ഇതെന്നു തുടങ്ങി?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതൊക്കെ എന്തിനു പറയണം. ഇവിടത്തെ കായ്ംകുടി അറിഞ്ഞിട്ടു് ചെലതു ചെയ്യുവാൻ ഞാൻ നിരൂവിച്ചിരുന്നു.

മാധവൻതമ്പി: എന്താണു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇതാ ഇതു കണ്ടോ? (ഉടുപ്പിൽനിന്നു് ഒരു കത്തിയെടുത്തു് കടിച്ചു നിവക്കുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ആ പഴയ കത്തി!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതെ. ആ പഴയ കത്തി! ചന്ദ്രൻപിള്ളയുടെ 'നല്ലകാലം' കണ്ട അതേ കത്തി... ഇതുകൊണ്ടു നെഞ്ചിൽ—

മാധവൻതമ്പി: അതിങ്ങു തരണം... (വാങ്ങി മടക്കി സ്വന്തം മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കുന്നു.) ഇന്നു് ഇതുകൊണ്ടുള്ള മറ്റു ചില ഉപയോഗങ്ങൾ ഞാൻ പഠിച്ചു.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇനി... ഇനി... സാറുതന്നെ എന്നെ രക്ഷിക്കണം. വേറൊന്നിനുമല്ല. വഴിയിൽക്കിടന്നു ചത്തു് ചെള്ളും പൂച്ചിയും അരിക്കാതിരിക്കാൻ.

(പാസ്)

വിഷമംവല്ലതുമുണ്ടെങ്കി ... ഞാനതു പറഞ്ഞില്ല... ഞാൻ... (മാധവൻതമ്പി മിണ്ടാതെതന്നെ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു്) ഞാൻ... ഇതു പറഞ്ഞില്ലെന്നു വച്ചേക്കണം. ആക്ക്രാവേണ്ടാത്ത ഈ തടി ഇങ്ങനെ അവസാനിക്കട്ടു്. (പുറത്തേക്കു പോകാൻ നടക്കുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: (വികാരം നിറഞ്ഞ സ്വരം) ചന്ദ്രൻപിള്ളെ! നിൽക്കു! എവിടെ? എവിടെപ്പോകുന്നു?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാനായി പ്രയാസമെന്തെങ്കിലും—

മാധവൻതമ്പി: നന്നായി! നില്ക്കണം. ചന്ദ്രൻപിള്ള ഇവിടെ—എന്റെ വീട്ടിൽ—കഴിഞ്ഞോളൂ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കാത്തതുപോലെ നോക്കുന്നു.) ഇവിടെയോ?

മാധവൻതമ്പി: അതിനെന്താ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഈ സൂക്കേടുമായിട്ടോ?

മാധവൻതമ്പി: അതിനെന്താ? ഇതു വരുന്നവരൊക്കെ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുകയാണോ പതിവ്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എങ്കിലും—

മാധവൻതമ്പി: ഒന്നുമില്ല. കാർഷെഡ്ഡിനടുത്ത് ഒരു മുറിയുണ്ട്. ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്ക് അതുപയോഗിക്കാം. പണ്ട് എനിക്കാരായിരുന്നോ ചന്ദ്രൻപിള്ള ആ നിലയിൽ ഇവിടെക്കഴിയാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാൻ അതിനു് മാറിയിട്ടുമറുമില്ല സാറെ.

മാധവൻതമ്പി: അങ്ങനെ ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടുമില്ല.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പിന്നെ?

മാധവൻതമ്പി: നിങ്ങൾ ഇന്നു് രോഗിയാണു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതൊള്ളതാ.

മാധവൻതമ്പി: ഇന്നു നിങ്ങളെ നോക്കേണ്ടതു് എന്റെ കടമയാണു്! ഈ മുറിയിൽ ആ പഴയ സ്വാതന്ത്ര്യം നിങ്ങൾക്കെപ്പോഴുണ്ടായിരിക്കും. എന്താ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എങ്കിലും, അതു വേണോ എന്നു്—

മാധവൻതമ്പി: ഒന്നും ചിന്തിച്ചു മനസ്സു പുണ്ണാക്കേണ്ട.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നെത്തൊടാൻ സാറിനറപ്പില്ലേ?

മാധവൻതമ്പി: എന്തിനു്? നല്ല കാര്യമായി! ഞാൻ നിങ്ങളെ ശുശ്രൂഷിക്കും. പരിചരിക്കും. ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്ക് എന്നോടൊത്തു് ഇവിടെ കഴിഞ്ഞുകൂടേ? പറയൂ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഗദ്ഗദകണ്ഠനായി) എന്തു പറയാനാണു്! മേലു നൊന്തു് ചന്ദ്രൻപിള്ള പലപ്പോഴും കരഞ്ഞുപോയിട്ടുണ്ടു്. നഷ്ടങ്ങളോർത്തും ചിലപ്പോൾ കരഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ... ഔദാര്യംകൊണ്ടു് ഇന്നാദ്യമായി ചന്ദ്രൻപിള്ള കരഞ്ഞുപോകുന്ന സാർ.

മാധവൻതമ്പി: ങാ. അപ്പോൾ അതു് അങ്ങനെതന്നെ ചെയ്യാം!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ആരു ചോദിച്ചാലും ഞാൻ അക്കാര്യം ഒന്നും പറയുല്ല.

മാധവൻതമ്പി: (മുഖവായിച്ചിരിച്ചു്) പറഞ്ഞാലെന്തു്? ഞാൻതന്നെ അവയൊക്കെ എഴുതുകയല്ലേ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങേ? ഇപ്പുതനത്തിലോ?

മാധവൻതമ്പി: അതെ. എനിക്കിഷ്ടമില്ല; ഇവിടുള്ള മറു ചിലരെപ്പോലെ മൂടുപടം കെട്ടി നടക്കാൻ. പക്ഷേ, ചന്ദ്രൻപിള്ളപോലും എന്റെ മാറ്റം വിശ്വസിക്കുന്നില്ലല്ലോ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇല്ലായിരുന്നു. പക്ഷേ... ഇപ്പോൾ... ഇപ്പോൾ... ഞാൻ തോറുപോയി സാർ!

മാധവൻതമ്പി: അന്നു വന്നിരുന്നെങ്കിൽ...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാൻ അന്നു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു.

മാധവൻതമ്പി: വരാതിരുന്നതിൽ താൻ ദുഃഖിച്ചില്ല. പക്ഷേ, ആ ചിരി! അതെന്നെ വേദനിപ്പിച്ചു.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതിന്റെ ഉപ്പുനീരല്യോ സാറെ, ഞാനിന്നു കുടിക്കുന്നതു്?

മാധവൻതമ്പി: എനിക്കുതന്നെ അത്ഭുതം തോന്നിയതു പോലെ അതു നടന്നു. ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്കൊക്കാണും. തരം കിട്ടിയാൽ കുഴപ്പമുണ്ടാക്കാൻവേണ്ടിയാണു നാം അവിടെച്ചെന്നതു്. പുച്ഛംമാത്രമായിരുന്നു മനസ്സിൽ... എന്നിട്ടു് ആ സന്നിധിയിൽ നിന്നപ്പോൾ (ഗാന്ധിജിയുടെ ചുവരിലിരിക്കുന്ന ചിത്രം നോക്കുന്നു.) ആ ശബ്ദം കേട്ടനിമിഷം... ആ കൈകൾ ഉയർത്തി അദ്ദേഹം ആൾക്കൂട്ടത്തെ അഭിവാദ്യംചെയ്തപ്പോൾ... ഞാൻ ആ കണ്ണുകളിലേക്കു നോക്കി... ഒരു രാത്രിയുടെ തീരാ

വേദനയിൽനിന്നും എനിക്കു മുക്തിയുണ്ടായതുപോലെ... ഒരു പുതിയ വഴി എന്റെ മുന്നിൽ തുറന്നുവന്നതുപോലെ... ഇതു് എന്റെ പുനർജ്ജന്മമാണു ചന്ദ്രൻപിള്ളെ! പക്ഷേ,... ഇല്ല... ഇനിയും... ഇനിയും... അതു പൂണ്ണമല്ല... ങ! ഞാനെന്തൊക്കെയോ ഓർത്തുപോയി! പറഞ്ഞുപോയി!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഗദ്ഗദംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു വിതുമ്പിയ സ്വരം) ഞാൻ... ഞാൻ... എല്ലാറ്റിനും മാപ്പു്. (കാൽക്കൽ വീഴുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ച്ചെയ്! എണീൽക്കു. എന്താണിതു്? ചന്ദ്രൻപിള്ളെ! എന്റെ മുന്നിൽ മുട്ടുകുത്തുകയോ? നാം രണ്ടുപേരും മുട്ടുകുത്തിനിന്നു മനസ്സുരുകി പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടതു് ഒരേയൊരു ഈശ്വരന്റെ മുന്നിലാണു്...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അല്ല തമ്പിസാറെ. ഒരു ദൈവം വന്നു് തമ്പിസാറിനെ സ്വർഗ്ഗത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയി. ഈ അരും പാവി പാതാളത്തിൽത്തന്നെ കിടന്നു... ഇന്നു്... ഇന്നു്...

മാധവൻതമ്പി: സ്വർഗ്ഗകവാടം എപ്പോഴും തുറന്നുകിടക്കുന്ന ഒന്നാണു്. എണീൽക്കു. എണീൽക്കു. ചന്ദ്രൻപിള്ളയുടെ സഹായം ഇന്നെനിക്കാവശ്യമാണു്...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (എണീറ്റു കണ്ണീരൊപ്പി) ഞാൻ വരാം. ഞാൻ വരും...

മാധവൻതമ്പി: ശരി. എന്നാൽ വേഗം പോയി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ അതെല്ലാമെടുത്തു പോരൂ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എനിക്കെന്തിരിക്കുന്നു സാർ! പക്ഷേ,... എന്റെ ദുഷ്ട്കളെല്ലാം കഴുകിക്കളഞ്ഞു് ഞാനിവിടെ തിരിച്ചെത്താം സാർ.

മാധവൻതമ്പി: ഇന്നുതന്നെ. ഇപ്പോൾത്തന്നെ.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാനുടൻ വരാം... (ഓടിപ്പോകുന്നു.)

(സുമം പ്രവേശിക്കുന്നു. തമ്പിയുടെ ദൃഷ്ടികൾ ഓടിപ്പോയ ചന്ദ്രൻപിള്ളയിൽനിന്നു മാറി ചുവരിലെ ഗാന്ധിജിയുടെ ചിത്രത്തിന്മേൽ പതിക്കുന്നു.)

സുമം: അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: (സ്വയം) പുരാണങ്ങളിൽ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്, ഋഷിമാരുടെ പാദസ്പർശവും ദർശനവുംകൊണ്ട് ശിലകൾക്കു ശാപമോക്ഷം കിട്ടിയതായി...

സുമം: ഇവിടുന്നു പോയയാളിന്റെ കഥയാണോ?

മാധവൻതമ്പി: അല്ല, എന്റെ കഥ! എന്റെ സ്വന്തം കഥ!

(കർട്ടൻ)

രംഗം മൂന്ന്

[മാധവൻതമ്പിയുടെ സ്വകാര്യമുറി. വൃത്തിയും സൗകര്യവും സൗന്ദര്യവും ഒത്തിണങ്ങിയിട്ടുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങൾ. പുസ്തകങ്ങൾ നിറച്ച അലമാരകൾ, ഒരുഭാഗത്തു ചുവരുചേർത്തിട്ടിരിക്കുന്നു, മേശയും അതിനു മുകളിൽ പുസ്തകങ്ങളും. അവയിൽനിന്നൊക്കെ അകന്നു മുറിയുടെ മറ്റൊരു കോണിൽ ഇട്ടിരിക്കുന്ന കിടപ്പുകസേര. അതിനടുത്തു് എഴുത്തുസാമഗ്രികൾ. കസേരയുടെ അടുത്തു് ഫയൽബോർഡു നിറയെ എഴുതിയിട്ട കടലാസ്സുകൾ അടുക്കിക്കെട്ടിവച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. ചുവരിൽ അധികം ചിത്രങ്ങളില്ല. തമ്പിയുടെ ഒരു ബസ്റ്റ്. മുപ്പത്തഞ്ചു മുപ്പത്താറു വയസ്സു തോന്നിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീയുടെ സാമാന്യം വലിയ ഒരു എണ്ണച്ചായചിത്രം. ഗാന്ധിജിയുടെ (പ്രാർത്ഥനായോഗത്തിൽ പുറത്തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പോസ്സിൽ ഉള്ള) മറ്റൊരു ചിത്രം. ഒരു പഴയ ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോ—ഇത്രയുംമാത്രം. രണ്ടാമത്തെ രംഗത്തിനുശേഷം ആഴ്ച ഒന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടാണു് ഈ രംഗം ആരംഭിക്കു

ന്നതു്. തമ്പിയുടെ മുഖം അതിക്ലേശത്തിന്റെ ആയാസത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സമയം രാത്രി.

കട്ടൻയരുമ്പോൾ, തമ്പിയും ചന്ദ്രൻപിള്ളയുമുണ്ടു്. തമ്പി, താൻ എഴുതിയേടത്തോളം ഭാഗങ്ങൾ ചന്ദ്രൻപിള്ളയെ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കുകയാണു്. വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിലാണു് കട്ടൻ ഉയരുന്നതു്.]

മാധവൻതമ്പി: (തുടർന്നു വായിക്കുന്നു.)
"അവളുടെ മരണം. അതു നടന്നതു് ആ കടൽക്കരയിൽവച്ചാണു്. കുന്നിൻമുകളിൽ പററിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ആ പഴയ വീട്ടിൽവച്ചു്. (മുഖമുയർത്തി) ഓമ്മയുണ്ടോ ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്കു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഉണ്ടു്...

മാധവൻതമ്പി: ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായം അതിലാണാരംഭിക്കുന്നതു്. എന്റെ മാറത്തിന്റെ നാന്ദിയിൽ... ഞാൻ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കുന്നതു്, ചന്ദ്രൻപിള്ള മാത്രമാണുണ്ടായിരുന്നതു് അതിനൊരു സാക്ഷിയായി— അതു കൊണ്ടാണു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്തിനെല്ലാം സാക്ഷിയായി! ഈശ്വരാ!

മാധവൻതമ്പി: (വായന) "അവൾക്കു സുഖമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സുമത്തിനെ പ്രസവിച്ചതിനുശേഷം അവൾ ഏതാണ്ടൊരു രോഗിണിയായിരുന്നു. ഡോക്ടർ ഉപദേശിച്ചു കടൽക്കാറ്റു് അവൾക്കു സുഖം കൊടുക്കുമെന്നു്. അങ്ങനെയാണു് ഞങ്ങൾ വക്കലയിലെത്തിയതു്. ഒരു രാത്രി അതു സംഭവിച്ചു. അരണ്ട നിലാവുള്ള ഒരു രാത്രിയിൽ... ഇന്നത്തെ ഞാനായിരുന്നില്ല അന്നു ഞാൻ. ആ രാത്രിയിൽ ഒരു കള്ളംകൊണ്ടു് അവളെ വിശ്വസിപ്പിച്ചിട്ടു് ഞാൻ മദിക്കുവാനിറങ്ങിപ്പോയി... കടൽത്തിരകളുടെ ശബ്ദം മാത്രം...

(പാസ്)

അരണ്ടനിലാവത്ത് വെള്ളപ്പാൻകാലത്ത തിരിച്ചുവ
ന്ന ... നോക്കുമ്പോൾ അവൾ... (ആയാസപ്പെട്ട്)അ
വൾ മരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു..."

(ചന്ദ്രൻപിള്ള ദത്തശ്രദ്ധനായിട്ടിരിക്കുകയാണ്. അദ്ദേ
ഹത്തിൽനിന്നും അടക്കിപ്പിടിച്ച ഒരു തേങ്ങൽ പുറപ്പെ
ടുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: (വായന) "ഏകാന്തമായ ആ വീ
ട്ടിൽ ഒരുതുള്ളി വെള്ളം ഒഴിക്കാൻ ആരുമില്ലാതെ...
കടലിന്റെ ഇരമ്പലും കാറ്റിന്റെ ചൂളവും മാത്രം...
അന്ന് ഞാനൊരു ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തു. ഞാൻ മാറു
മെന്ന്—മാറണമെന്ന്." (കടലാസ്സ് മടക്കുന്നു. തല
യുയർത്തി ചന്ദ്രൻപിള്ളയെ നോക്കുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: പിറ്റെന്നാളാണ് മീറ്റിംഗിനു പോ
യത്.

മാധവൻതമ്പി: അതെ. ആ രാത്രിയിലെ വേദനിപ്പിക്കുന്ന
അനുഭവങ്ങൾക്കുശേഷം — അതുംകൂടിയായപ്പോൾ—
പക്ഷേ, ചന്ദ്രൻപിള്ള വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. അല്ലെ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഗദ്ഗദം) അല്ല തമ്പിസാർ! ഞാൻ വി
ശ്വസിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

മാധവൻതമ്പി: (എണീറ്റ്) അവളുടെ പേരിൽ ഒരു
ആശുപത്രി വേണം. എന്റെ ലക്ഷ്യമതാണ്. അതവി
ടെ തുടങ്ങുകയും വേണം. സുമത്തെ ഞാൻ മെഡിസിനു
യച്ചുതന്നെ അതിനാണ്. ഒരു വർഷത്തിനകം അ
വൾ ബിരുദം നേടും. ഇന്നിപ്പോൾ ഈ ഷഷ്ടിപൂർത്തി
ക്കാർ പറയുന്നു എന്റെ സ്വപ്നം സഫലമാക്കാമെന്ന്.

(അകത്ത് ഫോൺബെൽ)

ആരാണ് ഈ അസമയത്ത്! ങാ. ചന്ദ്രൻപിള്ള ഇരിക്കു. ഞാനിതാ വരുന്നു. (പോകുന്നു.)

(ക്ലോക്കിന്റെ 'ടിക് ടിക്' ശബ്ദം മാത്രം)

(പുറത്തു് മാലതീദേവി: 'ഡോക്ടരിവിടെയില്ലേ?')

(അതുവരെ അലസനായിട്ടിരുന്ന ചന്ദ്രൻപിള്ള ശബ്ദംകേട്ടു് തലയുയർത്തി നോക്കുന്നു. മാലതീദേവി പ്രവേശിക്കുന്നു. അപ്രതീക്ഷിതമായി ചന്ദ്രൻപിള്ളയെ കണ്ടതിനാൽ ഒട്ടു പരിഭ്രമിക്കുന്നെങ്കിലും ഉടനെതന്നെ സ്വാസ്ഥ്യം വീണ്ടെടുക്കുന്നു.)

മാലതീദേവി: ഹാരു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (പരുക്കൻസ്വരം) മനസ്സിലായില്ലെ?

മാലതീദേവി: (പതറി) ഞാൻ... തമ്പിയദ്ദേഹത്തെ കാണാൻ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (പരിഹാസം) ഈ രാത്രിയിലോ? പണ്ടത്തെയാൾ ഒട്ടും മാറിയില്ലെ?

മാലതീദേവി: (പെട്ടെന്നു് ധൈര്യം വീണ്ടെടുത്തു്) അതു ചോദിക്കേണ്ടവർ — ചോദിക്കാൻ അർഹതയുള്ളവർ ചോദിക്കട്ടെ. അപ്പോൾ പറയാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (പഴയ ഭാവം) ഉം. ചന്ദ്രൻപിള്ളയുടെ സ്വഭാവം അറിയാമല്ലു്! ഉം! എടം ഇതായിപ്പോയി! ഞാനും പഴയയാളല്ലാതായിപ്പോയി!... അതുകൊണ്ടടങ്ങുന്നെന്നു് കൂട്ടിക്കോ! (എണീറ്റു് ദഹിപ്പിക്കത്തക്കവിധം മാലതീദേവിയെ ഒന്നു നോക്കീട്ടു് പോകുന്നു.)

(മാലതീദേവി ദീർഘമായി ഒന്നു നിശ്വസിച്ചു് കസേരയിൽ ഇരിക്കുന്നു. ഫോൺചെയ്തതിനുശേഷം മാധവൻതമ്പി പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ചന്ദ്രൻപിള്ളയ്ക്കു പകരം കാണുന്നതു് മാലതീദേവിയെയാണു്.)

മാധവൻതമ്പി: (സാകൂതം) ഹിതാരു്?

മാലതീദേവി: ആരെന്നു തോന്നുന്നു?

മാധവൻതമ്പി: മാലതി!

മാലതീദേവി: അതെ; മാലതി, ആ പഴയ മാലതി.

മാധവൻതമ്പി: ഇപ്പോൾ വന്നതു്?

മാലതീദേവി: ഇവിടന്നെണീറു പോയില്ലെ, അയാൾ എപ്പോഴാണു വന്നതു്?

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ ചോദിച്ചതിനുത്തരം പറയുന്നോ, മറുചോദ്യം ചോദിക്കുന്നോ?

മാലതീദേവി: എനിക്കതറിയണം. ഞങ്ങളെ കരിതേക്കാൻതന്നെ നിശ്ചയിച്ചുറച്ചു. അല്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: കരിതേയ്ക്കുകയോ?

മാലതീദേവി: അതെ.

മാധവൻതമ്പി: എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല!

മാലതീദേവി: അയാളെ ഇവിടെ നിറുത്തിയിരിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശം?

മാധവൻതമ്പി: അയാളിന്നൊരു രോഗിയാണു്.

മാലതീദേവി: എന്നുപറഞ്ഞു മിരട്ടിയിരിക്കും!

മാധവൻതമ്പി: അതു വിട്ടേ. എന്റെ വീട്ടിൽ ആരു വരണം, ആരു കഴിയണം എന്നു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു് ഞാനാണു്.

മാലതീദേവി: പക്ഷേ, അതു് മറ്റുള്ളോരെക്കൂടി ബാധിച്ചാൽ?

മാധവൻതമ്പി: ങ്ഹ്! അതെങ്ങനെ?

മാലതീദേവി: അല്ലെങ്കിലും, അതിനല്ലെ ഒരുക്കം? ആ ആത്മകഥ—

മാധവൻതമ്പി: എന്റെ ആത്മകഥയും ചന്ദ്രൻപിള്ളയുമെല്ലാം നിങ്ങളെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നു?

മാലതീദേവി: ഇതു് അറിയാൻവയ്യാഞ്ഞിട്ടു ചോദിക്കുകയാണോ? അതോ പരിഹസിക്കാനോ?

മാധവൻതമ്പി: മനസ്സിലാകാഞ്ഞിട്ടെന്നു വയ്ക്കു.

മാലതീദേവി: ഞാൻ അവരണ്ടുമായിബന്ധപ്പെട്ടുപോയിരിക്കുന്നു.

മാധവൻതമ്പി: അതുയല്ലേയുള്ളു?

മാലതീദേവി: അന്നത്തെ ഞാനല്ല ഇന്നത്തെ ഞാൻ.

മാധവൻതമ്പി: അതു് എന്നെക്കാൾ അറിവുള്ളതാക്കാണു്?

മാലതീദേവി: എന്നിട്ടും ഇക്കാട്ടുന്നതു്? അതിന്റെ അത്ഥമാണു് അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു്.

മാധവൻതമ്പി: അന്നത്തെ മാലതി...

മാലതീദേവി: അവൾ അങ്ങയുടെ സഹായംകൊണ്ടു്, ഉപദേശംകൊണ്ടു്, ഇന്നു് ഈ നിലയിലായി...

മാധവൻതമ്പി: ഈ നിലയോ? എന്റെ ഉപദേശംകൊണ്ടോ?

മാലതീദേവി: അതെ; ഞാനതു മറന്നിട്ടില്ല. ആ രീതിയിൽ പോയാൽ ഒരു ഹിസ്റ്റീരിയായിൽ എന്റെ ജീവിതം അവസാനിക്കുമായിരുന്നു; ഒരു സൈരിണിയായി. അങ്ങു് എനിക്കൊരു വഴി ചൂണ്ടിക്കാട്ടിത്തന്നു; സാമൂഹ്യസേവനം. ഞാൻ ആ വഴിയേ നടന്നു. ഇവിടെ എത്തി.

മാധവൻതമ്പി: ഇന്നു് അതു് മറെറാരു ഹിസ്റ്റീരിയയായി.

മാലതീദേവി: ഞാനിന്നു് പ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു സാമൂഹ്യപ്രവത്തകയാണു്.

മാധവൻതമ്പി: അറിയാം.

മാലതീദേവി: പലേ പദ്ധതികളും ഞാൻ ശിപാർശചെയ്താൽ നടപ്പിൽവരും.

മാധവൻതമ്പി: അതും അറിയാം.

മാലതീദേവി: ഒരു രഹസ്യം.

മാധവൻതമ്പി: രഹസ്യമോ—? എന്നോടോ? ഇനി യുമോ?

മാലതീദേവി: സാമൂഹ്യസേവനത്തിനുള്ള പത്മവിഭൂഷ ണത്തിന് എന്റെ പേരും ശിപാർശചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. (തമ്പി പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.)

പരിഹസിക്കണ്ട; എന്റെ സേവനം—

മാധവൻതമ്പി: (ശ്രുണ്ടിയോടെ) ആ വാക്ക് ഉച്ചരിക്കാതിരിക്കൂ. നല്ല വാക്കുകളെ കൂരിശ്ശേറുന്നതെന്തിന്...?

മാലതീദേവി: ഇതെല്ലാം അങ്ങു തകർക്കും. രക്ഷിച്ചുകൂടേ എന്നു, പണ്ടെന്നതുപോലെ, ഇന്നും?

മാധവൻതമ്പി: എങ്ങനെ?

മാലതീദേവി: ആ ആത്മകഥ എഴുതാതെ!

മാധവൻതമ്പി: ഓ! അതാണ്! അല്ലെ?

മാലതീദേവി: അങ്ങേക്കതു് നിസ്സാരം!

മാധവൻതമ്പി: പലരും പറഞ്ഞുകേട്ട അപേക്ഷയായതു കൊണ്ടായിരിക്കും.

മാലതീദേവി: എന്നെപ്പോലെ മറ്റു ചില ഭാഗ്യദോഷികളും ഉണ്ടോ!

മാധവൻതമ്പി: കാണുമല്ലൊ.

മാലതീദേവി: അപ്പോൾ ഞാനിനി കൂട്ടതലൊന്നും പറയേണ്ട കാര്യമില്ലല്ലൊ.

മാധവൻതമ്പി: അവക്കു കിട്ടിയ ഉത്തരംതന്നെ മതിയെങ്കിൽ.

മാലതീദേവി: അവരെപ്പോലെയല്ലല്ലൊ ഞാൻ? (തമ്പിയെ ഒന്നിരുത്തിനോക്കി) ആണോ?പറയണം. ഞാൻ അവരിൽ ഒരാളെപ്പോലെ കേവലം...ഒരു...ഒരു...

മാധവൻതമ്പി: (ഒന്നും പറയുന്നില്ല. അസ്വസ്ഥനെപ്പോലെ നടക്കുന്നു. ഗാന്ധിജിയുടെ ചിത്രം ചൂണ്ടി) അതെന്താണെന്നറിയാമോ?

മാലതീദേവി: (വശ്യത വിടാതെ ചിരിച്ചു്) ങ്ഹ്! ഞാനൊരു പിഞ്ചുകുഞ്ഞോ മറേറാ ആണോ?

മാധവൻതമ്പി: (ഗൗരവം വിടാതെ) പറയൂ.

മാലതീദേവി: (ശബ്ദത്തിൽ തെല്ലു് അത്ഭുതം) ഗാന്ധിജി! പ്രാത്ഥനായോഗമാണെന്നു തോന്നുന്നു. (സ്നിഗ്ധമായി ചിരിച്ചു്) ഇതെന്റെ ആഫീസിലും ഉള്ള പടമല്ലെ? എല്ലാ സക്കാരാഫീസുകളിലും ഇപ്പോൾ ഗാന്ധിജിയുടെ പടമുണ്ടു്.

മാധവൻതമ്പി: (സ്വരത്തിൽ അതേ ഗൗരവത്തോടുകൂടിത്തന്നെ) കല്ലിനെ കല്ലെന്നു കരുതിയാൽ അതു വെറും കല്ലാണു്. ഈശ്വരനെന്നു കരുതിയാൽ, അതൊരു ശക്തിയാണു്, ആശയമാണു്, ആശ്വാസമാണു്.

മാലതീദേവി: എന്തു്!

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ ഇതിനെ എന്റെ ഈശ്വരനായി ക്കരുതുന്നു.

മാലതീദേവി: ഞാൻ പറഞ്ഞതും ഇതും തമ്മിൽ?

മാധവൻതമ്പി: ഉണ്ടു്. ബന്ധമുണ്ടു്. ഒരു പൊയ്മുഖം വച്ചുകെട്ടാതെ ജീവിച്ചു എന്നതാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വം. കുറസമ്മതങ്ങളിൽ ഒരു കലവറയും പാലിക്കാതെ—സത്യം— കറകളഞ്ഞ സത്യം—തീക്ഷ്ണമായ സത്യം—സൂര്യന്റെ രസ്മികൾപോലെ ശക്തിയും, തെളിച്ചവും, ക്ലുപ്തതയുമേറിയ സത്യം—അതാണദ്ദേഹം ഉപാസിച്ചതു്...ഞാനും...ഞാനുമതിന്നാഗ്രഹിക്കുന്നു. മാനത്തെ ഉന്നംവച്ചെറിയുവാൻ.

ഒരു മാങ്ങയെങ്കിലും കിട്ടട്ടെ. എന്റെ നിത്യനരകത്തിൽനിന്നുള്ള മോക്ഷത്തിന്റെ അവസാനത്തെപ്പടി...

മാലതീദേവി: എന്നെക്കുറിച്ച് ഒരു വിചാരവും ആ മനസ്സിലില്ലേ, മൂട്ടലമായി?

മാധവൻതമ്പി: നിർഭാഗ്യവശാൽ ഇല്ല.

മാലതീദേവി: ങേ?

മാധവൻതമ്പി: സത്യത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഒരു വിട്ടുവീഴ്ചയും ഞാൻ ഒരുക്കമില്ല.

മാലതീദേവി: സത്യം! കറകളഞ്ഞ സത്യം പറയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനു്...

മാധവൻതമ്പി: ഉം? പറയൂ.

മാലതീദേവി: ഇന്നു സ്ഥാനം ഊളമ്പാറയിലാണു്!

മാധവൻതമ്പി: ഭേഷു്! ഇതൊരു നല്ല ഫലിതമാണു്.

മാലതീദേവി: ഇത്രയും ദയവില്ലല്ലൊ. പോരെങ്കിൽ കൂനിന്മേൽ കുരുവെന്നപോലെ, ആ വായ്പുടവെട്ടുന്ന ശനിയനും...

മാധവൻതമ്പി: ആളുകളെ ഭയമുണ്ടു്. അല്ലെ? സത്യങ്ങളേയും?

മാലതീദേവി: (സഗദ്ഗദം) എന്റെ കണ്ണീരു കണ്ടാൽ ആ മനം അലിയുകയില്ലെ? ഈ രാത്രി ഞാനോടിവന്നതു് അപേക്ഷിച്ചാൽ അലിയുന്ന ഒരു ഹൃദയം ഇവിടുണ്ടെന്നു കരുതിയാണു്.

മാധവൻതമ്പി: ഉണ്ടായിരുന്നു. അതു പണ്ടു്.

മാലതീദേവി: അങ്ങു് ആ പുസ്തകം നശിപ്പിക്കും. ഇല്ലേ? പറയൂ—മാലതിയുടെ അന്തസ്സു്...

മാധവൻതമ്പി: അന്തസ്സു്! പൊയ്മുഖങ്ങൾ വച്ചുകെട്ടിക്കളിക്കുന്ന അന്തസ്സു്!

മാലതീദേവി: ഈ പരിഹാസം—

മാധവൻതമ്പി: പരിഹാസമല്ല; അനുകമ്പ.

മാലതീദേവി: (ക്ഷുഭിതയായി) വേണ്ടാ. ആ അനുകമ്പ സ്വന്തം കൈയിൽ ഇരിക്കട്ടെ.

മാധവൻതമ്പി: ക്ഷോഭംകൊണ്ട നേടാമെന്നാണോ— ഇരന്നാൽ കിട്ടാത്തതു്?

മാലതീദേവി: ആരിരക്കുന്നു? ഞാൻ വിചാരിച്ചാലും ചിലതു നടക്കും.

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ ആരേയും വേദനിപ്പിക്കാൻ എഴുതുകയല്ല. സ്വയം വേദന തീർക്കുവാൻ.

മാലതീദേവി: വേദാന്തം വേണ്ട. അതു ചെയ്യില്ല. അല്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: ഇല്ല; സാധ്യമാകുന്നില്ല. എനിക്കു മാലതിയോട്ട് അനുകമ്പയുണ്ട്. എങ്കിലും—

മാലതീദേവി: വേണ്ട. ആ അനുകമ്പയുമായി സ്വന്തം ദന്തഗോപുരത്തിൽത്തന്നെ കഴിഞ്ഞോളൂ. (വലിയ ശബ്ദമുണ്ടാക്കിപ്പോകുന്നു.)

(മാലതീദേവി പോകുന്ന വഴിയിലൂടെ മൂദുലൻ അകത്തേക്കു കടക്കുന്നു. അയാൾ, നമുക്കു ചിരിവരുംവിധം ആദരവു കാട്ടി ഒഴിഞ്ഞുനിന്നു് ഭവ്യമായി തൊഴുന്നു. മാധവൻതമ്പി പുറന്തിരിഞ്ഞു നില്ക്കുകയാൽ ആ രംഗം കാണുന്നില്ല. പുതുതായി രംഗപ്രവേശംചെയ്ത ആളേയും കാണുന്നില്ല.)

മൂദുലൻ: അമ്മാവാ!

മാധവൻതമ്പി: (ഞെട്ടിത്തിരിഞ്ഞുനോക്കി) നീ... ഈ... രാത്രിയിൽ...

മൂദുലൻ: ആ പോയതു്... സുപ്രസിദ്ധ... സുപ്രസിദ്ധ... (പരുങ്ങി) സാമൂഹ്യസേവിക മിസ്സ് മാലതീദേവിയല്ലെ?

മാധവൻതമ്പി: (മൂദുലനെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി) ആണെങ്കിൽ?

മൂദ്ദലൻ: ഞാൻ ഈയിടെ—

മാധവൻതമ്പി: ഈയിടെ?

മൂദ്ദലൻ: ഈയിടെ...ഈയിടെ...

മാധവൻതമ്പി: (ശബ്ദം ഉയർന്ന്) ഈയിടെ സ്ഥാനവും സന്ദർഭവും മറന്ന് കളിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ഇല്ലെ?

മൂദ്ദലൻ: അല്ലമ്മാവാ! അല്ല. ഞാനീയിടെ, ശരിയായ, അദമ്യമായ പ്രചോദനം ഹേതുവായി, ഒരു...ഒരു... കഥാപ്രസംഗമെഴുതിയിട്ടുണ്ട്—കൂട്ടംബാസൂത്രണത്തെപ്പറ്റി...

മാധവൻതമ്പി: (ആ ഘട്ടത്തിലും പുഞ്ചിരിച്ചുപോകുന്നു.) നീയോ? അതുവരെയായോ?

മൂദ്ദലൻ: (അമ്മാവൻ തന്നോട് ആനുകൂല്യം കാട്ടുന്നു എന്ന ധൈര്യത്തിൽ) അമ്മാവൻ വിചാരിച്ചാൽ—അതിനാണിപ്പോൾ മാക്കറുള്ളതു്.

മാധവൻതമ്പി: അപ്പോൾ നീ പ്രചോദനം വന്നിട്ടെഴുതിയോ? അതോ മാക്കറു നോക്കി...

മൂദ്ദലൻ: പ്രചോദനം വന്നതു് മാക്കറു...

മാധവൻതമ്പി: മാക്കറുവഴിക്കായിരിക്കും. അതിനു്, ഞാനും കൂട്ടംബാസൂത്രണവും തമ്മിൽ എന്താണു്?

മൂദ്ദലൻ: ആ പോയ മഹതി...

മാധവൻതമ്പി: അവക്കു് അതാലോചിക്കാറായിട്ടില്ല.

മൂദ്ദലൻ: അവർ വിചാരിച്ചാൽ വല്ല സോഷ്യൽ വെൽഫയർ ബോർഡിലോ മറേറാ...

മാധവൻതമ്പി: നിനക്കെന്താ? ഈയിടെ നല്ല സുഖമില്ലെ?

മൂദ്ദലൻ: (ഗൗരവപൂർവ്വമുള്ള ചോദ്യമാണെന്നു വിചാരിച്ചു്) ഉണ്ടേ!

മാധവൻതമ്പി: പിന്നെ?

മൂദ്ദലൻ: അവരൊന്നു കനിഞ്ഞാൽ—അമ്മാവൻ ഒന്നു പറഞ്ഞാൽ—

മാധവൻതമ്പി: എടാ! നിനക്കു മറ്റു വല്ല പണിയും നോക്കിക്കൂടേ?

മൂദ്ദലൻ: (ഒരു കുരിശുയുദ്ധത്തിന്റെ വീറോടെ) സാഹിത്യത്തെക്കാൾ ഉന്നതമായ, ഉദാത്തമായ, ഉന്മിഷത്തായ, ഉജ്ജ്വലമായ...('ഉ' കിട്ടാതെ വിഷമിക്കുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ഊളമ്പാറാത്മകമായ...നിറുത്തു് നിന്റെ വിസ്തൃതം. നീ ഇപ്പോൾ എന്തിനു വന്നു?

മൂദ്ദലൻ: ആ മഹതി ഈ വീട്ടിലേക്കു കടക്കുന്നതു കണ്ടു. എന്നാൽ അവരുള്ളപ്പോൾ ഇവിടെ വന്നു്...

മാധവൻതമ്പി: അപ്പോൾ (സപരിഭ്രമം) നീ കുറെനേരമായോ വന്നിട്ടു്?

മൂദ്ദലൻ: നേരത്തെ വന്നു.

മാധവൻതമ്പി: (കൂടുതൽ പരിഭ്രമം) എന്നിട്ടു്?

മൂദ്ദലൻ: പക്ഷേ—

മാധവൻതമ്പി: (തിടുക്കം കൂട്ടി) പറയൂ.

മൂദ്ദലൻ: ആ ഹിഡുംബൻ ദാമോദരൻ!

മാധവൻതമ്പി: അവനെന്തുചെയ്തു?

മൂദ്ദലൻ: അവനെന്നെ ഇങ്ങോട്ടു വിടുമെന്നോ? ഹാൾമുറിയിൽ ഞാൻ കാലെടുത്തു കുത്താത്ത താമസം അവനുണ്ടു് 'ആയിരവില്ലി'പ്പാറപോലെ മുന്നിൽ! അശയുണ്ടെ അവിടെനിന്നു്?

(തമ്പിയുടെ മുഖത്തുള്ള ആ ശ്വാസം മൂദ്ദലനല്ല—പ്രേക്ഷകർക്കു് പ്രത്യക്ഷം.)

എന്റെ അപേക്ഷ ഞാൻ ഒരു കടലാസ്സിൽ എഴുതിക്കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. അമ്മാവാ! അവരെന്തിനാ കരഞ്ഞോണ്ടു് ഇറങ്ങിപ്പോയതു്?

മാധവൻതമ്പി: ആവശ്യമില്ലാത്ത ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചാൽ! എവിടെ നിന്റെ കടലാസ്സ്?
(മുദ്ദലൻ ആദരപൂർവ്വം അതു നീട്ടുന്നു.)
(വായിച്ചു പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.) 'സാഹിത്യകളഭം മധുമംഗലം മുദ്ദലൻ!' എന്താണെടാ ഇതു്? ഈ പുതിയ ബിരുദം?

മുദ്ദലൻ: (ഒരു നവോഢയുടെ ലജ്ജ) അതു്... അതു്... ഒരു ഇംപ്രെസ്സിനു്...

മാധവൻതമ്പി: ഇംപ്രസ്സോ?

മുദ്ദലൻ: ഒരു 'ഗമ.' ഓ!

മാധവൻതമ്പി: കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ പറഞ്ഞതുപോലെ നീയും ഒരു കളഭംതന്നെ. സാഹിത്യത്തിലെ കുളംകലക്കിക്കൂട്ടിയാന! (കടലാസ്സു വലിച്ചുകീറുന്നു.)

മുദ്ദലൻ: അയ്യോ! അമ്മാവാ!

മാധവൻതമ്പി: നിനക്കു ഞാൻ മറു പണിയെന്തെങ്കിലും അനേഷിച്ചുതരാം.

മുദ്ദലൻ: എന്നാലും... ശരി, പോട്ടെ... അല്ലെങ്കി മറ്റൊരു കാര്യം—

മാധവൻതമ്പി: ഏതു കാര്യമാണു് നിനക്കിനി പറയുവാനുള്ളതു്? എനിക്കു കിടക്കാൻ വൈകി.

മുദ്ദലൻ: ഒരേ ഒരു കാര്യം—

മാധവൻതമ്പി: ശരി; പറയൂ.

മുദ്ദലൻ: അമ്മാവൻ എഴുതുന്ന ആത്മകഥയിൽ—

മാധവൻതമ്പി: നീ അതിൽ ഒരു കഥാപാത്രമല്ല.

മുദ്ദലൻ: ആ കഥയിൽ—

മാധവൻതമ്പി: നീയെങ്കിലും അതിന്റെ കഥ പറയുകയില്ലെന്നു് ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

മൂദലൻ: അതിൽ, അമ്മാവന്റെ അക്കാലത്തെ അനുഭവങ്ങളിലെല്ലാം—

മാധവൻതമ്പി: നീ എന്താണിപ്പറയുന്നത്?

മൂദലൻ: അതിലൊക്കെ ഞാനുംകൂടി പങ്കാളിയായിരുന്നെന്ന്...ഒന്നെഴുതിയാൽ—

മാധവൻതമ്പി: (ഉദിച്ചുവന്ന കോപമടക്കി) എന്തിന്?

മൂദലൻ: ആ അനുഭവവും എനിക്കുണ്ടെന്ന് ലോകം അറിയുവാൻ! (തിടുക്കത്തിൽ) അനുഭവങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചലയുന്നവനാണമ്മാവാ സാഹിത്യകാരൻ! അവൻ... അവൻ...

(തമ്പി അയാളുടെ തിടുക്കവും പടപടപ്പും ഈ ആവശ്യവും എല്ലാമായപ്പോൾ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുപോകുന്നു.)

അമ്മാവാ! അമ്മാവൻതന്നെ അതൊന്നു പ്രസ്താവിച്ചാൽ—ഞാൻ പിന്നൊരു പുസ്തകം എഴുതുന്നെന്നിരിക്കട്ടെ; അതിൽ അക്കാര്യങ്ങളൊക്കെ വരുത്തിയാൽ—ആക്ഷേപിക്കുവാനാകും? ഏവനെങ്കിലും തക്കിക്കുവാൻ വന്നാൽ 'അനുഭവിച്ചതാടോ' എന്നങ്ങോട്ടു പറയും. എന്നിട്ട് അമ്മാവന്റെ ഗ്രന്ഥമെടുത്തു മുന്നിലേക്കിട്ടുകൊടുക്കും: 'നോക്കൂ. കണ്ണുമിഴിച്ചു നോക്കൂ' എന്നും പറയും.

മാധവൻതമ്പി: പോ. വേഗം പോയി വീട്ടുപറമ്പിലിരുന്നു. നിന്നെക്കൊണ്ട് ഞാൻ തോറ്റു...

(മൂദലൻ തമ്പിയുടെ മുഖത്തു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നു. അന്യവിധി പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു എന്നു ബോധ്യം വന്ന് പിൻതിരിഞ്ഞു ക്ഷീണിതനായിപ്പോകുന്നു.)

(പുറത്ത്:

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഉച്ചത്തിൽ) എന്റെ കോളിളക്കമുത്. അതു പറഞ്ഞേക്കാം.

ഉണ്ണിത്താൻ: നിന്നെ പറഞ്ഞിട്ട് കാര്യമില്ല. അയാളോടാണിതിനു ചോദിക്കേണ്ടതു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ചോദിക്കു്, ചോദിക്കു്.

ഉണ്ണിത്താൻ: അതിനുതന്നെ പോകുന്നതു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: തമ്പിസാർ ഉറങ്ങി. ഇപ്പോൾ കാണാൻ പറ്റുല്ല.

ഉണ്ണിത്താൻ: എന്നാരാ പറയാൻ? ഞാൻ ആരാണെന്നറിയാമോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഓ! അറിയുമേ!

ഉണ്ണിത്താൻ: കുരുപ്പുപട്ടികൾക്കൊക്കെ ചെവിട്ടകൊട്ടക്കാൻ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഛെ! എന്തു പറഞ്ഞെടാ?)

മാധവൻതമ്പി: (ഉറക്കെ) ആരാണതു്? ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!

(ഒരു കൊടുങ്കാറ്റുപോലെ ഉണ്ണിത്താൻ കടന്നുവരുന്നു.)

ഉണ്ണിത്താൻ: മി. തമ്പി!

മാധവൻതമ്പി: ങേ? എന്താണീ ക്ഷോഭം?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഇതിൻെറയൊക്കെ അർത്ഥമെന്താണു്?

മാധവൻതമ്പി: ഏതിൻെറ?

ഉണ്ണിത്താൻ: അറിഞ്ഞില്ലായിരിക്കും. പടിനടയിൽ അപമാനിക്കാൻ ആളു നിറുത്തിയിരിക്കുന്നതിൻെറ.

മാധവൻതമ്പി: എന്നുവച്ചാൽ?

ഉണ്ണിത്താൻ: (പല്ലിറുമ്മി) ഹവൻ—ഹവൻ!

മാധവൻതമ്പി: എന്തുണ്ടായി?

ഉണ്ണിത്താൻ: അവനെ എന്തിനാണിവിടെ നിറുത്തിയിരിക്കുന്നതു്?

മാധവൻതമ്പി: ഒരു കാലത്തു് നമ്മുടെ സുഹൃത്തായിരുന്നതല്ലേ?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഓ! ഇതും ആ യുദ്ധത്തിലെ ഒരു കരുവാണു്, അല്ലേ?

മാധവൻതമ്പി: യുദ്ധമോ? കരുവോ?

ഉണ്ണിത്താൻ: അതെ. തമ്പി എനിക്കെതിരായി പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന യുദ്ധം!

മാധവൻതമ്പി: ഞാനോ? ഉണ്ണിത്താനെതിരായോ? അതു കൊള്ളാം. എന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷം നയിക്കുന്ന ആളോട്—

ഉണ്ണിത്താൻ: അതിനു തുനിഞ്ഞതു് എന്റെ മൗഢ്യം.

മാധവൻതമ്പി: അതെന്താണു് അങ്ങനെ?

ഉണ്ണിത്താൻ: ആത്മകഥയുടെ പരസ്യം കണ്ടു. അതിനു ശേഷം ഞാൻ മറിച്ചുകരുതണോ? ഇപ്പോൾ ഇവനെക്കൂടി കണ്ടപ്പോൾ—

മാധവൻതമ്പി: അയാളെ എന്തിനു ഭയപ്പെട്ടണു? ആ സത്യകഥകളെ? ഉണ്ണിത്താൻ എന്നെപ്പോലെതന്നെ തെറ്റുകളിൽനിന്നും മുക്തി നേടിയ ആളല്ലേ?

ഉണ്ണിത്താൻ: അതുകൊണ്ടു്? അതിനു ഞാൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണമായിരിക്കും.

മാധവൻതമ്പി: ആ മുക്തി യഥാർത്ഥമാണെങ്കിൽ, തീച്ചയായും.

ഉണ്ണിത്താൻ: ഞാൻ മഠയനല്ല.

മാധവൻതമ്പി: എന്തിനു് അങ്ങനെ കരുതുന്നു?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഒരു മാന്ത്രത്തിന്റെപേരിൽ ആരുമറിയാത്തതെല്ലാം ഊരുകൊട്ടിയറിയിക്കാൻ ഞാനിഷ്ടപ്പെട്ടന്നില്ല!

മാധവൻതമ്പി: പക്ഷേ, ഞാൻ എന്റെ ആത്മകഥ എഴുതുകയാണു്. എല്ലാ കുറവും ഏറുപറഞ്ഞു് സംശുദ്ധമായ ഒരു ജീവിതം നയിക്കാൻ—

ഉണ്ണിത്താൻ: പക്ഷേ, ഒരു കാര്യം.

മാധവൻതമ്പി: ഉം?

ഉണ്ണിത്താൻ: മറ്റുള്ളവരെ സ്വന്തം പാട്ടിനു വിട്ടേക്കണം.

മാധവൻതമ്പി: മനുഷ്യൻ ആരേയും ഉപദ്രവിക്കുകയില്ല. എന്റെ കുറേസമ്മത്തിന്റെ ഭാഗമെന്ന നിലയിൽ ചിലതു പറയുന്നു. മുഖമൂടിവച്ചു ഞാനൊന്നിനേയും—എന്നെത്തന്നേയും—അവതരിപ്പിക്കുകയില്ല. എന്റെ ആത്മകഥയുടെ പേരുതന്നെ 'ഞാൻ പൊയ്മുഖം മാറുന്നു' എന്നാണ്.

ഉണ്ണിത്താൻ: ഡിഫമേഷൻ എന്നൊന്നുണ്ട്. അതറിയുമോ?

മാധവൻതമ്പി: അറിയും. ഞാനെഴുതുന്ന ഓരോ സംഗതികൾക്കും സന്നിദ്ധമായ രേഖകളുടെ പിൻബലമുണ്ട്. അതെല്ലാം കോടതിയിൽ ഹാജരാക്കി രേഖപ്പെട്ടുത്തണമെന്നാണെങ്കിൽ—

ഉണ്ണിത്താൻ: (ഒട്ടടങ്ങി) മി. തമ്പി! നിങ്ങൾ എന്നെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നില്ല! ഞാൻ ഇന്നു പ്രസിദ്ധനാണ്—ആയിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. എന്റെമേൽ ചെളി തെറിക്കുന്നതു കാണാൻ കാത്തിരിക്കുകയാണ് എതിരാളികൾ.

മാധവൻതമ്പി: ഇതിനൊക്കെ ഇപ്പോൾ എന്തു സംഭവിച്ചു?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷവും ആശുപത്രിയുടെ നിർമ്മാണവും നടക്കണമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടല്ലോ, ഇല്ലേ?

മാധവൻതമ്പി: തീർച്ചയായും.

ഉണ്ണിത്താൻ: എങ്കിൽ—

മാധവൻതമ്പി: എങ്കിൽ?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഈ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നും തമ്പി പിൻതിരിയണം.

മാധവൻതമ്പി: ഞാനോ? ഇല്ലെങ്കിൽ?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഭീഷണിയല്ല; ഷഷ്ടിപൂർത്തിയുടെ പരിശ്രമങ്ങളെല്ലാം ഇവിടെ ഈ നിലയിൽ അവസാനിക്കും.

മാധവൻതമ്പി: ഇതും ഭീഷണിയും തമ്മിൽ എന്തന്തരം?

ഉണ്ണിത്താൻ: അതു മാത്രമല്ല. അവനില്ലെ? ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ എന്നെ ചീത്തപറഞ്ഞ അവൻ—ആ എമ്പോക്കി!—അവനെ ഉടനെ ഇവിടന്നു് ഇറക്കിവിടണം.

മാധവൻതമ്പി: (സ്വരം കടുത്തു്) കാരണം?

ഉണ്ണിത്താൻ: എനിക്കിഷ്ടമില്ലാഞ്ഞിട്ടതന്നെ എന്നു വച്ചുകൊള്ളണം.

മാധവൻതമ്പി: (സകോപം) ഉണ്ണിത്താൻ!

ഉണ്ണിത്താൻ: ഉം?

മാധവൻതമ്പി: ഇപ്പറഞ്ഞതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്നറിയുന്നുണ്ടോ?

ഉണ്ണിത്താൻ: ഉണ്ടു്. നല്ലോണം. തമ്പിക്കിഷ്ടമുള്ളതു സാധിക്കരിക്കാം. ഒന്നുകിൽ—

മാധവൻതമ്പി: എന്നാൽ എന്റെ ഉത്തരവും കേൾക്കൂ. അരുതാത്തതൊന്നും ചെയ്യുന്നില്ല എന്ന വിശ്വാസം എനിക്കില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ—

ഉണ്ണിത്താൻ: (സകോപം) ഉം? അതുകൊണ്ടു്?

മാധവൻതമ്പി: അതുകൊണ്ടു് ചെയ്യുന്നതൊന്നും ഇല്ലാതാക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുമില്ല.

ഉണ്ണിത്താൻ: ആലോചിച്ചുതന്നെയാണോ ഇപ്പറയുന്നതു്?

മാധവൻതമ്പി: സാഹസികനാകാനുള്ള പ്രായം എനിക്കു കഴിഞ്ഞു.

ഉണ്ണിത്താൻ: ശരി; ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷം ഇനി—

മാധവൻതമ്പി: അൻപത്തൊൻപതു കഴിഞ്ഞാൽ അറുപതു് എന്നു മാത്രമേ ഞാൻ വച്ചിട്ടുള്ളു.

ഉണ്ണിത്താൻ: മുന്തിരിങ്ങാ പുളിക്കുമല്ലോ.

മാധവൻതമ്പി: എന്തോ! ഞാൻ ചാടിനോക്കിയിട്ടില്ല.

ഉണ്ണിത്താൻ: ഞാൻ പറയാനുള്ളതു പറഞ്ഞു. ഇനി... തമ്പിയുടെ ഇഷ്ടം! (ശബ്ദമുണ്ടാക്കിപ്പോകുന്നു.)

(സുമം പ്രവേശിക്കുന്നു. അല്പമൊന്നു പരിഭ്രമിച്ചാണു വരുന്നതു്.)

സുമം: എന്താണച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: ങാഹാ? നീ ഉറങ്ങിയില്ലെ?

സുമം: കിടന്നു. ഇവിടെ ആരോ ഉച്ചത്തിൽ വർത്തമാനം പറയുന്നതു കേട്ടു.

മാധവൻതമ്പി: ഓ! സാരമില്ല, ഞാൻ ആ ചന്ദ്രൻപിള്ളയുടെ മുറിയിലേക്കൊന്നു ചെല്ലട്ടെ. പാവം! എന്നോട്ടുള്ള ക്ഷാത്രത്തിനു് അയാളെന്തു പിഴച്ചു! സുമം! നിനക്കുറങ്ങണമെങ്കിൽ ലൈറ്റണച്ചു് പൊയ്ക്കോള്ളൂ.

സുമം: സാരമില്ലച്ഛാ! ഞാൻ ഇവിടെ നില്ക്കാം.

മാധവൻതമ്പി: വേണ്ട മോളെ, നീ കിടന്നോളൂ.

(തമ്പി പോകുന്നു. സുമം അമ്മയുടെ ചിത്രത്തിൽത്തന്നെ അല്പനേരം നോക്കിനിന്നതിനുശേഷം അകത്തേക്കു് ചിന്താക്രാന്തയായി നടക്കുന്നു.)

(രംഗം തെല്ലിടവിജനം.)

(മുദ്ദലൻ രംഗത്തേക്കെത്തിനോക്കി ആരുമില്ലെന്നു കണ്ടു് പയ്യെപ്പയ്യെ അകത്തേക്കു വരുന്നു. അയാൾ മുറിയാകെ ഒന്നു നോക്കിക്കഴിയുമ്പോഴേക്കും ദിവാകരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. മുദ്ദലനെ അയാൾ അവിടെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു് മുഖം പ്രകടമാക്കുന്നു. ഏങ്കിലും ലോഹ്യഭാവത്തിൽ സംഭാഷണം ആരംഭിക്കുന്നു.)

ദിവാകരൻ: നിങ്ങളെന്താണിവിടെ?

മുദ്ദലൻ: നല്ല ചോദ്യം! ഇതെന്റെ അമ്മാവന്റെ വീടാണു്!

ദിവാകരൻ: എങ്കിലും ഈ രാത്രിയിൽ—

മുദ്ദലൻ: സാഹിത്യകാരൻ പ്രചോദനം അന്വേഷിച്ചു് അലയുന്നവനാണു്.

ദിവാകരൻ: അതിനു്? ഈ രാത്രിയിൽ ഇവിടെ?

മുദ്ദലൻ: ഈ രാത്രിയിൽ ഇവിടെപ്പലതും നടക്കും.

ദിവാകരൻ: (ഒന്നു് അന്ധാളിച്ചു്) എന്നാരു പറഞ്ഞു?

മുദ്ദലൻ: എന്റെ ആത്മാവു്.

ദിവാകരൻ: ആത്മാവോ?

മുദ്ദലൻ: ങാ! അതറിയുവാൻ കാവ്യഭാവന വേണം. ഞാൻ പോകാനിറങ്ങിയതാണു്. അമ്മാവൻ പോയിക്കിടന്നുറങ്ങാൻ പറഞ്ഞു. പക്ഷേ, ഒരു സാഹിത്യകാരനു് അങ്ങനെ ഉറങ്ങാൻ പറ്റുമോ? ഒരു പത്രാധിപർകൂടിയല്ലെ? പറയണം. പറ്റുമോ?

ദിവാകരൻ: അയാളുടെ ആരോഗ്യത്തേയും സ്വഭാവത്തേയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും.

മുദ്ദലൻ: അല്ല; അവന്റെ ആദമ്യമായ, ദിവ്യമായ, അസ്വാസ്ഥ്യത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. സർ! ഞാനിപ്പോൾ ആ ദിവ്യമായ അസ്വാസ്ഥ്യം അനുഭവിക്കുകയാണു്.

ദിവാകരൻ: ഞാൻ കണ്ടിട്ടു്—

മുദ്ദലൻ: (ഇടയ്ക്കുകയറി) കാണുകയില്ല. നിങ്ങൾ അതു കാണുകയില്ല. ഞാൻ കണ്ടു, അതാണു പോകാതെ ഇവിടെ ചുറ്റിപ്പറ്റി നിന്നതു്. ഇവിടെ രാത്രി പലരും വരുന്നു. അമ്മാവനെ കാണുന്നു, തിട്ടക്കത്തിൽ പോകുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം എന്നോടു മന്ത്രിക്കുന്നു: 'ഇതാ ഒരു ഇതിഹാസവിഷയം വരുന്നു.' എനിക്കു പോകാൻ പറ്റുമോ?

ദിവാകരൻ: (അയാളെ ഒന്നിരുത്തിനോക്കി, പെട്ടെന്നൊരു ചിന്ത മനസ്സിൽ ഉദിച്ചു്) മി. മുദ്ദലൻ!

മുദ്ദലൻ: എന്താ?

ദിവാകരൻ: താങ്കൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഒരു കവിയാണ്.

മുദ്ദലൻ: താമസിച്ചായാലും ലോകം അതു കണ്ടു.

ദിവാകരൻ: ഞാൻ എന്നേ കണ്ടതാണ്!

മുദ്ദലൻ: പക്ഷേ, പത്രക്കാർ എന്റെ ലേഖനങ്ങൾ നിർദ്ദയം തിരിച്ചയയ്ക്കുന്നു! ഒന്നിനും കൊള്ളാത്ത ഭാവനാശൂന്യർ!

ദിവാകരൻ: അതും ഒരു ജീനിയസ്സിന്റെ ലക്ഷണമല്ലേ? ഈ നൂറാണ്ടിലേക്കുവേണ്ടിയാവില്ല നിങ്ങൾ എഴുതുന്നത്.

മുദ്ദലൻ: (സസന്തോഷം) അതെ. അതാണതിന്റെ സത്യം.

ദിവാകരൻ: ഞാൻ ചോദിക്കട്ടെ, മി. മുദ്ദലന്റെ കൃതികൾ എത്ര എണ്ണം കാണും അച്ചിടേണ്ടവയായി?

മുദ്ദലൻ: എല്ലാം. എല്ലാംതന്നെ വെളിച്ചം കണ്ടിട്ടില്ല.

ദിവാകരൻ: എങ്കിലും മൊത്തം?

മുദ്ദലൻ: നൂറ്റിയിരുപത്തഞ്ച് ഒന്നാംതരം കഥകൾ! നാല് നോവലുകൾ! ഇരുന്നൂറോളം കവിതകൾ! പതിനഞ്ച് യാത്രാവിവരണങ്ങൾ! എണ്ണിയാൽ തീരാത്ത മുക്തകങ്ങൾ! കുടുംബാസൂത്രണത്തെപ്പറ്റി ഒരു കഥാപ്രസംഗം—

ദിവാകരൻ: ഞാൻ ആലോചിക്കുകയായിരുന്നു. മുറ്റത്തെ മുല്ലകളെ നാം അറിയുന്നില്ല, അതുകൊണ്ട് അവ വാടിക്കരിഞ്ഞുപോകുന്നു.

മുദ്ദലൻ: കറക്ട്! വളരെ കറക്ട്!

ദിവാകരൻ: ഞാൻ മുദ്ദലന്റെ കുറെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അച്ചടിച്ചാലോ എന്നു വിചാരിക്കുകയാണ്.

മുദ്ദലൻ: (ആഹ്ലാദവിവശൻ) താങ്കളോ? താങ്കളോ?

ദിവാകരൻ: അതെ. ഒരു രാത്രികൊണ്ട് മാളികമുകളേറി

യവന്റെ ചുമലിൽ മാറാപ്പു കേറാനും മാറാപ്പു ചുമക്കുന്നവനെപ്പീടിച്ചു് മാളികയിൽ ഇരുത്താനും കഴിയുന്നവരാണു ഞങ്ങൾ—പത്രക്കാർ. അതറിയാമോ? അതുകൊണ്ടു് ഒരു രാത്രികൊണ്ടു് മി. മുദ്ദലനെ മഹാകവി മുദ്ദലനാക്കിയാലോ എന്നാണു് ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നതു്.

മുദ്ദലൻ: (നാടകീയമായി) എനിക്കെന്റെ കാതുകളെ വിശ്വസിക്കാമോ?

ദിവാകരൻ: ധാരാളം.

മുദ്ദലൻ: (സന്തോഷവിവശനായി ദിവാകരന്റെ കൈകൾ കടന്നുപിടിച്ചു്) ഇന്നു്...ഈ രാത്രിയിൽ... എന്റെ ജന്മം സഫലമായി. അങ്ങു്...അങ്ങു്... ഇതൊന്നും സ്വപ്നമല്ലെന്നു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കട്ടെ?

ദിവാകരൻ: ചുമ്മാ വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളണം.

മുദ്ദലൻ: അങ്ങു് എന്റെ രക്ഷിതാവാണു്, ഉദാരനാണു്. ഗംഭീരനാണു്, സാഹിത്യാചാര്യനാണു്...

ദിവാകരൻ: വരട്ടെ. പക്ഷേ, ഒരു കണ്ടിഷൻ—

മുദ്ദലൻ: എന്താണാവോ?

ദിവാകരൻ: പ്രയാസമുള്ളതല്ല.

മുദ്ദലൻ: ഞാൻ ഇനി എഴുതുന്നതും അങ്ങോട്ടു തരണമെന്നായിരിക്കും.

ദിവാകരൻ: വേണമെന്നില്ല. തമ്പിസാർ ഇപ്പോൾ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയല്ലേ?

മുദ്ദലൻ: അതേല്ലോ. അമ്മാവന്റെ ആത്മാവു മുഴുവൻ നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു്—

ദിവാകരൻ: ആ പുസ്തകത്തിലാണു്. അതറിയാം. അതു് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ എനിക്കു കിട്ടുമെന്നു് കരുതിയി

രുന്നു. പക്ഷേ, മറ്റു ചിലർ സാറിനെ പ്രലോഭിപ്പിച്ചു് അതു തട്ടിയെടുക്കാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മുദ്ദലൻ: കുത്തകമുതലാളികൾ! അതിനായിരിക്കും അപ്പോൾ അവരെല്ലാം വന്നതു്.

ദിവാകരൻ: ആകാം. തമ്പിസാർ അതു സമ്മതിച്ചുപോയാൽ—

മുദ്ദലൻ: അമ്മാവനോ? നെവർ! അതു് അമ്മാവനെ അറിയാത്തതുകൊണ്ടാണു പറയുന്നതു്.

ദിവാകരൻ: സംഗതിയതല്ല. അദ്ദേഹത്തിനു് നിഷേധിക്കാനൊക്കാത്ത ചില സമ്മർദ്ദങ്ങൾ വന്നാൽ സ്ക്രിപ്റ്റ് ഇവിടുണ്ടെങ്കിൽ അവർ എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി എന്നു വരും.

മുദ്ദലൻ: ഇതിനു് ഞാൻ എന്തു ചെയ്യണം?

ദിവാകരൻ: സംഗതി നിസ്സാരം. നാളെത്തന്നെ മുദ്ദലൻ അതു് സാററിയാതെ വഹിച്ചു് എനിക്കെടുത്തു തരണം.

മുദ്ദലൻ: (കനലിൽച്ചവിട്ടിയ മട്ടിൽ) അയ്യോ! അമ്മാവൻ അറിയാതെയോ?

ദിവാകരൻ: സാധനം കൈയിൽ കിട്ടിയാൽ അനുവാദം ഞാൻ സാവകാശമായി മേടിച്ചുകൊള്ളാം. മുദ്ദലനു് കുഴപ്പമൊന്നും വരില്ല. അതു തീച്ച്.

മുദ്ദലൻ: എങ്കിലും—

ദിവാകരൻ: മുദ്ദലന്റെ പുസ്തകം അടിക്കണമെങ്കിൽ അതു കൂടിയേ പറ്റൂ.

മുദ്ദലൻ: (സവിഷമം) ശ്രമിച്ചുനോക്കാം. പക്ഷേ—

ദിവാകരൻ: അതൊന്നും സാരമില്ലെന്നു്. കുഴപ്പം വരാതെ ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. മി. മുദ്ദലൻ എല്ലാം ചിന്തിച്ചു് ചെയ്യുക.

മുദ്ദലൻ: ചെയ്യാം. എന്റെ കലാസൃഷ്ടികൾ വെളിച്ചം കാണട്ടെ.

ദിവാകരൻ: അതെ. അതാണ്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ചെല്ലണം. നമ്മെ രണ്ടുപേരേയും ഒന്നിച്ചു കാണണ്ട.

മുദ്ദലൻ: ഉം. ശരി... (പോകുന്നു. വീണ്ടും തിരിച്ചുവന്നു) അവതാരിക സാറുതന്നെ എഴുതണം.

ദിവാകരൻ: (മുഖത്തു് അസഹ്യത.) ഓ! അതൊക്കെ നിശ്ചയിക്കാൻ ഇനിയും സമയമില്ലെ? പറഞ്ഞതു ചെയ്യൂ.

മുദ്ദലൻ: ഓ!... (പോകുന്നു.)

(മുദ്ദലൻ പോയിക്കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ദിവാകരൻ വാതിലിനരികിലേക്കു ചെന്നു് 'സുമം' 'സുമം' എന്നു വിളിക്കുന്നു. സുമം പരിഭ്രമിച്ചു വരുന്നു.)

സുമം: ങേ? ആരു്?

ദിവാകരൻ: ഞാൻതന്നെ.

സുമം: ഈ രാത്രിയിൽ?

ദിവാകരൻ: അത്യാവശ്യമായ ഒരു കാര്യം.

സുമം: അച്ഛൻ വന്നാൽ? കണ്ടാൽ?

ദിവാകരൻ: അദ്ദേഹവും ചന്ദ്രൻപിള്ളയുംകൂടി അല്പദൂരം നടക്കുന്നതു കണ്ടു. നല്ല നിലാവല്ലേ?

സുമം: എങ്കിലും...

ദിവാകരൻ: സാരമില്ല. സംഗതി അത്ര സീരിയസ്സാണു്.

സുമം: എന്താണു്?

ദിവാകരൻ: ഒരു സുപ്രധാനമായ തീരുമാനം സുമം എടുക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

സുമം: എന്തിന്റെ മുഖവുരയാണിതു്?

ദിവാകരൻ: ഞാൻ ചോദിക്കട്ടെ. ആ ആശുപത്രി അവിടെ ഉണ്ടാകണമെന്നതു് സുമത്തിന്റെ ആഗ്രഹമല്ലെ?

സുമം: നല്ല ചോദ്യം! ഇത്രേമായിട്ടും അതറിഞ്ഞുകൂടേ?

ദിവാകരൻ: തമ്പിസാറിന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷം നടക്കണമെന്നും സുമം ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെ?

സുമം: ഈ ചോദ്യങ്ങൾ എന്നെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നു.

ദിവാകരൻ: എങ്കിൽ... എങ്കിൽ... അതു നടക്കുവാൻവേണ്ടി സുമം എന്തുചെയ്യുവാനും ഒരുക്കമായിരിക്കുമോ?

സുമം: എന്നുവച്ചാൽ?

ദിവാകരൻ: മറെറാന്നുമല്ല. ആ ആത്മകഥയുടെ നിർമ്മാണം, ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷം—അതു് അവർ ഉപേക്ഷിക്കുകയാണു്.

സുമം: (സോദ്വേഗം) കാരണം?

ദിവാകരൻ: അവക്കതിനു തക്ക കാരണങ്ങളുണ്ടു്.

സുമം: ഞാനുംകൂടി അറിയട്ടെ.

ദിവാകരൻ: സാറിന്റെ ആത്മകഥ.

സുമം: അതും അവരും തമ്മിൽ?

ദിവാകരൻ: ഉണ്ണിത്താനു് അതു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു് ഇഷ്ടമല്ല.

സുമം: ഉം?

ദിവാകരൻ: അതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'സ്റ്റാറർ'സ്സിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന പലതുമുണ്ടു്.

സുമം: (ചിന്താഭരിത) അപ്പോൾ—

ദിവാകരൻ: ആ ആത്മകഥയ്ക്കെട്ടിടം അവിടെ ഉയരുകയില്ല. സുമം ഇത്രയുംകാലം പഠിച്ചതെല്ലാം ലക്ഷ്യമില്ലാതെയാകും. തമ്പിസാറിന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിയാഘോഷം ഇവിടെ നടക്കുകയില്ല. നമ്മുടെ മോഹം മുഴുവൻ നശിച്ചു മണ്ണടിയും.

സുമം: അതു കഷ്ടമല്ലേ?

ദിവാകരൻ: പക്ഷേ, അവക്കതിൽ വിട്ടുവീഴ്ചയൊന്നുമില്ല.

സുമം: ഒന്നു പറഞ്ഞുനോക്കാമായിരുന്നില്ലേ?

ദിവാകരൻ: എന്തു ഫലം? പറഞ്ഞും വാദിച്ചും വഴക്കിട്ടും നോക്കി. ങേഹേ! ഒരു രക്ഷയുമില്ല. ഒരേ ഒരു കാര്യം. അതു നടക്കണം. നടന്നുകഴിഞ്ഞാൽ—എങ്കിൽ—എങ്കിൽമാത്രം...

സുമം: എന്താണതു്?

ദിവാകരൻ: (വികാരരഹിതനായി) ആ മാനസ്ക്രിപ്റ്റ്—

സുമം: അതു്?

ദിവാകരൻ: അതു നശിക്കുക; നശിപ്പിക്കുക!

സുമം: ഹെന്തു്?

ദിവാകരൻ: അതൊരു വഴിയേയുള്ളു.

സുമം: ആ വഴി—

ദിവാകരൻ: അതൊന്നേയുള്ളു. ആ കടലാസ്സുകൾ വെളിച്ചം കാണാതിരിക്കുക—അവ നശിക്കുക; നശിപ്പിക്കുക.

സുമം: പറയാതിരിക്കു അതു്. എനിക്കതു കേൾക്കാൻപോലും കരുത്തില്ല.

ദിവാകരൻ: സന്തോഷമുണ്ടായിട്ടല്ല ഞാൻ പറയുന്നതു്. വേണ്ടെന്നുവയ്ക്കാം. ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലെ? പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതാണു് എനിക്കു നന്നു്. ലാഭവും.

സുമം: പക്ഷേ—അവർ?

ദിവാകരൻ: ങാ. അവർ കോപിച്ചെന്നുവരും. അതു് അവക്കു സഹിക്കുകയില്ല. ശക്തരായ അവർ അതിനൊത്തു പലേ പ്രതികാരങ്ങളും കാട്ടിയേക്കും.

സുമം: ഒരു ചലനവുമില്ലാതെ പറയുന്നതു കേട്ടില്ലെ?

ദിവാകരൻ: (കൃത്രിമമായി സ്വരത്തിൽ വികാരം കലർത്തി) ങ്ഹ്! സുമം എന്താണു പറഞ്ഞതു്? ചലനവു

മില്ലാതെ വിവരിക്കുന്നെന്നോ? ഞാനോ? ഞാൻ വിഷമിച്ചതും വിഷാദിച്ചതും എനിക്കും ഈശ്വരനും മാത്രം അറിയാം. ആദ്യമായി കേട്ടപ്പോൾ ഒരു നിമിഷം ഞാൻ മരവിച്ചിരുന്നുപോയി സുമം! അയാളാണെങ്കിൽ കോപംകൊണ്ടു വിറച്ചു നില്ക്കുകയാണു്. പുസ്തകം എഴുതിയതും പോരാഞ്ഞു് ഏതോ ഒരു പ്രാകൃതനെ—ഒരു രോഗിയെ—കൂടെ താമസിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്രേ. അതാണയാളെ ഏറെ ചൊടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒരു നിമിഷം—ആ ആശുപത്രിയുടെ മണിസൗധം തകർന്നു താഴെവീഴുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു! അതെന്റെ കണ്ണുകൾ തുറന്നു...എനിക്കു തീച്ചയായി സുമം! ഒരേ ഒരു പോംവഴി മാത്രമേ അതിനുള്ളൂ.

സുമം: ഹൊ! എന്തു ധർമ്മസങ്കടമാണീശ്വരാ!

ദിവാകരൻ: ഒന്നോർത്താൽ ഇന്നച്ചടിച്ചു് നാളെ പുഴുവും കുമിയും തിന്നുന്ന ഒരു കടലാസ്സിലെ കുറെ അച്ചുമഷിക്കുവേണ്ടി ഒരു ശാശ്വതസ്ഥാപനം നശിപ്പിക്കുന്നതു് കഷ്ടമാണു്. അതെ സുമം. നിനക്കും അച്ഛനും അഭികാമ്യമായതല്ലാതെ ഞാൻ ചിന്തിക്കുമോ?

സുമം: ഞാൻ എന്റെ അച്ഛനെ ഇന്നുവരെ നിഷേധിച്ചിട്ടില്ല.

ദിവാകരൻ: ഇതു് നിഷേധമാണെന്നു് ആരു പറഞ്ഞു?

സുമം: എങ്കിലും—

ദിവാകരൻ: എങ്കിലും!...എന്താ സുമം! ആ അമ്മയുടെ ആത്മാവു് നമ്മെ ശപിക്കാതിരിക്കാൻ, അച്ഛൻതന്നെ നാളെ നമ്മെ കുറപ്പെടുത്താതിരിക്കാൻ, ശാസിക്കാതിരിക്കാൻ, സുമത്തിന്റെ മോഹം ഫലിക്കുവാൻ, നാമതു ചെയ്യണം. എനിക്കൊരു നഷ്ടമാണു്. ഒരു നല്ല ലേഖനപരമ്പര! അതു നഷ്ടപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ, സുമത്തി

നുവേണ്ടി അതിലും വലിയ നഷ്ടങ്ങൾ ഞാൻ താങ്ങും.

സുമം: എനിക്ക്—എന്നാലും...

ദിവാകരൻ: ഒരു മകൾ അച്ഛനോട് ചെയ്യേണ്ട കടമയാണതു്. ഇന്നു സുമത്തിന്റെ അമ്മയില്ല; അദ്ദേഹത്തിനു നന്മവരുന്ന വഴി തുറന്നുവയ്ക്കാൻ സുമം മാത്രമാണു് ചുമതലക്കാരി. അതു മറക്കരുതു്. പറയൂ—പറയൂ സുമം! നീ അതു കൈക്കലാക്കി എല്ലപ്പം നശിപ്പിച്ചുകളയുകയില്ലെ? എന്റെ കണ്ണുകളിലേക്കു നോക്കൂ. ഞാൻ പറയുന്നതു് ശരിയാണെന്നു് എന്റെ സുമത്തിനു് തോന്നുന്നില്ലെ?

സുമം: (കുഴങ്ങി) ഞാൻ...ഞാൻ...

ദിവാകരൻ: അതു ചെയ്യണം. നാം ഒരിക്കലും തമ്പിസാറിനെ വേദനിപ്പിച്ചുകൂടാ. അദ്ദേഹമിപ്പോൾ അറിയുകയും വേണ്ടാ—സുമം!

(സുമം ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. ശൂന്യതയിലേക്കു തുറിച്ചുനോക്കി അചഞ്ചലയായി നില്ക്കുകയാണു്.)

(വീണ്ടും) സുമം! പറയൂ! അതല്ലാതെ മറെറന്തു പോംവഴിയുണ്ടു്?

സുമം: (കണ്ണീർ അടർന്നുവീഴുന്ന കണ്ണുകളോടും ഗദ്ഗദരുദ്ധമായ കണ്ഠത്തോടും ആ നിലയിൽത്തന്നെ നിന്നു്) ഞാനതു ചെയ്യാം. (ദുഃഖത്തിന്റെ പരകോടിയിൽ എങ്കിലും ദൃഢമായി) ഞാനതു ചെയ്യണം. ഞാൻ... ഞാനതു ചെയ്യാം.

ദിവാകരൻ: ഇപ്പോൾ പിതൃസ്നേഹമുള്ള ഒരു മകൾ സംസാരിക്കുന്നു! ഞാനിറങ്ങുകയാണു സുമം! ഇനി ആ ഷഷ്ഠിപൂർത്തി നടക്കും! ആഢ്യപത്നി അവിടെ ഉയരും! ഹായ്! തമ്പിസാറിന്റെ സ്വപ്നം നടക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. (പോകുന്നു.)

സുമം: (ഒന്നുമറിയാതെ, പുലമ്പലിന്റെ മട്ടിൽത്തന്നെ) ഞാനതു ചെയ്യും. ഞാനതു ചെയ്യും...

(ഒരു കാർ സ്റ്റാർട്ടുചെയ്തു പോകുന്ന ഒച്ച. ചന്ദ്രൻപിള്ളയും മാധവൻതമ്പിയും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു കടന്നുവരുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: അതു് ദിവാകരൻതന്നെയാണോ? ചന്ദ്രൻപിള്ള കണ്ടോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കണ്ടു സാറെ. ആ കൊച്ചനും അയാളുടെ കാറിലുണ്ടായിരുന്നു.

മാധവൻതമ്പി: പിന്നെ, അയാളെന്താ അകത്തു വരാത്തതു്?—ങാ. മോളേ! ചന്ദ്രൻപിള്ള പറയുന്നതു കേട്ടോ?

സുമം: എന്താണച്ഛാ?

മാധവൻതമ്പി: ഉണ്ണിത്താൻ ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ ദിവാകരനും ആ കാറിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു്.

സുമം: ശേയ്!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ചന്ദ്രൻപിള്ള സത്യമായും കണ്ടതാ.

മാധവൻതമ്പി: എങ്കിലും—അയാൾ അകത്തു വരാത്തതെന്താണാവോ പിന്നെ?

സുമം: അതല്ലെ!

മാധവൻതമ്പി: ഈ രാത്രിയിൽ അവരിരുവരും എങ്ങോട്ടു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ആ! ഞാൻ കണ്ടതാണു്.

സുമം: ഇരുട്ടത്തല്ലെ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അല്ല, കുഞ്ഞെ! ചന്ദ്രൻപിള്ള വ്യക്തമായിക്കണ്ടു.

മാധവൻതമ്പി: എനിക്കാകെ ഒന്നും പിടികിട്ടുന്നില്ല. ഉണ്ണിത്താൻ ഒരു കൊടുങ്കാറ്റുപോലെ വന്നു് അട്ടഹ

സിച്ചിട്ട പോവുക. അയാൾ വന്ന കാറിൽ ദിവാകരൻ ഇരിക്കുക! എന്നിട്ട് അയാൾ ഇവിടെക്കേറാതെ തിരിച്ചുപോവുക!

സുമം: അച്ഛൻ ഓരോന്ന ചിന്തിച്ചു മനസ്സു പുണ്ണാക്കണ്ട. നേരം ഒരുപാടായി. അച്ഛനുറങ്ങാൻ—

മാധവൻതമ്പി: ഉറക്കമോ? എന്തോ! ആകെ ഒരു ഉന്മേഷക്കുറവ്. ആ ആത്മകഥ, പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു തുടങ്ങുന്നതിനുമുൻപു് ഒന്നു മുഴുവൻ വായിച്ച ഫൈനലൈസ് ചെയ്യണമായിരുന്നു. ആ ഉണ്ണിത്താനും എല്ലാംകൂടി ഉത്സാഹം കെടുത്തി. ഉം! കിടന്നുകളയാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കിടന്നാട്ടെ. ചന്ദ്രൻപിള്ള ഇവിടിരിക്കാം. സമാധാനമായി പോയാട്ടെ.

മാധവൻതമ്പി: അല്പമൊന്നു മയങ്ങി എണീറ്റുകളയാം. ആ പഴയ ഉന്മേഷം വീണ്ടുകിട്ടുമോ എന്നു നോക്കാം. (അകത്തേക്കു പോകുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കുഞ്ഞു് ഉറങ്ങാൻ പോകുന്നില്ലേ?

സുമം: (ഒട്ടും രസിക്കാത്ത മട്ടിൽ) അതു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളാം.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (സ്വരവ്യത്യാസം ഗ്രഹിച്ചു്) കുഞ്ഞെന്താവല്ലാതെ...

സുമം: എന്തിനാണീ കള്ളങ്ങൾ പറയുന്നതു്? അച്ഛന്റെ മനസ്സു കലക്കാനോ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: കള്ളമോ?

സുമം: പിന്നല്ലാതെ? അദ്ദേഹം കാറിലുണ്ടായിരുന്നെന്നും...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതിവൻ ഈ രണ്ടു കണ്ണുകൊണ്ടും കണ്ടതാ കുഞ്ഞേ!

സുമം: എന്നിട്ടെന്താ അകത്തു വരാത്തതു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അകത്തു വന്നില്ലേ?

സുമം: (കോപം) എന്താ പറഞ്ഞതു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എനിക്കങ്ങനെ തോന്നി, ആ കൊച്ചൻ അകത്തു വന്നു എന്നു്.

സുമം: ഞാൻ കള്ളം പറയുന്നു എന്നോ. ഇല്ലേ? (കാര്യം സത്യമായതിനാൽ വർദ്ധിച്ച കോപം) കൊള്ളാം. ഇവിടെ വന്നുകയറി എന്നേയും അച്ഛനേയും പിണക്കാൻ നോക്കുകയാണു് അല്ലേ?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ചകിതനായി) കുഞ്ഞേ!

സുമം: മനസ്സിലായി ഉണ്ണം. എല്ലാം നശിപ്പിച്ചു് അതിൽ നിന്നും വല്ലതും നേടാമെന്നു്!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (കുറേക്കൂടി ഉറക്കെ, വേദനയോടെ) സുമക്കുഞ്ഞേ!

സുമം: ഒരു കാര്യം പറഞ്ഞേക്കാം. സ്വന്തം സ്ഥാനം മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ ഇവിടെക്കഴിയാം. പഴയ കുഴപ്പമൊന്നും ഇവിടെയുണ്ടാക്കരുതു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങ്ഹേ! ഞാനെന്താണു കേൾക്കുന്നതു്— ഇപ്പറയുന്നതു്?

സുമം: പറയിച്ചേ അടങ്ങൂ എന്നുവന്നാൽ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഞാനെന്തു ചെയ്യും! ഈശ്വരാ!

സുമം: അച്ഛൻ ഇവിടെ കുറേ സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചതാണു. പക്ഷേ, അതിനു്—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അതു പറയാതെ കുഞ്ഞേ! അതു പറയാതെ—

സുമം: എന്റെ അച്ഛനേയും എന്നേയും തമ്മിൽ പിണക്കാൻ നോക്കിയാൽ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: അയ്യോ! ഇതൊക്കെ കേൾക്കേണ്ടിവന്ന

ല്ലെ?! എന്നും എന്നും, തമ്പിസാറിന്റെകൂടെ നിന്നിട്ടേ ഒള്ളൂ കൂഞ്ഞെ! അദ്ദേഹത്തെ ചതിച്ചിട്ടില്ല.

സുമം: ഏതായാലും സ്വാതന്ത്ര്യം കൂറെ അതിരുകടക്കുന്നു.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: എന്നു കുഞ്ഞിനു തോന്നിപ്പറയണതോ...

സുമം: (കോപം) അല്ലാതെ? മറ്റു വല്ലവരും പറയുന്നതു് ഞാനെന്തിനു കേൾക്കുന്നു?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ക്ഷതഹൃദയൻ) കൂഞ്ഞേ!

സുമം: അതെ. മര്യാദയ്ക്കു കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഇവിടെ... ങാ! ശേഷം ഞാൻ പറയുന്നില്ല. ങാ! പിന്നൊരു കാര്യം. ഇതുംപറഞ്ഞു് അച്ഛന്റെ ചെവികടിക്കാൻ ചെല്ലണ്ട. (പെട്ടെന്നു പോകുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (ഗദ്ഗദംകൊണ്ടു വീർപ്പുമുട്ടുന്നു. ശരീരമാകെ ഉലയുമാറു് കണ്ണീരൊഴുക്കിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു്) ങ്ഹ് പെറ്റിട്ട പാളയിൽനിന്നു് ഈ കൈകളിൽ ഏറ്റുവാങ്ങി... എത്രകാലം... താലോലിച്ചതാണു്... ഈശ്വരാ!... ഇന്നു്... ഇന്നു്... ഇന്നു് ആ മുഖത്തുനിന്നു തന്നെ ഇതും... ഇതും... (കരഞ്ഞുപോകുന്നു; പെട്ടെന്നു ദൃഢസ്വരത്തിൽ) വയ്യ! നശിച്ചാൽ നശിക്കട്ടെ. വഴിയിൽക്കിടന്നു് ചെള്ളരിക്കട്ടെ. പുഴുക്കട്ടെ... വയ്യ! വയ്യ! (ചുമയ്ക്കുന്നു. കിതയ്ക്കുന്നു... മെല്ലെ നടന്നുപോകാൻ തുടങ്ങുന്നു. പകുതി നടന്നിട്ടു് തിരിച്ചുവന്നു് തമ്പിയുടെ ചിത്രം ചുവരിലിരിക്കുന്നതിന്റെ മുന്നിൽ തൊഴുന്നു. ഗാന്ധിചിത്രത്തിനടുത്തുചെന്നു് അതിലിട്ടിരിക്കുന്ന മാലയിൽ സ്പർശിക്കുന്നു. അതു് ഇളകി കൈയിലേക്കു പോരുന്നു. അതും കണ്ണിൽച്ചേർത്തു് തേങ്ങിത്തേങ്ങിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് പുറത്തേക്കോടുന്നു.)

(കർട്ടൻ)

രംഗം നാല്

[രംഗം ഒന്നാമത്തേതുതന്നെ. മൂന്നാംരംഗം നടന്നുകഴിഞ്ഞതിനുശേഷം പിറ്റെദിവസം സായാഹ്നം. കർട്ടനയരുമ്പോൾ ദാമോദരൻ ചുവരിലിരിക്കുന്ന മാധവൻതമ്പിയുടെ ഭാര്യയുടെ ചിത്രത്തിനു് ഒരു മാല ചാർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. ദിവാകരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ദിവാകരൻ: സുമമെവിടെ?

ദാമോദരൻ: കുഞ്ഞു് അകത്തെങ്ങോ ഉണ്ടു്.

ദിവാകരൻ: വിളിക്കാമോ ഒന്നു്.

ദാമോദരൻ: അങ്ങുന്നിവിടില്ല.

ദിവാകരൻ: (ക്രുദ്ധിച്ചു്) സുമത്തെ വിളിക്കാമോ എന്നാണു് ചോദിച്ചതു്?

ദാമോദരൻ: കുഞ്ഞിനു നല്ല സുഖമില്ല.

ദിവാകരൻ: ങേ? എന്തു പറഞ്ഞു? എന്താണു്?

ദാമോദരൻ: അത്രയ്ക്കൊന്നുമില്ല.

ദിവാകരൻ: എന്നാൽ വിളിക്കു്.

ദാമോദരൻ: ആരും ശല്യം ചെയ്യരുതെന്നു പറഞ്ഞു മുറിക്കകത്തു കയറിക്കിടക്കുകയാ.

ദിവാകരൻ: ഞാൻ വിളിക്കുന്നെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി—

ദാമോദരൻ: അതൊക്കെ...

ദിവാകരൻ: എന്താ? എന്താ?

ദാമോദരൻ: എനിക്കു വിളിക്കാൻ വയ്യ! അങ്ങുന്നു് അമ്പലത്തിപ്പോയേച്ചു വരുമ്പം വിളിക്കാനാ പറഞ്ഞതു്. അതിനുമുമ്പു് ആരുവന്നാലും വിളിക്കരുതെന്നു്!

ദിവാകരൻ: ഞാൻ ഈ വീട്ടിൽ ബന്ധുവാകാൻപോകുന്നയാളാണു്. അതറിയാമോ?

ദാമോദരൻ: ആയിട്ടമതിയല്ലൊ അതെല്ലാം. (അകത്തേക്കു പോകുന്നു.)

(ദിവാകരൻ അമർഷത്തോടെ നില്ക്കുന്നു. മുദ്ദലൻ ഭഗ്നോത്സാഹിയായി വരുന്നു.)

മുദ്ദലൻ: പത്രാധിപർ സാർ!

(ദിവാകരൻ മൗനം; ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ല—ചിന്തിക്കുകയാണു്) സാർ!

ദിവാകരൻ: (തിരിഞ്ഞുനോക്കി) പറഞ്ഞിയോ?

മുദ്ദലൻ: എനിക്കൊരു കുറ്റസമ്മതമുണ്ടു്.

ദിവാകരൻ: പറയൂ ഹേ! സാധനമെവിടെ?

മുദ്ദലൻ: അമ്മാവൻ ഇല്ലാത്ത തക്കംനോക്കി ഞാനകത്തു കയറി. മുറി മുഴുവൻ നോക്കി. എങ്ങനെ നോക്കി? ക്ലേശകഷ്ടമായിത്തന്നെ നോക്കി.

ദിവാകരൻ: എന്നിട്ടു്?

മുദ്ദലൻ: ഇല്ല. ആ സാധനമവിടില്ല! പൂട്ടിവച്ചോ എന്തോ!

ദിവാകരൻ: ഫൂൾ!

മുദ്ദലൻ: എന്നെയാണോ സാർ അങ്ങനെ വിളിച്ചതു"?

ദിവാകരൻ: അല്ല, എന്നെ. നിങ്ങളെ ഇക്കാര്യമേല്പിച്ച എന്നെ...

മുദ്ദലൻ: അതു ശരി. അപ്പോൾ... (തലചൊറിഞ്ഞു് ഭവ്യമായി) അവതാരിക സാറുതന്നെ.

ദിവാകരൻ: (സകല കോപവും അയാളിലിറക്കി) അവതാരിക!...മണ്ണാങ്കട്ടിയാണിനി! ഇവിടെ പുരവേകുന്നു. അതിന്റെ വെട്ടത്തിലാ അയാടെ അത്താഴം! തന്റെ ഗ്രന്ഥം കൊണ്ടുപോയി കപ്പലുള്ള വളം വയ്ക്കു്.

മുദ്ദലൻ: ഇതാ—ഇതാ—എന്നെ ആക്ഷേപിച്ചാൽ ഞാൻ സഹിക്കും. എന്റെ സാഹിത്യത്തെ ആക്ഷേപിച്ചാൽ—

ദിവാകരൻ: ചുമ്മാ കിടന്ന് ബഹളം കൂട്ടാതിരിക്കു മനുഷ്യാ.

മൂദ്ദലൻ: അപ്പോൾ പുസ്തകങ്ങൾ!

ദിവാകരൻ: സാധ്യമല്ല. (സ്വയം) ഞാൻ എന്തിനു് ഇവിടെ നില്ക്കണം? തമ്പിസാറിനോട്ടു് താൻ പറയൂ. കമ്മറ്റിക്കാർ ഘോഷയാത്രയായി വന്നെതിരേറ്റുകൊണ്ടുപോകുമെന്നു്. ടൗൺ ഹാളിലേക്കു്. അതു പറയാനാ ഞാൻ വന്നതു്. (തിടുക്കത്തിൽ പോകുന്നു.)

മൂദ്ദലൻ: (അന്തിച്ചുനിന്നിട്ടു് ആകാശത്തുനോക്കി) സാഹിത്യമേ! നിന്റെ ദുർവ്വിധി ഇപ്രകാരമോ? നിനക്കു ഹാ! കഷ്ടം! ('സാർ, സാർ' എന്നു വിളിച്ചുകൊണ്ടു പുറകെ പോകുന്നു.)

(അല്പം കഴിഞ്ഞു് അമ്പലത്തിൽനിന്നും വരുന്ന വേഷത്തിൽ മാധവൻതമ്പി പ്രവേശിക്കുന്നു. ആരും അവിടെ ഇല്ലെന്നു കണ്ടു് വിളിക്കുന്നു.)

മാധവൻതമ്പി: ദാമോദരാ! ദാമോദരാ!

(സുമം പ്രവേശിക്കുന്നു. തലേദിവസത്തെ അവളുടെ ഭാവവും ഇപ്പോഴത്തേതുമായി വളരെ അന്തരമുണ്ടു്. അകെ പരവശ. കണ്ണുകൾ ഭീതങ്ങളും ആകുലങ്ങളും.)

സുമം: അച്ഛനെന്തുവേണം?

മാധവൻതമ്പി: ങാ! നിന്നെ വിളിക്കാൻവേണ്ടിത്തന്നെ.

സുമം: എന്താണച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: മോളിരിക്കു്.

സുമം: ഞാൻ നിന്നുകൊള്ളാം.

മാധവൻതമ്പി: മോളെ! ഞാനാലോചിക്കുകയായിരുന്നു—

സുമം: അച്ഛനീയിടെ അതല്ലെ മുള്ളു?

മാധവൻതമ്പി: എന്തോന്നാ?

സുമം: ആലോചന.

മാധവൻതമ്പി: (അവളെയാകെ ഒന്നു നോക്കി) എന്നാൽ അതു് സാംക്രമികമായിരിക്കും. നീയും ഇന്നലെ ഉറക്കമൊഴിഞ്ഞതുപോലാണല്ലൊ. എന്താ മോളെ! സുഖമില്ലേ?

സുമം: (അതിനൊരുത്തരം പറയാതെ) അച്ഛൻ ഇങ്ങനെ ഉറക്കമൊഴിഞ്ഞാൽ!

മാധവൻതമ്പി: എന്തോ! ഉറക്കം വരണ്ടെ? ഇന്നലെ ഒരു പോളകണ്ണടഞ്ഞില്ല. വലിയ മനപ്രയാസം! ആ ഉണ്ണിത്താനും മറ്റും വന്നതുമുതൽ—

സുമം: അതു മുതൽ ഉറക്കവുമുപേക്ഷിച്ചു!

മാധവൻതമ്പി: പതിവിലേറെ ഇന്നലെ രാത്രി മനസ്സു നൊന്തുപോയി!

സുമം: അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: ഇന്നെന്റെ അറുപതാമത്തെ ജന്മദിനമല്ലേ?

സുമം: അതുകൊണ്ടാണു് അച്ഛൻ സന്തോഷത്തോടെ, ഉന്മേഷത്തോടെ ഇരിക്കേണ്ടതും.

മാധവൻതമ്പി: എന്തുചെയ്യാം! ഉന്മേഷം വരണ്ടെ? പക്ഷേ, ഞാനെന്റെ മനപ്രയാസത്തിനു് ഒരു പോംവഴി കണ്ടെത്തി മോളെ.

സുമം: അതെന്താണച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ അതെഴുതി. അതു് എന്റെ തൃപ്തിക്കും എന്റെ മോക്ഷത്തിനും വേണ്ടിയായിരുന്നു. എപ്പോൾ, അതു മുഴുമിച്ചു്, പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്യുവോ അപ്പോൾ—എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എന്റെ പരിവർത്തനം പൂർത്തിയായി. അതോടെ ഞാൻ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു.

സുമം: ആ തീരുമാനം...

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ... ഞാനൊരുപക്ഷേ,... മോളെ വിഷമിപ്പിച്ചെന്നു വരാം. ദിവാകരനും ദുഃഖം കാണും. എങ്കിലും—

സുമം: അച്ഛാ! എന്താണു്?

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ—

സുമം: അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: ഞാൻ ആ ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിക്കണ്ടാ എന്നു വച്ചു.

(പാസു്)

ഞാൻ... അതു്... അതു നശിപ്പിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചു.

സുമം: (സോദ്വേഗം) ങ്ഹേ!

മാധവൻതമ്പി: അതെ. അതാണു നല്ലതു്. പക്ഷേ, ഒരു കാര്യം—ഇതു് ഇന്നുകൂടി നാം രണ്ടുപേരും അറിയുന്ന ഒരു രഹസ്യമായി സൂക്ഷിക്കണം. എന്തിനെന്നറിയാമോ മോൾക്കു്?

സുമം: അറിഞ്ഞുകൂടാ.

മാധവൻതമ്പി: ഒരു ഭീഷണിക്കു വഴങ്ങി ഞാനിതു ചെയ്തു എന്നു് ആരും ധരിക്കരുതു്. എന്റെ പരിവർത്തനം പൂർത്തിയായതുകൊണ്ടു മാത്രം ഞാനിതു ചെയ്യുകയാണു്.

സുമം: അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: അതുകൊണ്ടു് നീ... നീ... ആരോടും— ദിവാകരനോടുപോലും—ഇന്നു പറയരുതു്... ങ്ഹഹ്! ഞാനിതു നിന്നോടു പറയുന്നതു്, എനിക്കെന്റെ മകളോടു പറയാത്ത ഒരു രഹസ്യവുമില്ല; അതുകൊണ്ടാണു്. ആട്ടെ, മോളെ! ആ താക്കോൽ ഇങ്ങെടുക്കു്. ചന്ദ്രൻപിള്ളയേയും ഇവിടെ വിളിക്കു്. നിന്റേയും

അയാളുടേയും സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ ഞാൻ അതു ചെയ്യട്ടെ. വേഗം—

സുമം: (തകർന്ന് ഗദ്ഗദകണ്ഠയായി) അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: (സ്വരം മാറി) ഉം? എന്താണ് സുമം?

സുമം: (ഗദ്ഗദം) അച്ഛാ! അച്ഛൻ എനിക്ക്... എനിക്കു മാപ്പു തരണം...

മാധവൻതമ്പി: മാപ്പോ?

സുമം: മാപ്പ്... മന്ദബുദ്ധിയായ ഈ മകൾ...

മാധവൻതമ്പി: സുമം! എന്തിനു് ഈ ആത്മനിന്ദ?

സുമം: ഞാനൊരു തെറ്റുചെയ്തു.

മാധവൻതമ്പി: എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ആ കടലാസ്സുകൾ ഇങ്ങെടുക്ക്. ചന്ദ്രൻപിള്ളയേയും വിളിക്ക്.

സുമം: അച്ഛാ! ആ ആത്മകഥ ഞാൻ എടുത്തു.

മാധവൻതമ്പി: അതിനെന്തു്! ഇങ്ങു കൊണ്ടുവാ.

സുമം: ഞാൻ—ഞാനതു നശിപ്പിച്ചു അച്ഛാ! എരിച്ചു കളഞ്ഞു!

മാധവൻതമ്പി: ഹെന്തു്?

സുമം: ആ ആശുപത്രി അവിടെ ഉയരാൻ—അച്ഛന്റെ സ്വപ്നം—എന്റെ മോഹം—അമ്മയുടെ ആത്മശാന്തി—ഇതിനെല്ലാംവേണ്ടി...അതിനുവേണ്ടി മാത്രം—

മാധവൻതമ്പി: ഭീഷണിക്കു നീ വഴങ്ങി. അച്ഛനെ നീ ഒളിച്ചു. ഇല്ലേ?

സുമം: ഞാനതു ചെയ്തുപോയച്ഛാ! മാപ്പു തരണം...

മാധവൻതമ്പി: ഹും! മാപ്പ്! മാപ്പ്!

(തെല്ലിട നിശബ്ദത.)

സുമം: എനിക്കച്ഛൻ മാപ്പു തരില്ലേ? ഇല്ലേ? ഇല്ലേ?

(തമ്പി നിശബ്ദനായി നില്ക്കുന്നു.)

അച്ഛൻ എന്നിൽ നിക്ഷേപിച്ച വിശ്വാസം—വാത്സല്യം—ചോദിച്ചാൽ സമ്മതിക്കയില്ലെന്നു ഭയന്നു... അതുകൊണ്ടു്—അതുകൊണ്ടു ചെയ്തുപോയി!

മാധവൻതമ്പി: (വികാരവിക്ഷോഭത്തിന്റെ ഒരു നിശ്ചലതയിൽ നില്ക്കുകയാണു്. കണ്ണുകളിൽ ജലസ്പർശം.) ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!... (സ്വയം) ഇനി... അയാൾ... അയാൾ മാത്രം! (അല്പമുറക്കെ) ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!

സുമം: ചന്ദ്രൻപിള്ള പോയി.

മാധവൻതമ്പി: എന്തു്!

സുമം: ഞാനറിഞ്ഞില്ല; ആരുമറിഞ്ഞില്ല; അച്ഛാ! മാപ്പു്... എല്ലാറ്റിനും മാപ്പു്.

മാധവൻതമ്പി: ആരോടിച്ചു അയാളെ? നേരു പറ. ആരു്?

സുമം: ഞാനയാളെ ശാസിച്ചു. ഇന്നലെ രാത്രി... പിന്നെ... പിന്നിവിടെക്കണ്ടില്ല.

മാധവൻതമ്പി: ഭഗവാനേ!... ഞാൻ... ഞാനെന്തൊക്കെയാണു കേൾക്കുന്നതു്!

(പുറത്തു് ചന്ദ്രൻപിള്ളയുടെ പരിക്ഷീണശബ്ദം; 'തമ്പിസാർ!... തമ്പിസാർ!')

(പെട്ടെന്നു പുറത്തേക്കു നോക്കി) ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!

(ക്ഷീണിച്ചവശനായി ചന്ദ്രൻപിള്ള പ്രവേശിക്കുന്നു. വളരെ വഴി നടന്ന പാരവശ്യം.)

മാധവൻതമ്പി: ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!... എന്തു്? വീണുപോയോ? ഈ വസ്ത്രം—! ഈ ശരീരം... (ചെന്നു പിടിക്കുന്നു.)

ചന്ദ്രൻപിള്ള: (കിതച്ചു്) വീണുപോയി! ങ്ഹ്! കെല്പില്ലാത്ത ഓട്ടം... വീണുപോയി തമ്പിസാർ!...

മാധവൻതമ്പി: എവിടെപ്പോയി? എവിടെ? ഇനി നിങ്ങൾ... നിങ്ങൾമാത്രമേ എനിക്കുള്ളൂ... ഉള്ളതെല്ലാം നശിച്ചു ചന്ദ്രൻപിള്ളേ! വിശ്വാസം, സ്നേഹം, സമ്പത്ത്...

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇല്ല. അല്ല. ഞാനിവിടെ നിന്നുകൂടാ. ഞാൻ വന്നതു്... വന്നതു്... സാർ... സാർ... ആ പിച്ചാത്തി... എന്റെ ആ പഴയ പിച്ചാത്തി—അതിങ്ങു വേണം. ഞാനതു മറന്നുപോയി.

മാധവൻതമ്പി: എന്തിനു്?

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ചാകാൻ! അതെ. അതിനു്... അന്നു് അതു സാറു മേടിച്ചു... അതുകൊണ്ടു് ഇന്നു്... തരൂ സാർ! തരൂ... ഈ നശിച്ച ആയുസ്സു്... ആക്കും വേണ്ടാത്ത ആയുസ്സു്!

(സുമം തേങ്ങുന്നു.)

അതു നശിപ്പിക്കട്ടെ സാർ. ഓങ്ങി ഒരൊറക്കുത്തു്... (ക്ഷമകെട്ടു്) തരൂ സാർ!

മാധവൻതമ്പി: പാടില്ല; ഈ നശിച്ച ദിക്കിൽനിന്നും പോകാം. ഞാൻ—ഞാനും വരുകയാണു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: സാറോ? ഇന്നോ? എവിടേക്കു്?

മാധവൻതമ്പി: വക്കലയ്ക്കു്.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ങൂഹും! അവിടംകൂടി നശിപ്പിക്കാനോ? സാറു് പാട്ടപെട്ടണ്ടാക്കിയ...

മാധവൻതമ്പി: അതിനെന്തു്? ഒരു കുഴപ്പവുമില്ല.

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഇതൊക്കെ വീണ്ടും?

മാധവൻതമ്പി: ആവർത്തിക്കുകയില്ല. ഞാനും അവിടെ താമസിക്കുവാൻ പോവുകയാണു്. ഞാൻ നിങ്ങളെ ശുശ്രൂഷിക്കും. നിങ്ങൾക്കാഹാരം നിത്യവും ഞാൻ കൊണ്ടുത്തരും. വരൂ, വരൂ സ്നേഹിതാ—

ചന്ദ്രൻപിള്ള: ഷഷ്ടിപൂത്തി?

മാധവൻതമ്പി: ഷഷ്ടിപൂത്തി! വേണ്ടാ. പൊയ്മുഖങ്ങൾ വച്ചുകെട്ടി ജീവിക്കുന്നിടത്തുനിന്നും പോകാം ചന്ദ്രൻപിള്ളെ! വരൂ.

സുമം: അയ്യോ! അച്ഛാ! അച്ഛനെവിടെപ്പോകുന്നു?

മാധവൻതമ്പി: അതു നീയറിയേണ്ട കാര്യമില്ല.

സുമം: എനിക്കു മാപ്പുതരില്ലേ അച്ഛാ?

മാധവൻതമ്പി: ഇന്നലെവരെ നീ എന്റെ ഓമനമകളായിരുന്നു. പക്ഷേ, ആ നീ... ആ നീ... വേണ്ടാ. എന്നെക്കൊണ്ടൊന്നും പറയിക്കാതെ...

സുമം: എന്റെ തെറ്റുകൾ—

മാധവൻതമ്പി: നീ തെറ്റെന്തു ചെയ്തു? എനിക്കുഹിക്കുവാൻ കഴിയും, ആരാണ് നിന്റെ കണ്ണുകൾക്കു തിമിരമുണ്ടാക്കിയതെന്ന്. നീ ഇവിടെക്കഴിയും.

സുമം: പക്ഷേ,... അച്ഛൻ—അച്ഛനെക്കൂടാതെ...

മാധവൻതമ്പി: അതെ. എന്നെക്കൂടാതെ. നിനക്കിഷ്ടപ്പെട്ട വരൻ വളരെവേഗം ഈ വീട്ടിന്റെ അധിപനാകും. പക്ഷേ, ഞാൻ... ഇല്ല... വരൂ... വരൂ ചന്ദ്രൻപിള്ളേ!

ചന്ദ്രൻപിള്ള: സാർ! (ദയനീയതയോടെ) ഞാനൊറ്റയ്ക്കു പോകാം. നശിച്ചാൽ മതി എനിക്ക്...

മാധവൻതമ്പി: പാടില്ല. നമുക്കു പൊയ്മുഖമില്ലാതെ ജീവിക്കാം. വരൂ.

സുമം: (ആക്രന്ദനസ്വരം) അച്ഛാ!

മാധവൻതമ്പി: (ഗദ്ഗദച്ഛായയുള്ള സ്വരം) ഒരുവേള സ്നേഹം നിന്റെ കണ്ണുകൾ മൂടിക്കളഞ്ഞിരിക്കാം. എങ്കിലും... എങ്കിലും... വേണ്ട—ഞാൻ പോകുന്നവഴിയിൽ എനിക്കു സൈരം വേണം. നീ ഇവിടെക്കഴി

യണം. എല്ലാം ഞാൻ ഏറ്റെടുത്തിക്കൊള്ളാം. നീയാണിവിടെക്കഴിയേണ്ടതു്... ഞാൻ... ഞാൻ... (ഗദ്ഗദത്തിൽ സ്വരം മങ്ങിപ്പോവുകകൊണ്ടു്) വല്ല ചന്ദ്രൻപിള്ളേ! (പെട്ടെന്നു പോകുന്നു.)

സുമം: അച്ഛാ!... (ഏതാണ്ടു തളർന്നു നില്ക്കുകയാണു്.)

(ചന്ദ്രൻപിള്ള സുമത്തെ ഒരു നോക്കുനോക്കി ദയനീയനായി നിൽക്കുന്നു. പുറത്തു് തമ്പിയുടെ വിളി വീണ്ടും കേട്ടു് പോകുന്നു. സുമം മുഖംപൊത്തി അകത്തേക്കു് ഓടുന്നു. രംഗം തെല്ലുനിമിഷം നിശ്ശബ്ദം. ഒരു കാർ വന്നുനിന്ന ഒച്ച. സന്തോഷമുള്ള മുഖത്തോടെ ഉണ്ണിത്താൻ, മാലതീദേവി, ദിവാകരൻ, ഗോവിന്ദപ്പിള്ള എന്നിവർ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ കൈയിൽ പൂച്ചെണ്ടു്.)

ഉണ്ണിത്താൻ: പുറത്താരേയും കാണുന്നില്ലല്ലൊ.

മാലതീദേവി: പെണ്ണുപെറാ വീടുപോലെ.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: എനിക്കു മൂന്നു ചിയേഴ്സ് വിളിക്കാൻ തോന്നുന്നു.

ഉണ്ണിത്താൻ: സിന്ദാബാദാണു് ഇപ്പോഴത്തെ ഫാഷൻ!

മാലതീദേവി: ഏതായാലും എല്ലാം ഒത്തു എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലൊ. എൻറപ്പാ! ഇപ്പോഴാണു ചങ്കു കുളിർത്തതു്.

ഉണ്ണിത്താൻ: ദിവാകരൻ നമ്മോടുകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടാ.

ദിവാകരൻ: അതൊക്കെയിരിക്കട്ടെ. എനിക്കിതിലുള്ള മെച്ചം? അതിങ്ങു കണക്കുതീർത്തു തന്നാൽ—

ഉണ്ണിത്താൻ: അതു പിന്നെ! ഇവിടന്നിറങ്ങിയാൽ ആദ്യം! ഷുവർ.

മാലതീദേവി: ഇതെന്താ പുറത്തു വരാത്തതു്?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഒരുങ്ങുകയായിരിക്കും. മീററിംഗല്ലേ? നാലുപേർ കൂടുന്ന സ്ഥലമല്ലേ?

മാലതീദേവി: (അകത്തേക്കു നോക്കി) ആരോ വരുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു...

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഞാനിതങ്ങോട്ടു കൊട്ടക്കും. നിങ്ങൾ ഇവിടുള്ളവർ ഉടൻ കൈയടിക്കണം.

ഉണ്ണിത്താൻ: അതൊക്കെ റഡിയല്ലേ?

മാലതീദേവി: നാമൊക്കെ പ്രസന്നവദനരായിരിക്കണം.

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: പിന്നേ! ഭംഗിയായിട്ടഭിനയിച്ചോളണം. ഇതാ—

(അവരുടെ പ്രതീക്ഷയ്ക്കു വിരുദ്ധമായി കടന്നുവരുന്നതു് കരഞ്ഞുവീർത്ത കണ്ണുകളുമായി സുമമാണു്. അവർ പ്രസന്നത മാഞ്ഞു പരസ്പരം മുഖത്തു നോക്കുന്നു. ആരുമാരും ഒന്നും സംസാരിക്കുന്നില്ല.)

സുമം: (നടന്നുവന്നു് ആരുടേയും മുഖത്തു നോക്കാതെ) നിങ്ങളെല്ലാം എന്തിനാണു വന്നതു്?

ദിവാകരൻ: സുമം! നീ...

സുമം: (പഴയപടി) ഞാൻ ചോദിച്ചതു കേട്ടില്ലെ?

ഗോവിന്ദപ്പിള്ള: ഈ മാലയും പൂച്ചെണ്ടും കണ്ടില്ലെ?

മാലതീദേവി: സുമത്തിനറിഞ്ഞുകൂടേ എന്തിനാണെന്നു്!

ഉണ്ണിത്താൻ: അതെ. മി.തമ്പി എവിടെ? ഷഷ്ടിപൂർത്തി...

സുമം: (പരിഹാസ്യമായി) ങ്ഹേ! ഷഷ്ടിപൂർത്തി!

ദിവാകരൻ: സുമം!

സുമം: (പൊട്ടെന്നു് പൊട്ടിത്തെറിക്കും വിധം) കടക്കിൻ പുറത്തു്...വേഗം...ഈ പടിക്കുപുറത്തു കടക്കാൻ...

മാലതീദേവി: ഇതെന്താണു്?

സുമം: നിലവിട്ടു് ഞാനെന്തെങ്കിലും ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പു്. വേഗം.

ദിവാകരൻ: തമ്പിസാറു്...

സുമം: (അതുവരെ സംഭൃതമായിരുന്ന ധൈര്യമെല്ലാം പോ
ന്നു് കരഞ്ഞുകൊണ്ടു്) എന്റെ അച്ഛൻ പോയി! ഈ
പൊയ്മുഖങ്ങളുടെ ഇടയിൽനിന്നും എന്റെ... എ
ന്റെ അച്ഛൻ പോയി! (ഗദ്ഗദത്തിൽ ധൈര്യം
ചോന്നുപോകുന്നു.)

മാലതീദേവി
ഉണ്ണിത്താൻ } : എന്തു്?
ഗോവിന്ദപ്പിള്ള

സുമം: (വീണ്ടും ധൈര്യം വീണ്ടെടുത്തു്) പോകാൻ പറ
ഞ്ഞില്ലെ പുറത്തു്. ഈ വഞ്ചകിയായ മകളെ വിട്ടു്
അവളുടെ അച്ഛൻ പോയി—ദയവുചെയ്തു് പുറത്തു
പോകൂ.

(ദിവാകരൻ ഒഴിച്ചുള്ളവർ പോകുന്നു.)

ദിവാകരൻ: സുമം, ഇതു് ഞാൻ—

സുമം: പോകൂ. നിങ്ങളുടെ വഴിയും അതുതന്നെ... അവർ
പോയില്ലെ! പുറകെ... സ്വന്തം പൊയ്മുഖംവച്ചുകെട്ടി
ക്കളിക്കൂ. ആ വഴി... ആ വഴിതന്നെ നിങ്ങൾക്കും...

(അയാളും അറച്ചറച്ചു് പോകുന്നു. അവൾ മാത്രം അവശേ
ഷിക്കുന്നു.)

(തളർന്നു് താഴെവീഴുന്ന മട്ടിൽ മുട്ടുകുത്തി പ്രാർത്ഥനയുടെ
രൂപത്തിൽ) എന്റെ അച്ഛാ! അച്ഛാ! മാപ്പു്! മാപ്പു്!

(പൊട്ടിക്കരയുന്നു. സ്റ്റേഷൻവിട്ട തീവണ്ടിയുടെ വിസിൽ
ഒരു നീണ്ട കരച്ചിൽപോലെ കേൾക്കുന്നു.)

(കർട്ടൻ)

02 ★

പൊയ്മുഖങ്ങൾ

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള

സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലും ഉദ്യോഗസ്ഥമണ്ഡലത്തിലും പത്രപ്രവർത്തനരംഗത്തുമൊക്കെ മാന്യതയുടെ പൊയ്മുഖങ്ങൾ വെച്ചു ഞെളിഞ്ഞുനടക്കുന്ന ഏതാനും പേരെയാണ് ശ്രീ ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള ഈ നാടകത്തിൽ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

വളരെക്കാലം ദുർമ്മാഗ്ഗിയായി ജീവിച്ചു്, അവസാനം ഏതുപരിവർത്തനത്തിനു വിധേയനായിത്തീർന്ന മാധവൻതമ്പി, തന്റെ ആത്മകഥ അതേപടി എഴുതുവാൻ തീരുമാനിക്കുന്നു. തമ്പിയുടെ ഏകമകളായ സുമത്തിന്റെ പ്രതിശ്രുതവരനും പത്രാധിപരുമായ ദിവാകരൻ, ആ ആത്മകഥ സ്വന്തം പത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതായി പരസ്യവും ചെയ്തു. കഴപ്പുകൾ അതോടെ ആരംഭിക്കുകയായി.

പൊതുജനപ്രമാണി ഉണ്ണിത്താനും 'റിട്ടയേർഡ്' പേഷ്കാർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും 'സാമൂഹ്യസേവിക'യായി വിലസുന്ന മാലതീദേവിയുമൊക്കെ ഒരുകാലത്തു് തമ്പിയോടൊപ്പം ദുർമ്മാഗ്ഗത്തിൽ ചരിച്ചിട്ടുള്ളവരാണു്. തമ്പി തന്റെ കുറ്റങ്ങൾ ഏറ്റുപറയുമ്പോൾ, ഇന്നു് സമുദായത്തിൽ തങ്ങൾക്കുള്ള നിലയും വിലയും നഷ്ടപ്പെടുമെന്നു് അവർ കരുതി. ഭീഷണികൾകൊണ്ടും പ്രലോഭനങ്ങൾകൊണ്ടും തമ്പിയെ വശപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ലെന്നവന്നപ്പോൾ അവർ ദിവാകരനെ കൂട്ടുപിടിച്ചു. ദിവാകരനോടുള്ള അഗാധപ്രേമംമൂലം, സുമം ആ ആത്മകഥ നശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു. അതിന്റെ ഫലമോ? സ്നേഹനിധിയായ ഒരച്ഛൻ അവൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടു.

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ
കോട്ടയം തിരുവനന്തപുരം എറണാകുളം തൃശ്ശൂർ

പൊയ്മുഖങ്ങൾ

ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള

SAHITYA PRAVARTHAKA C.S. LTD. KOTTAYAM

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org